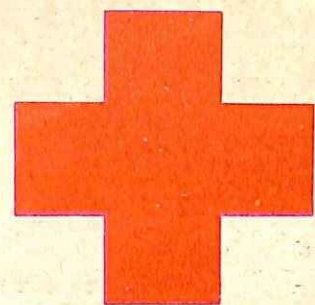

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ
ΕΡΥΘΡΟΣ
ΣΤΑΥΡΟΣ
ΝΕΟΤΗΤΟΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1972

ΓΕΝΝΗΣΙΣ

Στίχοι:
Σπ. Παναγιωτοπούλου

Μουσική:
Χρ. Χαιροπούλου

Andan^{no} Cantabile

Ἡ Παρ.δέ. να τ'Ἄ.γιο βρέ.φος δὰ γεν.νή.ση.ω.ρα τὴν ὦ.ρα Μὰ δέ
νὰ ξα.νά.βρη τώ.ρα κά.ποια Φά.την που.δε. νά; Τά.χα.ό.λό.γου.ρα στο
λί.κνο, θὰν.ποι.μέ.νε.ς νά.γραυ.λή.σουν, Μά.γοι δῶ.ρα νὰ χα.ρί.σουν,προσκυ.
νών.τας τα.πει.νά;... Κύ.ριε.ἡ.Πί.στι.ὑ.πέρ.γειο ρό.δο, ποῦ.χει.ά.πό.τί.στο.ά.πο.
μεί.νει, ἔ.μα.ρά.δη.κε καὶ σή.νει στῶν.άν.δρώ.πων τὴν ψυ.
χή... Ἰ.λεως γί.νε.κά.νε.έν.τός.μας τὸ.ἄ.νθος τὸ.ά.κρι.βὸ νὰ
βάλ.λη γιὰ.νὰ ξα.να.βροῦ.με πάλι κά.ποιο νό.ημα στὴ ζω.ή...

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΕΡΥΘΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΕΟΤΗΤΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ

ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Γραφεία Συντάξεως : Λυκαβηττοῦ 1.

Α' ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1924—1941 • Γ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΕΤΟΣ 29ον • ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1972 • ΑΡΙΘ. ΤΕΥΧΟΥΣ 3

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΥΠΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ ΣΠΥΡΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ, Σωτῆρος 21

Διευθύνσεις συμφώνως Α. Ν. 1092, ἔθρονον 6 : Διεύθυνσις Περιοδικῶν : ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΧΡ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Δώρα δ' Ἰστρία 22. • Ὑπεύθυνος Τυπογραφείου : ΤΡΥΦΩΝ ΤΣΟΥΚΑΣ, Παισιανίου 10

Τιμὴ Φύλλου Δρχ. 2 (Διὰ τὰ Σχολεῖα 1,50) — Ἐτησίᾳ συνδρομὴ Ἑσωτ. Δρχ. 12. Ἑξωτ. 10 σελλ. ἢ 2 δολλ.

ΕΞΟΦΛΗΣΙΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ : Παρακαλοῦμεν θερμῶς : α) τοὺς καθυστεροῦντας τὴν ἐξόφλησιν τῆς πρὸς τὸ περιοδικὸν ὀφειλῆς των, ὅπως ἐπισπεύσουν ταύτην, β) ὅπως τὰ ἐμβάσματα ἀποστέλλωνται ἀπροσώπως Ε. Ε. Σ. Ν., Λυκαβηττοῦ 1, Ἀθήνας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ — CONTENTS

Σελίς	Page
Ε.Π. ΦΩΤΙΑΔΟΥ : Ἡ πρώτη Φαναριώτισσα.....	2
ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ : Τὸ συντελεσθὲν Ἔργον καὶ αἱ προοπτικαὶ τοῦ Ε.Ε.Σ.....	3
ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ : Ἡ εἰς Κύριον ἐκδημία τοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρα.....	6
ΠΑΛΑΙΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΟΥ : Ἀστρονομικά.....	7
Β. ΜΙΑΖΑ : Ὁ ἄνθρωπος καὶ τὸ περιβάλλον του.....	8
Χ.Κ. ΧΑΙΡΟΠΟΥΛΟΥ : Πηνελόπη Δέλτα.....	9
Α. ΒΑΡΕΛΛΑ : Τὸ κοριτσάκι καὶ τὸ ἔλατο.....	10
Σ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ : Ἡ θαυματουργὴ εἰκόνα.....	12
ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ : Τὰ 60χρονα τῆς Πανικαρικῆς Ἀδελφότητος.....	13
Χ.Σ. ΣΟΛΟΜΩΝΙΔΗ : Ἡ ἐορτὴ τῶν Χριστουγέννων.....	14
Θ.Β. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ : Ποίημα.....	14
Α. DIEDAGUEL : Ποίημα (Μετάφρ. Ν. ΧΑΤΖΙΔΑΚΙ).....	14
Η ΥΓΕΙΑ (Κείμενα Α. ΜΙΑΖΑ).....	15
Ν.Γ. ΔΗΜΗΤΡΟΚΑΛΛΗ : Οἱ πολικὲς περὶ γῆς ὡς βιότοποι.....	19
Χ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ : Ἡ ἀτομικὴ ἐνέργεια.....	20
Κ.Α. ΣΦΑΕΛΛΟΥ : Οἱ πρῶτοι ποὺ εἶδαν τὸν Χριστὸν.....	22
ΚΙΝΗΣΙΣ — ΔΡΑΣΙΣ Ε.Ε.Σ. καὶ Ε.Ε.Σ.Ν.....	24
ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΡΑΣΙΝ ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ Ε.Ε.Σ.Ν. (εἰκόνας).....	28
ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ.....	30
Ι. ΒΕΡΝ : Τὸ Αἰγαῖον ἀνάστατο.....	31
Σ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ — Χ. ΧΑΙΡΟΠΟΥΛΟΥ — Α. ΒΩΤΤΗ : Στίχοι — Μουσικὴ στὰ ἐσώφυλλα	
E.P. PHOTIADIS : The First Lady in Phanari.....	2
EDITORIAL : Achievements and Prospects of the H.R.C.....	3
EDITORIAL : His Holiness Patriarch Athenagoras Decease.....	6
OLD COLLABORATOR : Astronomy.....	7
Dr. B. BAZAS : Man and Environment.....	8
CH. K. CHEROPOULOS : Mrs. Penelope Delta.....	9
A. VARELLA : The Little Girl and the Fir-tree.....	10
S. PANAGIOTOPoulos : The Miraculous Icon.....	12
EDITORIAL : The 60th Anniversary of the Panickarian Brotherhood.....	14
CH. S. SOLOMONIDIS : Christmas Holiday.....	14
TH. V. KONSTANTINOU : Poem.....	14
A. DIEDAGUEL : Poem (Translated by N. Hadzidakis).....	14
HEALTH : (By Dr. A. BAZA).....	15
N. G. DIMITROCALLIS : The Polar Regions as dwelling.....	19
CH. SAKELLARIOS : Atomic Energy.....	20
K.A. SFAELLOU : The First Who Saw Christ.....	22
H.R.C. and H.J.R.C. : Movement - Activities.....	24
H.J.R.C. : Activities (pictures).....	28
READERS' COLLABORATION.....	30
J. VERN : The Aegean Sea in Alarm.....	31
S. PANAGIOTOPoulos — CH. CHEROPOULOS — A. VOTTIS : Verses — Musical Inner Covers	

ΤΟ ΕΞΩΦΥΛΛΟ ΜΑΣ : Ἡ Γέννησις, ἀγιογραφία τοῦ καλλιγράφου Κ. ΚΩΝΣΤ. ΓΕΩΡΓΙΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, ὁ ὁποῖος παρεχώρησεν εὐγενῶς εἰς τὸν «Ἑλληνικὸν Εὐρυθρὸν Σταυρὸν Νεότητος» ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς ἐπιφάνειαν καὶ τὴν ἀεικλίαν τῆς ζωῆς.

ΚΑΛΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Η ΠΡΩΤΗ ΦΑΝΑΡΙΩΤΙΣΣΑ

Ανθρωποι άμαθείς ή συνηθισμένοι να επαναλαμβάνουν ό,τι ακούουν χωρίς να τό εξετάζουν, έχουν δημιουργήσει μίαν πρόληψιν, μίαν από τας πολλές προλήψεις που έχουν κατασκευάσει ή άγνοια, ή κακή πίστις, ή επιπολαιότης, ή άκρισία: Καί ή πρόληψις αυτή είναι, ότι ή 'Ελληνίς υπήρξε διά μέσον των αιώνων δούλη, — και τίποτε άλλο. Καί ότι πρέπει να εργασθώ έναντίον των ανδρών, να επαναστατήσω, διά να άπελευθερωθώ.

Δούλη λοιπόν ή 'Ελληνίς. Δούλη ή άρχαία 'Ελληνίς, ή λαμπρά οικοδέσποινα και μητέρα, που είχε πλήρη επίγνωνσιν ότι ετοιμάζει πολίτας και μαχητάς της «'Ελληνικής' Ελευθερίας». Δούλη, όταν όλοι έστρέφοντο προς αυτήν με σεβασμόν. Δούλη, όταν εξέιλίσσεται εις φιλόσοφον και καθηγήτοιν της φιλοσοφίας και εις καλλιτέχνην ή όταν έπολέμει υπέρ της πατρίδος. Καί αι 'Ελληνίδες αυτές δεν υπήρξαν ούτε μία, ούτε δύο, αλλά άτελείωτος σειρά. Δούλη ήτο ή 'Ελληνίς ως αυτοκράτειρα εις τό Βυζάντιον με την πρωτεύουσάν της. Καί ή Βυζαντινή βασιλοπεία, που άφινε τά παλάτια της και τον λεπτόν έλληνικόν πολιτισμόν και έγινετο σύζυγος των βαρβάρων βασιλέων της Δύσεως και του Βορρά και εξέπολιτιζε λαούς διά της έλληνικής καλλιτεργείας, — δούλη ήτο και αυτή, ή νέα 'Ιφιγένεια, όταν έθυσιάζετο εις τον βωμόν των κρατικών συμφερόντων. Καί όταν εκπαιδεύετο ή Βυζαντινή, ενώ όχι μόνον οι άλλοι Αυτικοί, αλλά και αυτοί οι αυτοκράτορες των ήσαν ως επί τό πλείστον όλος άγράμματοι, — και τότε φυσικά ήτο δούλη! Καί αι θανμάσαι μητέρες και αι άπειροι ήρωίδες της Τουρκοκρατίας και της 'Επαναστάσεως και των έπειτα εθνικών αγώνων, ήσαν και αυτές δούλαι! Δούλαι και αι γυναίκες της Πίνδου όταν πρό 32 ετών έβοήθουν τους μαχητάς! Καί αι ένδοξοι γυναίκες της 'Ασιατικής και της Θρακικής 'Ελλάδος, της συμφοράς των όποιων τελούμεν έφέτος τό πεντηκονταέτηρον μνημόσυνον!

Αν λοιπόν είναι ιστορικόν ψεύδος όσα λέγονται περί δουλείας της 'Ελληνίδος, αν είναι αληθές, ότι ή 'Ελληνίς υπήρξε έν ισότιμοις πάντοτε

προς τον άνδρα υπό ήθικην εποψιν, — αυτά άκριβώς υποχρεώνουν την σύγχρονον 'Ελληνίδα, και μάλιστα τας 'Ελληνίδας που είναι άκόμη εις τό σχολείον, εις μεγαλύτεραν συνείδησιν των καθηκόντων προς τό σύνολον τό εθνικόν. Καί ή συνείδησις των καθηκόντων τούτων γίνεται επιτακτικότερα με την από πολλών ετών θέσπισιν ίσων πολιτικών δικαιωμάτων διά τας 'Ελληνίδας. Διότι τά πολιτικά δικαιώματα, άφ' ής έδόθησαν, παύουν να είναι πλέον δικαιώματα και γίνονται καθήκοντα και δι' και βαρύτατα καθήκοντα. Καί βεβαίως τό παρελθόν έγγραφται, ότι ή φιλοτιμυσις των 'Ελληνίδων έναντι του 'Εθνους εις τό μέλλον θα υπερβάλη όσα λαμπρά έπραξαν μέχρι τουδε.

Αλλά άς ίδωμεν σήμεραν ως εις φωτεινόν παράδειγμα μίαν σπουδαίαν 'Ελληνίδα των φοβερών χρόνων της δουλείας. Περί τά τέλη του 16ου αιώνος δεν είχε άκόμη οργανωθή εις την Κωνσταντινούπολιν ή τάξις εκείνη των 'Ελλήνων πολιτικών και εδραίων κοινωνικών παραγόντων, ή γνωστή ως Φαναριώται. Οι διαπρεπείς 'Ελληνες, όσοι διεκρίνοντο διά την καταγωγήν και τον πλούτον, δεν έγινοντο άκόμη ήγεμόνες της Βλαχίας και της Μολδαβίας, ούτε ως «μεγάλοι διερμηνείς» ήσχολούντο, όπως επί Μωάμεθ του Πορθητού και του νιού του Βαγιαζήτ του Β', εις την έξωτερικήν πολιτικήν του όθωμανικού κράτους. Διηθύναν όμως τά εκκλησιαστικά μας πράγματα και μέσωσφ αυτών τά «έθνικά», έγινοντο αντιπρόσωποι εις την Κωνσταντινούπολιν των ήγεμόνων της Βλαχίας και της Μολδαβίας και συνεδέοντο προς αυτούς με επιγαμίας, προσπαθούν δέ με τας σχέσεις των προς τον δυνάστην να καταστήσουν ολιγώτερον τραχείαν την δουλείαν του Γένους. Οι Παλαιολόγοι, οι Καντακουζηνόι, οι 'Ασάνοι, οι 'Ράλοι, οι Ξεγάλοι, οι Γαβράδες, — ήσαν από τας οικογενείας αυτές. Είς την τάξιν αυτήν ανήκε και ό Σκαρλάτος Μεγκλιτζής, πλούσιος προμηθευτής του όθωμανικού κράτους, αντιπρόσωπος έπειτα των ήγεμόνων της Μολδοβλαχίας εις την 'Υψηλήν Πόλιν, — γονεύς της 'Ρωξάνδρας.

Η εξαίρετος αυτή 'Ελληνίς, ή πρώτη Φαναριώτισσα, γεννήθη περί τό 1605 και υπήρξε μαθήτρια του μεγάλου όσον και περιπετειώδους λογίου 'Ιωάννου Καρνοφύλλη. 'Αρχόντισσα, εύπαιδευτος, εύφυής, με ζωηρόν και λάμπον βλέμμα, συνεκέντρωνε τον θαυμασμόν όλων των ξένων που ήρχοντο εις την Πόλιν από την Δύσιν. Καί αι αΐθουσαι του άρχοντικού της — με κέντρον την νέαν αυτήν 'Υπατίαν, όπως την ονόμασεν ένας από τους έγκωμιστάς της — ήσαν μία όασις 'Ελλήνων και ξένων, ανθρώπων του πνεύματος, της πολιτικής και της διπλωματίας. Είκοσι περίπου ετών νυμφεύεται τον ήγεμόνα της Μολδοβλαχίας 'Αλέξανδρον τον Α'. Καί δέκα πέντε ήμέρας διαρκούν αι μεγαλοπρεπείς του γάμου τελεταί. Αλλά δεν θα απολαύση επί πολύ τά μεγαλεία της ήγεμονίδος. Τώ 1630 χηρεύει και επιστρέφει εις την Πόλιν, όπου προσπαθεί να εύρη παρηγορίαν εις την μελέτην και την φιλανθρωπίαν.

Τώ 1635 γνωρίζεται με τον Νικόλαον Μαυροκορδάτον, «άνδρα εύπορον, άρχοντα εύγενή και πρώτον της Χίου», όπως λέγει ό χρονόγραφος της εποχής. «Ελάλησεν ή καρδιά» και γίνεται σύζυγός του. Μετά έν έτος γεννάται ό 'Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος. 'Ολίγον όμως μετά τον τοκετόν αποθνήσκει και ό δεύτερος σύζυγος. Καί ή 'Ρωξάνδρα άφροσύνεται τώρα εις τον μονογενή 'Αλέξανδρον, τον όποιον φιλοδοξεί να αναδείξη εις περιώνυμα στάδια των χρόνων εκείνων. Την έλληνικήν παιδείαν του νιού αναθέτει εις τον διδάσκαλόν της, τον 'Ιωάννην Καρνοφύλλη. Καί χάριν συμπληρώσεως των σπουδών του δεν θα διστάση να τον αποχωρισθώ. Καί τον στέλλει εις την 'Ιταλίαν, την σφωτέραν τότε χώραν της Δύσεως. Ταχεία και μεγάλη γίνεται ή προκοπή του 'Αλέξανδρου: Με την πραγματείαν του δέ περί της κυκλοφορίας του αίματος ό Μαυροκορδάτος γίνεται άμέσως ευρωπαϊκή φυσιογνωμία πρώτης τάξεως. Καί ένώ τό μέλλον του ήνοιγετο λαμπρόν εις την Δύσιν, εκείνος επιστρέφει εις την δούλην πατρίδα να προσφέρει τά φωτά του εις τό δοϋλον Γένος. Τώ 1662, ηλικίας 57 περίπου ετών, ή 'Ρωξάνδρα υποδέχεται τον 'Αλέξανδρον, ό

(Συνέχεια εις την σελίδα 27)

ΤΟ ΣΥΝΤΕΛΕΣΘΕΝ ΕΡΓΟΝ ΚΑΙ ΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΑΙ ΤΟΥ Ε.Ε.Σ.

Συνέντευξις του Προέδρου κ. Κωνστ. Γεωργακοπούλου προς τον Διευθυντήν Παραγωγής Προγράμματος του Ραδιοφώνου (Ε.Ι.Ρ.Τ.).

Ο Πρόεδρος του 'Ελληνικού 'Ερυθρού Σταυρού κ. Κ. Γεωργακόπουλος, παρακληθείς από τό Διευθυντήν Παραγωγής Προγράμματος του Ραδιοφώνου (του Ε.Ι.Ρ.Τ.) κ. Κωστήν Μεραναίον, έδέχθη να δώση προς αυτόν συνέντευξιν επ' ευκαιρία του 'Εράνου του Ε.Ε.Σ.

Λόγω της σπουδαιότητος της έν λόγω συνεντεύξεως ή οποία άφορά τόσον εις θέματα σχετιζόμενα με τας επιδιώξεις και τά επιτεύγματα του 'Ελληνικού 'Ερυθρού Σταυρού όσον και, γενικώτερα, εις Θρησκευτικά, 'Εθνικά και Κοινωνικά τοιαύτα, δημοσιεύομεν κατωτέρω, χάριν των αναγνωστών μας, όλόκληρον την συνέντευξιν:

ΜΕΡΑΝΑΙΟΣ: Αύριον, όπως κάθε χρόνο, θα διενεργηθή σε όλη τη χώρα μας ό Πανελλήνιος έρανος του 'Ελληνικού 'Ερυθρού Σταυρού. Βεβαίως είναι περιττόν να όμιλήσωμεν διά τό έργο του 'Ερυθρού Σταυρού, την ζωσαν παρουσίαν του όποιον την έχομεν ανά πάν βήμα της καθημερινής μας ζωής. Αλλά ό οργανισμός αυτός ό οποίος εξεκίνησεν από τό βαθύ ανθρωπινον αίσθημα ενός και όλίγων αρχικώς πρωτοεργατών, εξέλιχθη σε έναν τεράστιον 'Οργανισμόν καλύπτοντα την υρόδειον, και δίδοντα τό παρών εις πάσαν παρουσίαν χρίσεως των ανθρωπίνων πραγμάτων, εις πάσαν περίπτωσιν όπου ό ανθρωπος αντιμετωπίζει τον κίνδυνον, έν διαφόρων συνθηκών προσεχομένων. 'Ιδιαίτερος ό Ε.Ε.Σ., ό οποίος μετά περτατίαν κλείνει ένα αιώνα ζωής έχει, ίσως, ένα από τά πλουσιώτερα σε διεθνή κλίμακα ιστορικά να παρουσιάση με έναν λαμπρόν και πλούσιον άπολογισμόν. Με την ευκαιρίαν λοιπόν του αύριου διενεργουμένου έράνου, έσκέφθην να αποταθώμεν εις τον Πρόεδρόν του κύριον Γεωργακόπουλον διά να μάς όμιλήση διά τό έργο τό συντελεσθέν, διά τας προοπτικές, και δι' αυτήν την άέναν και διηρκή παρουσίαν του Ε.Ε.Σ.

Ευχαριστούμε τον κύριον Πρόεδρον και διά την κολωσύνην που είχε να άναπαυρική εις την πρόσκλησιν μας, αλλά προπαντός νομίζω ότι είμεθα υποχρεωμένοι να του εκφράσωμεν την ευγνωμοσύνην την πανελληνίαν, διότι ως Πρόεδρος του 'Ιδρύματος αυτού είναι ό έμπνευστής, ό ενσπαιρωτής, ό δημιουργός, ό γόνιμος συμπαραστάτης εις πάσαν τον εκδήλωσιν, και αναμφισβητήτως ή αιγλή και τό έργο τό επιτελούμενον από τον Ε.Ε.Σ. διά μακράν περίοδον ετών, δεν είναι δυνατόν να αποστή της προσωπικότητος του Προέδρου κυρίου Γεωργακοπούλου. Παρακαλώ λοιπόν τώρα τον κύριον Γεωργακόπουλον να μάς όμιλήση εξ άφορμής του αύριου έράνου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ευχαριστώ θερ-

μότατα τό Ε.Ι.Ρ.Τ., την διοίκησιν του και τους εκλεκτούς συνεργάτας του διότι πάντοτε συμπαρίστανται προθύμως εις τό έργο και τας προσπάθειάς του Ε.Ε.Σ. 'Ιδιαίτερος δέ κατά τας ήμέρας αυτές, όποτε επίκειται ή διένεργεια του έτησίον Πανελληνίου έράνου.

Τό έργο του Ε.Σ. είναι πανελληνίως γνωστόν, ό σεβασμός και ή αγάπη με την όποιαν περιβάλλει αυτόν ό 'Ελληνικός λαός συγκινεί βαθύτατα όλους εκείνους οι όποιοι ανέλαβον την βαρείαν υποχρέωσιν να διεκπεραιώνουν τό έργο αυτό. Καί είναι εύτύχημα ότι, συνεογάται του Ε.Σ. είναι εκλεκτοί 'Ελληνες, οι όποιοι δεν φείδονται κόπων, δεν άποφεύγουν τους κινδύνους ζωής, οι όποιοι ανακλύπουν κατά την εκτέλεσιν των βαρέων καθηκόντων των, και προπαντός αισθάνονται μίαν βαθειάν άφροσύνην εις τό έργο. Θέλω πρωτίστως να εξάσω τό έργο των διπλωματούχων και έθελοντών 'Αδελφών, δηλαδή δεκαπέντε χιλιάδων 'Ελληνίδων αι όποιαι μετ' άφροσύνης και ήρωϊσμού επιδεικνύοντες εις άσκόλους σιγής προσέφεραν και προσφέρουν πολυτίμους υπηρεσίας εις την Πατρίδα, υπηρεσίας τιμώνσας τό 'Ελληνικόν όνομα και προσπαντός την 'Ελληνίδα γυναίκα. Προέτι να τονίσω ότι ό Ε.Σ., όπως ήκούσατε πρό όλίγον, συνεπλήρωσεν ήδη τό ενεργηκόστον πεμπτον έτος της δράσεως του από της συστάσεώς του. Βαίνομεν λοιπόν προς την ολοκλήρωσιν του πρώτου αιώνος δράσεως. Η αναδρομή εις τό παρελθόν δεν είναι δυνατόν να γίνει στα όρια μιας όμιλίας από ραδιοφώνου, διότι εύτυχώς από άπόψεως ανθρωπιστικής, δυστυχώς όμως από άπόψεως θεσμικής, πόλεμον και άλλων άτυχημάτων, έχει να αντιμετώπιση ό Ε.Σ. αυτές τας περιπετείας, αι όποιαι αντιμετωπίζονται επιτυχώς πάντοτε, αλλά έν πάση περιπτώσει δημιουργούν και την πικρίαν και την λύπην, διότι πάντοτε αυτές αι περιπέτειαι άφηνουν θύματα. Χάριν αυτών των θυμάτων, ό Ε.Σ. είναι έτοιμος πάντοτε να βοηθήση και διά τοϋτο

θα άρκεσθώ σήμεραν να είπω όλίγα λόγια για τας γενικάς άρμοδιότητάς του Ε.Σ. 'Εν είρήνη ό Ε.Σ. προσπασκεινάσει τό εφεδρικόν αυτό προσωπικόν τό όποιον είναι επικουρικό των υγειονομικών υπηρεσιών των ένόπλων δυνάμεών μας, ταντοχρόνως δέ μεριμνά διά την διασφάλισιν της υγείας των κατοίκων της 'Ελλάδος, διότι οι περισσότεροι ιατροί και άλλα στελέχη υγειονομικά επιστρατευόμενα μεταβαίνουν εις τό μέτωπον φροντίζει λοιπόν και δι' αυτήν άκόμη την περίπτωσιν. 'Εν πολέμω άπαν τό προσωπικό αυτό αναλαμβάνει υπηρεσίας, και όπως είπον πρό όλίγον ή εκτέλεσις των υπηρεσιών αυτών συνοδεύεται με άφροσύνην και ήρωϊσμόν. 'Ανεφερα κάποτε τον ήρωϊσμόν 'Αδελφών αι όποια εύρέθησαν επί ενός πλωτού νοσοκομείου κατά τον τελευταίον μεγάλο πόλεμον. Τό νοσοκομείον αυτό τό πλωτόν, παρά τό γεγονός ότι έφερε καταφανή τά σήματα του Ε.Σ., τά όποια προστάτεύονται διά διεθνών συμβάσεων, έβροβαδίσθη παρά την Τουρλίδα του Μεσολογγίου σφοδρότατα από έχθρικά άεροπλάνα. Αί όβίδες, αι όποια συνεχίζοντο από του άπογνέματος μέχρι και της βαθείας νυκτός, κατέστρεφαν διά των κραδασμών την γεννήτοριαν που εφώτιζε τό πλωτόν και επήλθε σκότος. 'Εντός του πλωτού νοσοκομείου ήσαν 315 τραυματαί, οι όποιοι μεταφερόμενοι εξ 'Ηπείρου — όπου έγινετο άγών — προς τά κεντρικά νοσοκομεία, αντιμετώπισαν τον θάνατον αφού είχαν ήδη σωθή από τας σφαίρας και προσήγοντο ως τραυματαί. 'Ητο πολύ λογικόν να υπάροξη κάποιος μικρός πανικός, αλλά εύθως ως ήρχισε να εκδηλωταί ήκούσθησαν φωναι πέντε 'Ελληνίδων, αι όποια μεταβάσαι εκεί που ήσαν οι θάλαμοι των ασθενών ήρχισαν να ψάλλουν με μεγάλην και γλυκείαν φωνήν τό τραγούδι μας «Η 'Ελλάδα ποτέ δεν πεθαίνει...». Εύθως ως ήκούσαν τό τραγούδι αυτό οι ήρωϊκοί μας πρόμαχοι, ανέλαβον τό θάρος των, περιεφρόνησαν και πάλιν τον θάνατον, ήρωσαν την βραχή των φωνήν εις την φωνήν των λευ-

κῶν ἀγγέλων, ὅπως ὠνόμασε τὰς Ἀδελφάς ὁ ἀείμνηστος ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν, καὶ ἔγινε μία ἐθνικὴ μυσταγωγία, ἣ ὁποία συνεκίνησε βαθύτατα τὸν ἀντιπλοίαρχον Μελετόπουλον, κυβερνήτην τοῦ σκάφους. Εἰς τὸ ἡμερολόγιόν του γράφει τὸ γεγονός, καὶ προσθεῖναι «αἱ σταγόνες αἱ ὁποῖαι φαίνονται ἐπὶ τῶν γραπτῶν μου εἶναι τὰ δάκρυα τὰ ὁποῖα μοῦ προκαλέσει ὁ ἡρώϊσμός τῶν Ἀδελφῶν καὶ ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον ἀπεκατέστησαν τὴν ψυχραιμίαν εἰς τὸ κινδυνεῦον νὰ βυθισθῇ καρὰβι μου». Ὁ ἴδιος ὁ ἀντιπλοίαρχος ἐφενεύθη κατὰ νέαν ἐπιδρομὴν τῶν βαρβάρων αὐτῶν ἀντιπάλων μας, οἱ ὁποῖοι ἐβύθισαν καὶ τὰ πλωτὰ νοσοκομεῖα παρὰ τὸν Καφηρέα μαζί με τὴν Ἀδελφὴν Εὐφραιμίδου, καὶ ἐκεῖ ἐπεδείχθη ὁ αὐτὸς ἡρώϊσμός. Σὰς φέρνω ἕνα παράδειγμα ἀπὸ τὰς ἐκατοντάδας περιπτώσεων ἡρώϊσμοῦ. Ἀλλὰ εἶναι τόσο ὀφθαλμοφανές, τόσο μεγάλον, ὥστε καὶ ὅταν τὸ ἀναφέρω συγκινούμαι, ἀλλὰ καὶ αἰσθάνομαι ὡς Ἕλληνας ὑπερφάνειαν διότι ἡ Ἑλληνὶς γυναικα ἔχει αὐτὸ τὸ τεράστιον θάρρος νὰ ἀντιμετωπίζῃ τὰς περιστάσεις μὲ τὸν ἴδιον ἡρώϊσμόν ποῦ θὰ ἐπεδείκνυν καὶ αἱ ἀρχαῖαι Σπαρτιάτιδες.

MEPAN.: Δὲν ὑπάρχει ἀντίρρησης, καὶ πολὺ καλὰ ἐκάνετε, κύριε Πρόεδρε, ποῦ ἀνεμνήσθητε αὐτοῦ τοῦ ἐπικοῦ, θὰ ἔλεγε κανεὶς, γεγονός. Ἀλλὰ εἶναι καὶ τὸ θέμα τῆς διηκεῖς εὐφυΐας τῆς Ἑλληνίδος, καὶ ταυτοχρόνως θέλω νὰ υπογραμμίσω ὅτι αὐτὴ ἡ εὐφυΐα συνεχῶς τρέφεται, συνεχῶς ἀναπτύσσεται, καὶ θὰ ἐλέγαμεν ὅτι φέρεται ἀπὸ τὸ πνεῦμα ποῦ διοικεῖ τὸν Ε.Σ. Ἀλλὰ θέλω νὰ πῶ ὅτι τὸ ἑλληνικὸν σθένος εὐόηκεν εἰς τὴν προσπάθειαν τοῦ Ε.Σ. τὸ ἀνάλογον πλαίσιον διὰ νὰ καταδειχθῇ κατὰ τὸν λαμπρότερον τρόπον. Ἀλλὰ τώρα θὰ ἡθελα, ἔπειτα ἀπὸ αὐτὴν τὴν ὥραν καὶ ὅπως εἶπατε συναισθηματικὴν καὶ συγκινητικὴν ἀναδρομὴν εἰς τὴν ὁποίαν προσέβητε, κύριε Πρόεδρε, νὰ μᾶς πῆτε πῶς σήμερον βλέπετε, νὰ μᾶς κάνετε ἕνα σύντομον ἀπολογισμόν τοῦ σημερινοῦ ἔργου ἀλλὰ καὶ νὰ μᾶς χαράξετε, εἰ δυνατόν, καὶ τὰς προοπτικὰς διὰ τὸν Ε.Ε.Σ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ἀνέφερα προηγουμένως τὰς ἐν πολέμῳ ὑπηρεσίας· πρέπει νὰ τονίσω ὅτι ἐν καιρῷ εἰρήνης δὲν ὑστεροῦν εἰς ἀπόδοσιν ἐθνικὴν καὶ ἀνθρωπιστικὴν. Αἱ ὑπηρεσίαι τοῦ Ε.Σ. εἶναι ὁργανωμέναι νὰ ἀνταποκρίνονται εἰς τὰς ἀνάγκας. Βεβαίως αἱ ἀνάγκαι αἱ ὁποῖαι ἐξυπηρετοῦν τὴν καθ' ἡμέραν ζωὴν καλύπτονται πρωτίστως ἀπὸ τὸ Κράτος καὶ κατόπιν ἀπὸ τὰς ὑγειονο-

μικὰς ὑπηρεσίας τοῦ Ε.Σ., ὁ ὁποῖος εἰς τὰ νοσοκομεῖα του, ἔχοντα συνολικὴν δύναμιν 1.400 κλινῶν, νοσηλεύει 18 ἕως 20.000 Ἑλλήνας καὶ Ἑλληνίδας κατ' ἑτος. Ἐπίσης διὰ τοῦ Σταθμοῦ Πρώτων Βοηθειῶν παρέχει εἰς 250.000 Ἑλλήνας βοήθειαν ὡς ἀνάγκη παρίσταται δι' ἕκαστον ἐξ αὐτῶν ἀνάγκη, καὶ διὰ τῶν κέντρων καὶ ὑπηρεσιῶν αἱμοδοσίας ἐξασφαλίζει τὴν διανομὴν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δωρεάν, 11 μέχρι 15 τόννων αἵματος διὰ νὰ σωθοῦν αἱ ζωαὶ ἀνθρώπων τραυματιῶν ἢ πασχόντων ἐξ ἀνάγκης ἀπαιτούσης τὴν ἄμεσον μετάγγισιν αἵματος.

MEPAN.: Θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε, κύριε Πρόεδρε, νὰ σᾶς διακόψω διὰ νὰ πῶ ὅτι ἡ τελευταία αὕτη προσφορά τοῦ Ε.Σ. ὅσον ἀφορᾷ τὴν προσφορὰν αἵματος, διὰ τὸ ὅποῖον βλέπομεν καθημερινῶς εἰς τὸν Τύπον νὰ γίνονται ἀπέλλιδες ἐκκλησίαι, καὶ μόνον αὐτὸ θὰ ἀρκούσε γιὰ νὰ ἐγγραφῇ εἰς τὸ ἐνεργητικόν του καὶ νὰ καθαριάζῃ, θὰ ἐλέγαμε, τὸν σκοπὸν καὶ τὸ ἔργον ποῦ ἐπιτελεῖ ὁ Ε.Σ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Εὐχαριστῶ, κ. Μεραναῖε, διὰ τὴν κρίσιν τοῦ ἔργου τοῦ ἀναφερομένου εἰς τὴν αἱμοδοσίαν, ἐνὸς ἔργου τοῦ ὁποῖον πρέπει νὰ ἐνστερνισθῶμεν ὅλοι οἱ Ἕλληνες, καὶ οἱ δυνάμενοι ἐξ ἡμῶν νὰ προσφέρωμεν ἐθελοντικῶς αἷμα διὰ τὸν συνάνθρωπον, ὅχι μόνον διότι ὀφείλομεν νὰ βοηθῶμεν. Ἀρκεῖ νὰ σκεπτόμεθα ὅτι ἕκαστος ἐξ ἡμῶν, ἢ καὶ στενός μας συγγενής, εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ βοηθῇ εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ζητήσῃ αἷμα. Αὐτὸ πρέπει νὰ εὐρίσκειται ἀφρονον, ἔτοιμον εἰς τὰ ἐργαστήρια τὰ ὑπέρροχα τοῦ Ε.Σ., τὰ ὁποῖα ἔχομεν ἐμπιστευθῇ εἰς ἐπιστήμονας διεθνούς προβολῆς. Ἐλπίζω ὅτι ὅλοι οἱ νέοι Ἕλληνες θὰ ἐνστερνισθοῦν αὐτὴν τὴν σύστασιν, τὴν ὁποίαν ὁ Ε.Σ. τοὺς ἀπευθύνει, καὶ θὰ πυκνωθοῦν αἱ τάξεις τῶν ἐθελοντῶν αἱμοδοτῶν. Περαιτέρω ἂς πᾶμε εἰς ἄλλας ἀρμοδιότητας καὶ δραστηριότητας τοῦ Ε.Ε.Σ. Εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν θεομηριῶν ἢ ἐπέμβσεις καὶ ἡ βοήθεια εἶναι ἄμεσος τόσον, ὥστε ἔχει προκαλέσει πάντοτε τὸν θαυμασμόν ὅχι μόνον τῶν βοηθηθέντων ἀλλὰ καὶ τῶν ξένων οἱ ὁποῖοι προσέτρεξαν νὰ μᾶς βοηθήσουν.

Σὰς φέρνω παράδειγμα τοὺς σεισμούς οἱ ὁποῖοι ἐπληξαν βαρύντα τὰς Ἰονίους νήσους: τὴν Ἰθάκην, τὴν Κεφαλληνίαν, καὶ τὴν Ζάκυνθον, κυρίως. Ἐκεῖ ὅχι μόνον παρεσχέθη ἄμέσως βοήθεια, ἀλλὰ ὅταν

μετὰ ἀγῶνα ἐνὸς καὶ ἡμίσεως ἔτους τὸ κατ' ὥρῳσεν, ὁ Ε.Σ. ἐξησφάλισε τὴν λατροφαρμακευτικὴν περίθαλψιν τῶν κατοίκων, ἐβοήθησεν εἰς τὴν στέγασιν πολλῶν ἐξ αὐτῶν ὑπόσκηνας, ἐξησφάλισεν τὴν λειτουργίαν νοσοκομείων 200 κλινῶν καὶ ἰατρειῶν, ἔκανε διανομὰς ἐφοδίων, ἱματισμοῦ καὶ τροφίμων ἀκόμη καὶ ἐργαλείων γεωργικῶν καὶ ραπτομηχανῶν διὰ νὰ ράφουν αἱ οἰκονομαὶ τὰ ρούχα τῶν παιδιῶν τους, ποῦ μὲ τὴν κατάρρευσιν τῶν σπιτιῶν των εἶχαν χαθῇ. Ἀποσπρόμενος ὁ Ε.Σ. ἀφῆκε στὸ Ἀργοστόλι ἕνα νοσοκομεῖον 140 κλινῶν, ἐξ νοσηλευτήρια δυνάμει 20 κλινῶν ἕκαστον καὶ 12 ἰατρεία, ἕνα ναυτικὸν γυμνάσιον εἰς τὴν Ἰθάκην καὶ τρία ὑπέρροχα οἰκοτροφεία μαθητικά, ὅλα αὐτὰ δὲ με ἐισφορὰς καὶ με πολῦτιμον καὶ γενναϊόδορον βοήθειαν Ἀδελφῶν καὶ φίλων τοῦ Ἑλληνικοῦ Ε.Σ. Αὐτὴν τὴν βοήθειαν, αὐτὴν τὴν γενναϊοδορίαν ὁ Ε.Ε.Σ. τὴν ἐπιτυγχάνει διότι μὲ τὴν βοήθειαν τῆς Θεῆας Προνοίας καὶ μὲ τὸ ἔργον του ἀπέκτησε τοιοῦτον κύρος, ὥστε νὰ ἔχη καταταγῇ καὶ ἀπὸ τοὺς ξένους εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τῶν Ἑθνικῶν συλλόγων τοῦ Ε.Σ. Καὶ εἰς ἄλλην περίστασιν θὰ εἶχα τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀναφέρω τὰς τιμητικὰς διακρίσεις αἱ ὁποῖαι ἔχον δοθῇ ἀπὸ τὸ σύνολον σχεδὸν τῶν Ἑθνικῶν συλλόγων τοῦ Ε.Σ. πρὸς τὸν Ε.Ε.Σ. εἰς ἀναγνώρισιν τοῦ ἔργου του, τὸ ὁποῖον γίνεται μετὰ σεμνότητος, ἀνευ τυμπανοκρουσιῶν καὶ σαλπισμάτων ἀλλὰ μὲ τὴν συνειδήσιν τοῦ ὀφειλομένου πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν χρέους, καὶ πρὸς τὸ καθήκον τὸ ὑπαγορευόμενον ἀπὸ τὰς συμβάσεις τῆς Γενεύης. Ἐνας ἄλλος τομεὺς τὸν ὁποῖον ἀνελάβομεν εἶναι ὁ παράλληλος πρὸς τὴν λεγομένην προληπτικὴν ὑγιεινὴν. Ἀυστηρῶς εἰς τὸν τομεᾶ αὐτὸν δὲν ἔχομε κάνει μεγάλα βήματα ὡς Ἕθνος, ἀλλὰ ἀπὸ καιροῦ ἐτοιμάζομεν καὶ ἔχομεν ἤδη ὠρίμους Ἀδελφὰς διπλωματούχους καὶ ἐθελοντάς, αἱ ὁποῖαι, ἐκπαιδευθεῖσαι τελείως, αἱ ὁποῖαι, ἐκ τὰ χωρία καὶ εἰς τὰς πόλεις γυναικας καὶ νεάνιδας, κυρίως ἀγροτονεάνιδας, κατὰ τὰς συγκεντρώσεις τὰς ἐκπαιδευτικὰς διὰ τὴν γεωργίαν, τὴν οἶκον νοσηλείαν, τὴν μεριμνῶν διὰ τὸ παιδί καὶ τὴν μητέρα. Ἡ οἶκον νοσηλεία δὲν εἶναι κάτι τί, μιὰ συμβουλὴ ἢ ὁποῖα δίδεται πῶς πρέπει νὰ περιποιούμεθα τοὺς ἀσθενεῖς μας: εἶναι ἕνας τρὸ-

πος διὰ τοῦ ὁποῖον ἡ ἐξέλιξις τῆς ἀσθενείας ἐπὶ τὸ χειρότερον ἀποφεύγεται, προλαμβάνεται καὶ αὐτὴ ἡ ἀσθένεια. Δὲν χάνονται ἑκατομμύρια ὥρων ἐργασίας μὲ τὴν παραμέλησιν αὐτὴν, ἢ ὁποῖα θὰ ἀξιώσῃ κατόπιν μεταφορὰν εἰς τὸ νοσοκομεῖον, ἀπασχόλησιν τοῦ ἀσθενοῦς, τοῦ παιδιοῦ του, τῆς συζύγου του καὶ αὐτοῦ ἀκόμη τοῦ φορτηγοῦ ζῶον τοῦ ὁποῖον χρειάζεται εἰς τὸ χωριὸ διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς γεωργίας. Μέχρι τοῦδε ἔχομε διδάξει 56.000 Ἑλληνίδας καὶ συνεχίζομεν, ἀλλὰ δὲν μπορούμε νὰ ἐπεκταθῶμεν πολὺ ἐλλείψει πόρων, διότι αἱ διδασκαλῖαι αὐταὶ συνοδεύονται μὲ κατὰλληλον ὑλικόν, ὑποδειγματικὴν διδασκαλίαν, μὲ μισθοὺς τῶν προσώπων τὰ ὁποῖα ἀσχολοῦνται μὲ αὐτό, καὶ με σχετικὰς δαπάνας, ὥστε ἡ ὁλοκληρωμένη διδασκαλία νὰ εἶναι ἀντικείμενον ἄμεσον εἰς τὰς ψυχὰς τῶν διδασκόμενων καὶ νὰ δημιουργήσῃ τὴν συνειδήσιν τῆς ὑγιεινῆς ἢ ὁποῖα πρέπει νὰ ἐπικρατῇ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν οἰκογένειαν καὶ εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐργαζόμενους. Εἶναι ἕνας μέγας τομεὺς, εἰς τὸν ὁποῖον ἀποδίδομεν μεγίστην σημασίαν.

MEPAN.: Ἄν μοῦ ἐπιτρέψετε, θὰ σᾶς διακόψω καὶ πάλιν, κύριε Πρόεδρε. Τὸ θέμα καὶ μόνον, τὸ ἄλλο κεφάλαιον τῆς προληπτικῆς ὑγιεινῆς, τῆς προληπτικῆς ἰατρικῆς θὰ ἐλέγαμε, τὸ ὁποῖον ἔχει ἀναλάβει ὁ Ε.Ε.Σ. εἶναι τεραστίως σημασίας. Τὸ βασικόν εἶναι νὰ προλάβωμεν τὴν νόσον πρὶν νὰ ἐκδηλωθῇ, διότι δὲν σημαίνει ὅτι διασφαλίζομεν τὸ ἄτομον ἀπὸ τὴν νόσον, ἀλλὰ νὰ συμβάλλωμεν θετικῶς καὶ εἰς τὴν ἑθνικὴν οἰκονομίαν, διότι τὰ ἄτομα μὴ ἀσθενοῦντα ἐξακολουθοῦν τὸ παραγωγικόν των ἔργον. Κατὰ συνέπειαν θέλω νὰ πῶ ὅτι μοῦ ἐδόξατε τὴν ἀφορμὴν νὰ ἐξάρω τὴν καθόλου συμβολήν, μολοντί εἶναι τόσον πολυσχιδές, τόσον πολύμορφον τὸ ἔργον, καὶ πολὺ δικαιολογημένως ἔχει ἀποσπᾶσι τὴν διεθνή ἀναγνώρισιν ἀπὸ τὰς ὁμολόγους ὁργανώσεις τοῦ ἐξωτερικοῦ. Καὶ θὰ μοῦ ἐπιτραπῇ, μολοντί σᾶς βλέπω ἐξ ὑπαρχῆς δυσφοροῦντα, νὰ πῶ ὅτι ἡ ἐγνωσμένη μετριοφροσύνῃ σας δὲν μᾶς ἀφῆρει νὰ ποῦμε ὅτι ἡ ἐπιτυχία τοῦ ἔργου τοῦ Ε.Σ. εἶναι σὺνσφασμένη ἀορίστως μὲ ἡμᾶς. Μὲ συγχωρεῖτε, κύριε Πρόεδρε, αἱ καταστάσεις αἱ ἀνθρώπιναι καὶ αἱ πραγματικότητες εἶναι συνάδουσιν πάντοτε τῶν ἀνθρώπων ποῦ τὰς ἐκπροσωποῦν. Εἴτε τὸ θέλετε εἴτε δὲν τὸ θέλετε, αὕτη εἶναι ἡ ἀλήθεια, καὶ ὅπως ὑπῆρξατε στρατιώτης πιστὸς ἐν πολέμῳ, εἴθε ἀντικατάστατος ὡς στρατιώτης ἐν εἰρήνῃ, καὶ ἐδῶ εἶναι ἀκριβῶς τὸ βαρὺ, τὸ μέγα, ἀλλὰ καὶ τὸ γόνιμον ἔργον τὸ ὁποῖον προσεφέρατε, τὸ ὁποῖον προσφέρετε καὶ τὸ ὁποῖον θὰ μᾶς προσφέρετε. Ἀλλὰ παρακαλῶ ἐξακολουθήσατε διὰ τὰς ἀρμοδιότητας τοῦ Ε.Σ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Φίλε κύριε Μεραναῖε, ἐκάματε ἕνα χαρακτηρισμὸν ἄριστον ὅτι ὅλοι οἱ Ἑρυθροσταυρίζονται οἱ Ἕλληνες εἰμθα στρατιῶται ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐν πολέμῳ τεταγμένοι διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντος τοῦ ὁποῖον τόσον ἀμυδρῶς περιέγραψα. Πράγματι, εἰμθα στρατιῶται ἔτοιμοι πάντοτε νὰ προσφέρωμεν ὑπηρεσίας, ὀφείλονται δὲ αὐτὸ κυρίως: πρῶτον διότι, διὰ νὰ πάρω τὸ σύνθημα, τὸ ὁποῖον ὁ Ε.Σ. ὁ παγκόσμιος ἔχει καθιερώσει ἀπὸ τὸ 1965 «διὰ τοῦ ἀνθρωπισμοῦ πρὸς τὴν εἰρήνην», δηλαδὴ ὁ Α.Ε.Σ. προκειμένου νὰ ἀντικαταστήσῃ τὸ παλαιόν, θαυμάσιον, ἀλλὰ περιορισμένης ἐκτάσεως ἢ ἐντυπώσεως σύνθημα, τὸ σύνθημα «ἐν ὅπλοις εὐσπλαχνία», ἀντικατεστάθῃ ἀπὸ τὸ νέον, διὰ τὴν διατύπωσιν τοῦ ὁποῖου ἀνεδιπλώθη ἡ σκέψις τῶν Ἑρυθροσταυριτῶν πρὸς τὴν ἑλληνικὴν φιλοσοφίαν καὶ τὴν ἑλληνικὴν παράδοσιν. Διότι καὶ ὁ ἀνθρωπισμός εἶναι γέννημα τῆς Ἑλληνικῆς διανοήσεως, ἰδίως τῶν κλασικῶν ἑλληνικῶν χρόνων. ὁπότε ἡ φιλοσοφία μας ἐφθασε στὸ ἀνώτατον ὅριον τῆς ἐπιτυχίας ἢ δὲ εἰρήνῃ ἐλατρεῦθη πάντοτε ἀπὸ ἡμᾶς ὡς θεᾶ. Τὴν ἐλάτρευον οἱ Ἕλληνες, διότι ἐπίστευον εἰς τὴν εἰρήνην καὶ αἱ Ἀμφικτυοναῖαι καὶ οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες δὲν ἦσαν τίποτε ἄλλο παρὰ μέσα προβολῆς καὶ ἐξασφαλίσεως τῆς εἰρήνης. Εἰμθα ἐπεσηφάνοι διὰ τὸ νέον σύνθημα, καὶ ἐργαζόμεθα ἀκριβῶς ὑπὸ τὴν σκιάν τοῦ συνθήματος αὐτοῦ. Σχολαὶ νοσοκόμων τῶν διπλωματούχων, ἰδίᾳ ἡ δική μας Σχολὴ τῆς τριετοῦς φοιτήσεως, θεωρεῖται μίᾳ ἐκ τῶν ἀνωτάτων τῆς Ἑδρώτης καὶ τῆς Ἀνθρωπότητος. Αἱ σισαὶ ἐκπαιδευσεως τῶν ἐθελοντῶν Ἀδελφῶν εἰς ὅλας τὰς πρωτευούσας τῶν νομῶν, τὸ γεγονός ὅτι ἔχομεν ὅπερ τὰς 14.000 διπλωματούχους Ἀδελφὰς ἐθελοντάς, μᾶς ἐμπνέει τὴν ἐμπιστοσύνην ὅτι ἡ ἐτοιμότης πρὸς βοήθειαν εἶναι ἐξησφαλισμένη χάρις εἰς τὸν λαὸν αὐτὸν τῶν Ἑλληνίδων ἡρωίδων. Τὸ ἴδιον γίνεται καὶ στὸν Ε.Ε.Σ.Ν. ἔχομε 580.000 παιδιά ἐγγεγραμμένα εἰς τὸν Ε.Ε.Σ.Ν. Οἱ πολυτιμότεροι, οἱ ὑπέρροχοι συνεργάται μας εἰς τὸ ἔργον αὐτὸ εἶναι 18.000 Ἐκπαιδευτικοὶ λειτουργοί, οἱ ὁποῖοι καθοδηγοῦν καὶ προϊστανοὶ 32.000 ὁμάδων μικρῶν ἐρυθροσταυριτῶν, οἱ ὁποῖοι ἐκτὸς τοῦ ὅτι παίρνουν γενικὰς ἀρχὰς πρώτης βοηθείας καὶ

ὕγιεινῆς, βοηθοῦν παντοῦ τοὺς γέροντας, τοὺς ἐν ἀνάγκῃ, ἀποξηραίνον τὰ μικρὰ ἔλη τὰ ὁποῖα εἶναι στὰ χωριά, κάνουν δενδροφυτεύσεις ποῦ ἐξασφαλίζουν τὴν ὑγίειαν καὶ τὴν καθαριότητα τοῦ περιβάλλοντος, ἐν γένει προσφέρουν ὑπηρεσίας. Ἀλλὰ θέλω νὰ ἐπωφεληθῶ τῆς εὐκαιρίας ποῦ μοῦ δίδει σήμερον τὸ Ε.Ι.Ρ.Τ. νὰ εἶπω ὅτι ἡ νεολαία μας καὶ ἡ νεολαία ὄλων τῶν ἐλευθέρων καὶ πολιτισμένων ἐθνῶν ὑφίσταται μίαν ὑπονόμεσιν, μίαν διάβρωσιν προπαρασκευαζομένην ἀπὸ γνωστὰ κράτη ὠρισμένων κοινωνικῶν καὶ καθεστωτικῶν ἀντιλήψεων. Εἰς Συνέδρια τὰ ὁποῖα ὁργανοῦνται μετὰ τὸν σκοπὸν αὐτόν, ἡ Ἑλλάς ἐξεπροσωπήθη καὶ ἔδωσε πλήρως τὸ πνεῦμα τὸ Ἑλληνικόν εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ὑπονομεύσεων αὐτῶν, ὅχι δὲ μόνον μᾶς συνεχώρησαν τ' ἄλλα ἐλευθερά Κράτη, ποῦ δὲν εἶχαν ἀντιληφθῇ ἀκόμη τὴν σημασίαν τῆς ὑπονομεύσεως, ἀλλὰ ἐτάχθησαν εἰς τὸ πλευρόν μας ἵνα ὁμοῦ ἀντιμετωπίσωμεν τὴν ὑπονόμεσιν αὐτὴν. Χαίρω διότι ἔχομεν συνεργάτας τοὺς Ἐκπαιδευτικούς λειτουργοὺς, τοὺς ἐμπνευσμένους αὐτοὺς διδασκάλους τῶν νέων γενεῶν, καὶ ὅτι οὗτοι συνειδητοποιοῦντες τὸν κίνδυνον, προσπαθοῦν μαζί μας νὰ ἀποσποβῇσιν τὴν κατολίσθησιν τῆς νεολαίας πρὸς τὴν ἀθείαν, τὸν κομμουνισμόν καὶ τὴν διαφθοράν, καὶ νὰ κρατήσουν τὴν ἑλληνικὴν νεολαίαν εἰς τὸ ὄψος τοῦ ὁποῖον μᾶς ἐπιβάλλει ἡ ἱστορία τεσσαράκοντα αἰώνων δημιουργίας, πολιτισμοῦ, καὶ ἡ ἱστορία ἀνεπανάληπτων κατορθωμάτων. Παραλλήλως πρὸς αὐτὰ προσπαθοῦμε νὰ ἐμπνεύσωμεν τὸν σεβασμὸν πρὸς τὸ σύνθημα τοῦ Ε.Σ., πρὸς τὴν κοινωνικὴν ἀλληλεγγύην, πρὸς τὴν συμμόρφωσιν μᾶς εἰς τὴν ἐπιταγὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος εἶπεν, «ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους», πρὸς τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν πλησίον. Ὅλα αὐτὰ τὰ ὁποῖα κάνομε δὲν εἶναι τίποτ' ἄλλο παρὰ ἐκτέλεισις τῆς ἐντολῆς, τῆς θείας αὐτῆς ἐντολῆς καὶ ὅταν τοῦτο κατορθωθῇ νὰ συνειδητοποιηθῇ, τότε εἰμθα βέβαιοι καὶ πλήρεις ἐλπίδων ὅτι θὰ βασιλεύσῃ ἐπὶ γῆς εἰρήνη καὶ ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.

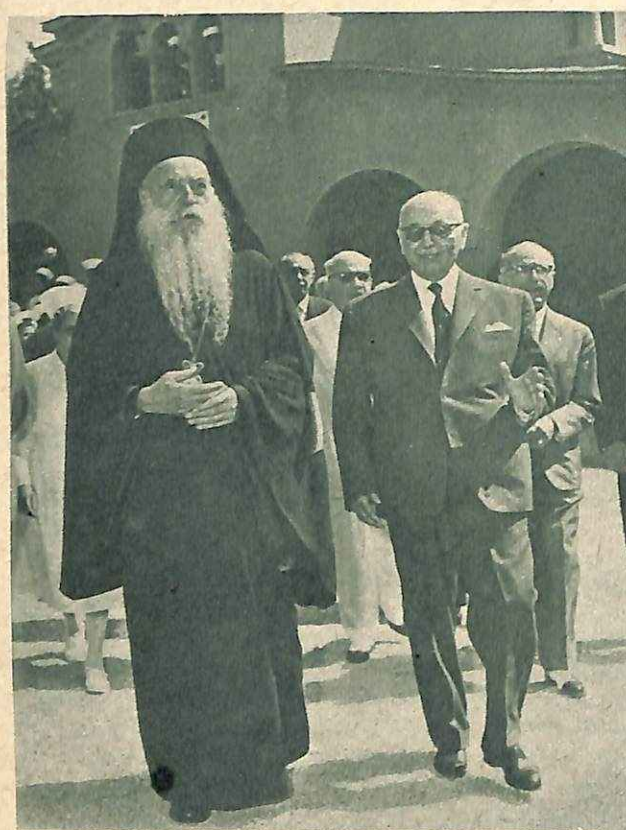
MEPAN.: Κύριε Πρόεδρε, εὐχαριστῶ διὰ τὴν καλωσύνην τὴν ὁποίαν εἶχατε νὰ μᾶς παραχωρήσετε ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ αὐρίου ἀρχομένου ἐξαίρετον τὴν συνέντευξιν

(Συνέχεια εἰς τὴν σελίδα 27)

Η ΕΙΣ ΚΥΡΙΟΝ ΕΚΔΗΜΙΑ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΑΘΗΝΑΓΟΡΑ Α'

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ἀλλὰ καὶ ἡ Χριστιανοσύνη ὁλόκληρος συνεκλονίσθη βαθύτατα ἀπὸ τὴν εἰς Κύριον ἐκδημίαν τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρα Α', ἐπισυμβάσαν τὴν Ἰουλίον 1972.

Ὁ Ἑλληνικὸς Ἐρυθρὸς Σταυρὸς, τοῦ ὁποῖου ὁ ἐκδημήσας ὑπῆρξεν ἐνθερμὸς φίλος, ἀπὸ μακροτάτου

Τὴν 5 Ἰουλίου 1963 ἡ Α.Θ.Π., ὁ εἰς Κύριον ἐκδημήσας Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἀθηναγόρας, συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τοῦ Ε.Ε.Σ. κ. Κ. Γεωργακόπουλον ἐπισκέφθη τὴν Σχολὴν Νοσοκόμων, ἐκ τῆς ὁποίας ἀπεκρίμινεν, ὡς εἶπεν, ἐξαίρετους ἐντυπώσεις.

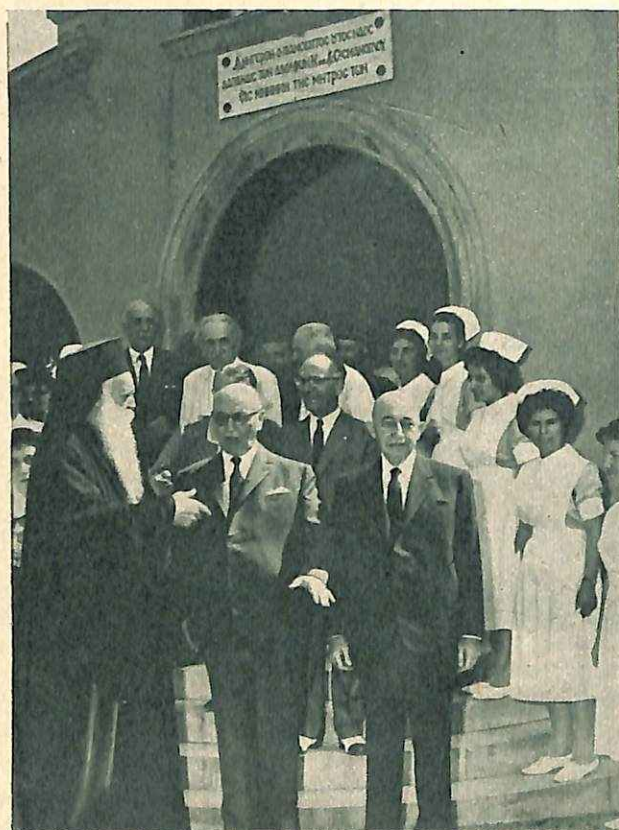
χρόνου συνδεόμενος στενῶς μετὰ τοῦ Προέδρου κ. Κωνσταντίνου Γεωργακοπούλου, ἀπηύθυνεν εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τὸ ἀκόλουθον συλλυπητήριον τηλεγράφημα:

«Ἀπαντᾷ Μέλῃ Ἑλληνικῆς Ἐρυθροσταυρικῆς Οἰκογενείας, μετὰ βαθύτατης θλίψεως πενθοῦντα διὰ τὴν πρὸς τὸν Κύριον ἐκδημίαν τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος Πατριάρχου Ἀθηναγόρα, ὑποβάλλουν πρὸς τὴν Ἀγίαν καὶ Σεπτὴν Ἱερὰν Σύνοδον ὁλόφροντα συλλυπητήρια. Πρόεδρος Κ. Γεωργακόπουλος».

Ὀλίγας ἑβδομάδας μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Πατριάρχου, ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τὸν τίτλον «Κωνσταντινούπολις-Ἀδδὶς Ἀμπέμπα», ἐπιμελεία τοῦ Μητροπολίτου Ἀξώμης κ. Μεθοδίου, τόμος περιέχων τὴν ἀλληλογραφίαν τοῦ Παναγιωτάτου μετὰ τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Αἰθιοπίας, τῆς Ἐκκλησίας τῆς Αἰθιοπίας καὶ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀξώμης.

Ἡ μετὰ τοῦ Αὐτοκράτορος ἀλληλογραφία ἤρχισε τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1964, τὸ τελευταῖον δὲ ἔγγραφον τὸ κατεχωρημένον εἰς τὸ οἰκεῖον μέρος τοῦ βιβλίου εἶναι τὸ συλλυπητήριον τηλεγράφημα τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ὑπὸ ἡμερομηνίαν 7 Ἰουλίου 1972, τὸ ὁποῖον καταλήγει ὡς ἐξῆς: «Ἡ Παναγιότης του θὰ μείνῃ ἐπὶ μακρὸν εἰς τὴν μνήμην τῶν ἀνθρώπων διὰ τὴν μεγάλην συμβολὴν του καὶ τὰς ἀφωσιωμένας ὑπηρεσίας του εἰς τὴν ἐνότητά τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν εὐημερίαν τῆς Ἀνθρωπότητος».

Ἡ δημοσιευθεῖσα ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἀξώμης ἀλληλογραφία φανερώνει τὴν μακροετή στενὴν καὶ εἰλικρινῇ συνεργασίαν μετὰ τοῦ ἐκδημήσαντος Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς Αἰθιοπικῆς Ἐκκλησίας ἀφ' ἐνὸς καὶ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἀξώμης ἀφ' ἑτέρου, συνεργασίαν ἐντασσομένην

Στιγμιότυπον ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψιν εἰς τὴν Δρακοπούλειον Σχολὴν τοῦ Ε.Ε.Σ. τοῦ ἐκδημήσαντος εἰς Κύριον Α.Θ. Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρα. Ὁ ἐκτενὴς Μῆγας Ἱεράρχης συνομιλεῖ μετὰ τοῦ Προέδρου κ. Κ. Γεωργακόπουλου. Παραπλευρῶς ὁ Μῆγας Εὐεργέτης τοῦ Ε.Ε.Σ. κ. Ἀθηνῶδ. Δρακοπούλου.

εἰς τὸ πλαίσιον τῆς εὐρυτάτης σταυροφορίας τὴν ὁποίαν ὁ αἰώνιος Μῆγας Ἱεράρχης εἶχεν ἀναλάβει διὰ τὴν ἐνότητα τῶν Ἀγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν. «Διότι — ὡς γράφει εἰς τὸν Πρόλογον τοῦ βιβλίου ὁ Σεβ. Μητροπολίτης κ. Μεθόδιος — ὁ Ἀθηναγόρας ἀπέδειξεν ὅτι ἀπηλλάγη ἀπὸ τὰ στοιχεῖα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα δὲν ἔπρεπε νὰ διχάζουν τοὺς ἀνθρώπους».

ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΚΑ

Η ΜΟΡΦΗ ΤΟΥ ΣΥΜΠΑΝΤΟΣ

Ἡ μορφή τοῦ σύμπαντος ἔχει σχέσιν στενὴν μὲ τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον τοῦτο ἐδημιουργήθη. Ὑπάρχει ἡ γνώμη ὅτι ὁ κόσμος ἐδημιουργήθη ἐκ τῆς ἀρχῆς ὅπως εἶναι σήμερον, καὶ ἔτσι παραμένει καὶ θὰ παραμένῃ ἔσαυτε. Ὑπάρχει ἐν τούτοις πιθανότερα ἄλλη ὑπόθεσις, ἡ ὁποία προκύπτει ἀπὸ τὰ συνδυασμένα πορίσματα διαφόρων κλάδων τῆς Ἀστρονομίας, ὅτι ὁ κόσμος ἐδημιουργήθη εἰς μίαν ὁρισμένην στιγμὴν.

Ἀπλοῦς ὅλον τὸ ὕλικόν τοῦ οὐρανοῦ ἦτο συγκεντρωμένον εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ τμήμα τοῦ οὐρανοῦ. Τὸ ὕλικόν αὐτὸ πὺν ἦτο ἀεριώδους ὕφους, ὡς τὰ νέφη, λόγω τοῦ ἀφαντάστως μεγάλου ὄγκου του συνεπικνώθη λόγω τῆς βαρύτητος, ἀνέπτυξε τεραστίαν θερμότητα, καὶ τέλος ἐξεροάγη καὶ ἐξετινάχθη πρὸς διαφόρους κατευθύνσεις. Τὰ κομμάτια τοῦ ὕλικου πὺν ἐξετινάχθησαν ἀποτελοῦν τὰ διάφορα οὐράνια σώματα πὺν βλέπομεν μετὰ τοὺς ὀφθαλμούς, μετὰ τὰ ὀπτικά τηλεσκόπια καὶ μετὰ τὰ ραδιοτηλεσκόπια.

Ἡ ἐκρηξίς αὐτὴ ὑπολογίζεται νὰ συνέβῃ πρὸ ἐξ ἑως ὀκτὼ δισεκατομμυρίων ἐτῶν. Ἀπὸ τότε καὶ ἐξῆς τὰ πελώρια κομμάτια ὕλικου πὺν ἐξετινάχθησαν, δηλαδή οἱ γαλαξίαι, ἐξακολουθοῦν νὰ κατευθύνονται μακρὰν μὲ ταχύτητα ἀφάνταστον. Ὅσο πὺν μακριὰ εὐρίσκονται, τόσο ταχύτερον προχωροῦν πρὸς τὰ ἔξω, μακρὰν, τῶν μακροτέρων δὲ εἰς ἀπόστασιν σωμάτων ἡ ταχύτης πλησιάζει τὴν ταχύτητα τοῦ φωτός.

Ἀφοῦ ὅμως αὐτὴ ἡ ἀπομάκρυνσις κατόπιν τῆς ἐκρηξέως ἔγινε γύρω γύρω πρὸς ὅλας τὰς κατευθύνσεις, τότε εἶναι φυσικὸν ὅτι ὁ χώρος εἰς τὸν ὁποῖον ἔχουν ἀπλωθῇ οἱ γαλαξίαι τῶν ἀστέρων θὰ εἶναι σφαιρικός ἢ ἑλλειψοειδής. Σήμερον τὰ ραδιοτηλεσκόπια μᾶς δίνουν πληροφορίας ὅτι τὰ πὺν μακρινὰ οὐράνια σώματα, πὺν εὐρίσκονται εἰς ἀπόστασιν 6 δισεκατομμυρίων ἐτῶν φωτός κινεῖται μὲ τεραστίαν ταχύτητα.

Ἡ πληροφορία ὅμως πὺν μᾶς δίδεται σήμερον μᾶς λέγει ὅτι αὐτὸ πὺν βλέπομεν εἶναι παλαιὸν 6 δισεκατομμύρια ἐτὴ καὶ ἐν τῷ μεταξύ τὰ οὐράνια σώματα πὺν καταγράφομεν τώρα δὲν ἀποκλείεται νὰ ἔχουν ἐξαφανισθῇ. Ἐὰν ὑποθέσωμεν ὅτι τώρα τὸν Νοέμβριον 1972 βλέπομεν ἓν φαινόμενον εἰς τοὺς μακρινούς ἐκεῖνους γαλαξίας, αὐτὸ σημαίνει ὅτι τὸ φαινόμενον αὐτὸ ἔχει συμβῇ πρὸ 6 δισεκατομμυρίων ἐτῶν καὶ ὅχι τώρα πὺν τὸ μαθαίνομεν ἡμεῖς.

Σύμφωνα μὲ τὰς νεωτέρας λοιπὸν ἀντιλήψεις τὸ Σύμπαν ἔχει μορφήν σφαιρικὴν ἢ ἑλλειψοειδῆ καὶ ὅτι αὐτὸ τὸ σύμπαν διαρκῶς ἐξαπλοῦται εἰς τὸν χώρον τοῦ ἀπείρου ἀπὸ ἐξ ἡ καὶ περισσοτέρων δισεκατομμυρίων ἐτῶν.

Μὲ τὰ ραδιοτηλεσκόπια βλέπομεν γαλαξίας εἰς τόσο μακρινὰς ἀποστάσεις. Μὲ τὰ ὀπτικά τηλεσκόπια δὲν δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν τόσο μακρὰν. Ἰσως εἰς τὸ μέλλον νὰ γίνουν μεγαλύτερα καὶ τελειότερα καὶ νὰ ἴδωμεν τὰ πὺν μακροσυστήματα οὐράνια σώματα. Ἐὰν μάλιστα αὐτὴ εἶναι ἡ μορφή τοῦ σύμπαντος, καὶ

ἐὰν τὰ τηλεσκόπια μᾶς τελειοποιηθῶν εἰς τὸ ἑπαρκές, τότε θεωρητικῶς δὲν ἀποκλείεται εἰς τὸ ἄκρον τῆς παρατηρήσεώς μᾶς νὰ διακρίνωμεν τὴν ἰδικὴν μᾶς γῆν. Δὲν εἶναι ἀπίστευτον; Καὶ ὅμως τοῦτο εἶναι δυνατόν. Κάποτε θὰ τὸ ἐξηγήσωμεν.

Ο ΟΥΡΑΝΟΣ ΤΟΥ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

Δι' ἐκεῖνους τοὺς ἀναγνώστας μᾶς, οἱ ὁποῖοι παρακολουθοῦν τὸν οὐρανόν, ὅταν ἔχουν εὐκαιρίαν, δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ εἰπωμεν τίποτε διὰ τοὺς ἀπλανεῖς, διότι ὁ δρόμος των εἶναι σταθερὸς καὶ ἡ ἀνατολὴ κάθε ἀστέρος ἐπιταχύνεται ἀπὸ τῆς μῆρας εἰς τὴν ἄλλην κατὰ τέσσαρα πρῶτα λεπτά. Μία φορά θὰ μᾶς κανεῖς τοὺς κυρίους ἀστερισμούς γύρω ἀπὸ τὸν πολικὸν ἀστέρα καὶ θὰ τοὺς βλέπῃ διαρκῶς ὁρατοὺς νὰ στριφογυρίζουν εἰς τὸν Βορρᾶν. Ἐπίσης ὅταν μᾶς κανεῖς τοὺς ἀστερισμούς τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου, εἶναι εὐκόλον νὰ βλέπῃ κάθε φοράν εἰς τὸν οὐρανόν τοὺς μισούς, τοὺς ἐξ, ὁλόκληρον τὸν μῆνα. Κατὰ τὸν ἐπόμενον μῆνα προχωρεῖ ἡ σειρά κατὰ ἓνα ἀστερισμόν. Τὸς λοιποὺς κυρίους ἀστέρας καὶ ἀστερισμούς τοὺς ἀναγνωρίζομεν ἀπὸ τὴν γειτονίαν πρὸς κάποιο ζῳδιὸν ἢ ἄλλον μεγάλον γνωστὸν ἀστέρα.

Ἐπομένως τὸ μόνον εὐμετάβλητον χαρακτηριστικὸν τοῦ οὐρανοῦ εἶναι οἱ πλανῆται καὶ δι' αὐτοὺς πρέπει κάθε μῆνα νὰ δίδωμεν τὸ στίγμα. Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοὺς πλανῆτας οἱ εὐρισκόμενοι μακρὰν τοῦ Ἠλίου, ὅπως ὁ Κρόνος καὶ ὁ Ζεὺς, ἔχουν μίαν σχετικὴν σταθερότητα, καὶ σχεδὸν συμβαδίζουν μὲ τὸ ζῳδιὸν κοντὰ εἰς τὸ ὁποῖον εὐρίσκονται. Ὁ Κρόνος λ.χ. συνεχίζει ἐπὶ μῆνας τὴν πορείαν του μᾶς μὲ τὸ ζῳδιὸν τοῦ Ταύρου μὲ ἐλαχίστην μετακίνησιν. Ὁ Ζεὺς ἐπίσης συμβαδίζει μὲ τὸν Τοξότην. Καὶ τὰ δύο αὐτὰ ἀστὴρ τὰ βλέπομεν τὸ βράδυ, τὸ ἓν εἰς τὴν Ἀνατολὴν καὶ τὸ ἄλλο εἰς τὴν Δύσιν καὶ τὰ περισκολλοῦμεν σταθερὰ ἐπὶ μῆνας τώρα. Ἡ Ἀφροδίτη ἐπειδὴ εἶναι κοντὰ εἰς τὸν Ἠλίον μετακινεῖται μὲ ἀνωμαλίας. Πότε προχωρεῖ πολὺ γρήγορα καὶ πότε βραδύνει τὸ βῆμα τῆς πάρα πολὺ. Αὐτὴν τὴν ἐποχὴν βραδυπορεῖ. Τὴν βλέπομεν κάθε πρωὶ πρὶν φωτίσῃ εἰς τὴν Ἀνατολὴν. Πρὸ μηνὸς ἦτο εἰς τὸν Λέοντα, τώρα ἐπλησίασε πρὸς τὴν Παρθένον. Ἀντιθέτως ὁ Ἄρης ἐπιταχύνει τὸ βῆμα του καὶ κοντενεῖ νὰ πλησιάσῃ πρὸς τὴν Ἀφροδίτην. Πρὸ μηνὸς ἦτο ἀόρατος. Εἰς τὰς ἀρχὰς Νοεμβρίου μὲν κατωρῶθωνε κανεῖς νὰ τὸν ἴδῃ πρὶν χαρᾶν νὰ πλησιάσῃ πρὸς τὸν Στάχυν τῆς Παρθένου. Ὅπως δὲν εἶναι πολὺ φωτεινὸς αὐτὴν τὴν ἐποχὴν λόγω μεγάλης ἀποστάσεως ἀπὸ τὸν Ἠλίον χρειάζεται προσπάθειαν διὰ νὰ τὸν διακρίνῃ κανεῖς. Μένει ὁ Ἔρμης, ἀλλὰ αὐτὸς ἐπειδὴ εἶναι πολὺ κοντὰ εἰς τὸν Ἠλίον καὶ ἐπειδὴ εἰς τὸν οὐρανὸν παίρνει τὸ νότιον μέρος τῆς ἐκλειπτικῆς εἶναι δυσδιάκριτος.

ΠΑΛΑΙΟΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΟΥ

Η σχέσις τοῦ περιβάλλοντος πρὸς τὸν ἄνθρωπον καὶ ἡ ἐπίδρασις τὴν ὁποίαν ἔχει σ' αὐτὸν εἶναι γνωστὴ ἐδῶ καὶ δύομιση χιλιάδες χρόνια. Τῇ μακρυνῇ ἐκείνῃ ἐποχῇ χωρὶς τὴ βοήθεια τῶν ἐπιστημονικῶν μέσων καὶ μόνο μὲ τὴν παρατήρησιν καὶ τὴν σκέψιν, ὁ Ἕλληνας ἱατρός καὶ πατὴρ τῆς ἱατρικῆς, ὁ μέγας Ἱπποκράτης, ἐπρόσθεσε πρῶτος τὴν ἐπίδρασιν τοῦ περιβάλλοντος ἐπάνω στὸν ἄνθρωπον. Στὸ μνημιῶδες ἔργο του «Περὶ Ἀέρων, Ὑδάτων καὶ Τόπων» περιγράφει μὲ θαυμαστὴ παρατηρητικότητά τὴν ἐπίδρασιν πού ἔχει τὸ κλίμα, ἡ ὁρενὴ ἢ πεδινὴ διαμονή, ἡ διαμόρφωσις τοῦ ἐδάφους, ἡ θερμοκρασία, ὁ ἀέρας καὶ τὸ νερὸ στὴν ὑγεία τοῦ ἀνθρώπου.

Ἀπὸ τότε πέρασαν πολλοὶ αἰῶνες καὶ ὁ ἄνθρωπος, προσπαθώντας συνεχῶς νὰ βελτιώσῃ τίς συνθήκες τῆς ζωῆς του, ἄρχισε νὰ δημιουργῇ ἕναν πνευματικὸ καὶ τεχνικὸ πολιτισμὸ.

Ἡ ἀνακάλυψις καὶ χρῆσις τῶν διαφόρων μετάλλων, τῶν ὀρυκτῶν, τοῦ αἰμοῦ, τοῦ ἡλεκτρισμοῦ καὶ ἡ πρόοδος τῆς Χημείας καὶ τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν συνετέλεσαν σημαντικὰ στὴν ἐξέλιξιν τοῦ καὶ τοῦ ἔδωσαν κάθε δυνατὴ ἀνεσί στὴ ζωή.

Ἡδὴ ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ 18ου αἰῶνος καὶ μὲ ὀρόσημο τὴ βιομηχανικὴ ἐπανάστασι, ἡ τεχνολογικὴ πρόοδος χάρις στὴν συνεχῇ πνευματικὴ ἐξέλιξιν παρουνόσασε ἀλματώδη πρόοδο, γιὰ νὰ φθάσῃ σήμερον στὴ διάσπασιν τοῦ ἀτόμου, τὴν παραγωγὴν καὶ χρῆσιν μοιροῖσι τῆς πυρηνικῆς ἐνεργείας καὶ στὰ διαστημικὰ ταξίδια.

Ὁλη ὁμως αὐτὴ ἡ πρόοδος, πού προσέφερε στὸν ἄνθρωπον τόσα ἀγαθὰ καὶ ἀνέσεις, προεκάλεσε συγχρόνως καὶ καταστροφὴν στὸ φυσικὸ περιβάλλον, μέσα στὸ ὁποῖο ζῇ καὶ ἔχει ὑποχρεωτικὴ ἐξάρτησιν μὲ ὅλα τὰ ἔμβια ὄντα καὶ τὰ στοιχεῖα πού βρίσκονται σ' αὐτό. Ἡ καταστροφὴ αὐτὴ ὀφείλεται στὴ διαταραχὴ τῆς φυσικῆς ἰσορροπίας, ἀπὸ τὴν ὁποία κινδυνεύουν σήμερον νὰ ἐξαφανισθοῦν βαθμὴδὸν ὅλοι οἱ ζῶντες ὁργανισμοὶ πού βρίσκονται ἐπάνω στὸν πλανήτη μας, καὶ ἴσως καὶ ὁ ἴδιος ὁ ἄνθρωπος.

Ἡ ἰσορροπία εἶναι ἀπαράβατος νόμος τῆς φύσεως γιὰ ὅλα τὰ ἔμβια ὄντα καὶ τὰ στοιχεῖα πού τὴν ἀποτελοῦν. Κάθε ζωντανὸς ὁργανισμὸς ζῇ ὁμαδικὰ καὶ κατὰ εἶδος σὲ μιὰ γωνιά τῆς γῆς. Ἀπ' ἐκεῖ κοινὰ ἐξασφαλίζει τὴ τροφή του, ἐκεῖ κτίζει τὴ φωλιά του, ἀναπαύεται, πολλαπλασιάζεται καὶ προσπαθεῖ νὰ καταλάβῃ περισσότερον ὥρο.

Αὐτὸ γίνεται ἀπ' ὅλα τὰ εἶδη τῶν ἐμβίων ὄντων, τὰ ὁποῖα κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο δημιουργοῦν μιὰ βιοκοινωνία. Ἡ πρώτη πηγὴ τροφῆς εἶναι τὰ φυτὰ, πού ἔχουν τὴν ἱκανότητα μὲ τὴ βοήθεια τοῦ φωτός νὰ συνθέτουν φυτικὰς θρεπτικὰς οὐσίες. Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ μὲ τὰ φύκια, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν τὴν τροφή τῶν ψαριῶν. Σύμφωνα μ' ἕνα νόμο τῆς φύσεως, ὁρισμένα μικρὰ ζῶα ἀποτελοῦν τὴν τροφή τῶν μεγαλυτέρων, τὰ ὁποῖα τὰ κατατρώγουν γιὰ νὰ ἐπιζήσουν. Ὁ ἄνθρωπος τρώγει καὶ τὰ φυτὰ καὶ τὰ ζῶα.

Ὅλοι οἱ ὁργανισμοὶ πού ζοῦν ἐπάνω στὴ γῆ, ἀναπαράγονται καὶ πεθαίνουν. Μετὰ τὸ θάνατό τους μὲ τὴν ἐπέμβασι διαφόρων ἀποσυνθετικῶν μικροοργανισμῶν διαλύονται στίς πρῶτες ὕλες, ἀπὸ τίς ὁποῖες ἔγιναν. Ἔτσι πάλι δημιουργοῦνται νέοι ὁργανισμοὶ καὶ συνεχίζεται ὁ βιολογικὸς κύκλος χωρὶς νὰ χάνεται τίποτε μέσα στὴ φύσιν.

Στίς πολύπλοκες σχέσεις τῆς βιοκοινωνίας αὐτῆς πολλὰ φορὲς ἐπιδροῦν καὶ διάφοροι παράγοντες τοῦ περιβάλλοντος, ὅπως : τοπογραφικοί, βαρομετρικοί, κλιματολογικοὶ καὶ ἐδαφολογικοί. Ἔτσι δημιουργεῖται μιὰ συνεχὴς ἀλληλοεπίδρασις τῶν ζώντων ὁργανισμῶν μεταξὺ τῶν καὶ μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν φυσικῶν παραγόντων τοῦ περιβάλλοντος. Σήμερα ὑπάρχει ἐπιστήμη, ἡ οἰκολογία, πού ἐξετάζει αὐτὰς τίς σχέσεις καὶ τίς ἀλληλοεπιδράσεις τῶν ἐμβίων ὄντων καὶ τοῦ περιβάλλοντος. Πάντως ἔνα εἶναι ἀληθές, ὅτι ἡ τεχνολογικὴ πρόοδος μὲ τὴν ραγδαία ἐκβιομηχάνισιν, πού παρατηρεῖται σχεδὸν σ' ὅλον τὸν κόσμον τὴν τελευταία εἰκοσαετία, παρ' ὅλα τὰ ἀγαθὰ πού παρέσχε στὸν ἄνθρωπον, προκάλεσε πολλὰ καὶ διάφορες μεταβολές, ὅχι πάντοτε εὐχάριστες, τόσο στὴν κοινωνικὴ ζωὴ ὅσο καὶ στὸ φυσικὸν περιβάλλον, στὸ ὁποῖον ζοῦμε.

Ἡ ἴδρυνσις πολλῶν βιομηχανιῶν, συγκεντρωμένων σὲ μιὰ περιοχὴ καὶ ἡ μεγάλῃ κατανάλωσις πετρελαίου ἀπ' αὐτὰς, ἡ χρησιμοποίησις μεγάλων ποσοτήτων βενζίνης καὶ ὀρυκτελαίου ὑπὸ τῶν μηχανῶν ἐσωτερικῆς καύσεως τῶν αὐτοκινήτων κλπ., οἱ ὁποῖες καθημερινῶς ἀξάνουν σὲ ἀριθμὸ καὶ φιλοδωροῦν τὸν ἀέρα μὲ τὰ ἀποπνικτικὰ καυσὰερία, ἡ ἀποβολὴ κολοσσίων ποσοτήτων καυσὰερίων ἢ κόνεων στὸν ἀέρα, ἀποβλήτων καὶ ἐκκρίματων εἰς τὸ ἔδαφος, τοὺς ποταμούς, τίς λίμνες ἢ τὴν θάλασσα, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ρύπανσιν τῶν, ἡ παρατεταμένη καὶ μεγάλῃ χρῆσις μαζοῦντ διὰ θέρμανσιν πού ἐκπέμπει ἀτέλειωτο λιβανωτὸ καπνοῦ στὸν ἀέρα, ὅλα αὐτὰ ἀποτελοῦν τοὺς κυριώτερους παράγοντας ρυπάνσεως τοῦ περιβάλλοντος.

Καὶ ἐνῶ ὁ ἄνθρωπος σήμερον ζῇ εἰς μιὰν κοινωνίαν τῆς ἀφθονίας ὅπως λέγεται, μὲ ὅλα τὰ ἀγαθὰ τῆς ἀνέσεως, ἀρχισε νὰ χάνῃ τὴν ἐνδοχίαν καὶ τὴν ἡσυχίαν του, ζῇ μ' ἕνα συνεχὲς ἄγχος, διότι ὑποσυνειδητῶς ἀντιλαμβάνεται ὅτι βαθμὴδὸν βλάπτεται ἡ ὑγεία του ἀπὸ τὴν ἐντατικὴν ζωὴ καὶ τὴν ρύπανσιν τοῦ περιβάλλοντος. Ἔτσι, διὰ νὰ ἀπολαύσῃ λίγο πρᾶσινο καὶ καθαρὸ ἀέρα εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ διανύσῃ δεκάδες χιλιόμετρα, ν' ἀναζητήσῃ σὲ μακρυνὰς ἀποστάσεις ἕνα μέρος μὲ καθαρὴν θάλασσαν γιὰ νὰ κολυμβήσῃ. Τὸ γεγονός τοῦτο προσήλκυσε τὴν προσοχὴ τῶν διαφόρων κρατῶν καὶ ἐπέβαλε τὴν μελέτην τῶν προβλημάτων τῆς ρυπάνσεως τοῦ περιβάλλοντος πρὸς προστασίαν τῆς ὑγείας. Τὸν παρελθόντα Ἰωάννην συνῆλθεν, διὰ τὸν σκοπὸν αὐτόν, εἰς Στοκχόλμην τῆς Σουηδίας εἰδικὴ διάσκεψις τῶν Ἑνωμένων Ἐθνῶν, εἰς τὴν ὁποίαν ἔλαβον μέρος χῶραι μέλη, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἡ Ἑλλάς μὲ θέμα : «Προστασία τοῦ ἀνθρωπίνου περιβάλλοντος».

Μὲ τὴν εὐκαιρίαν τῆς συμμετοχῆς μας καὶ τῆς ἐκπροσωπήσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, θὰ προσπαθήσωμε ν' ἀναπτύξωμε ἐν συντομίᾳ καὶ εἰς μιὰν σειρὰν ἀρθρῶν, πῶς προκαλεῖται ἡ ρύπανσις τοῦ ὕδατος, τοῦ ἐδάφους καὶ τῆς ἀτμοσφαιρας καὶ μὲ ποῖους τρόπους εἶναι δυνατόν νὰ τὴν προλάβωμε.

ΠΗΝΕΛΟΠΗ Σ. ΔΕΛΤΑ

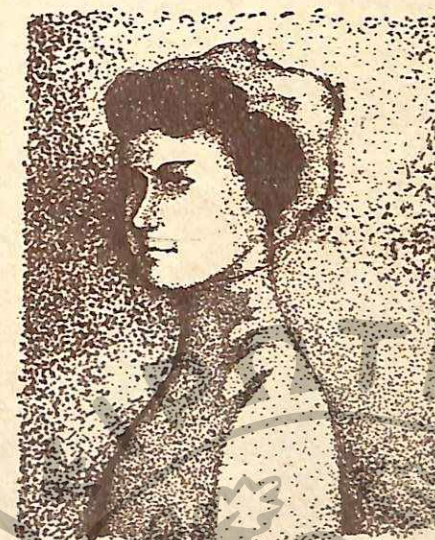
Η ΜΑΓΙΣΣΑ ΜΙΚΡΩΝ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΩΝ...

Ἐμπνευσμένη πατριώτισσα, συνεπὴς Ἑλληνίδα

Η ἑλληνικὴ δυναστεία τῶν «πα-ραμυθᾶδων» ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ μὲ καμάρι μιὰ βασίλισσα μὲ στέμμα ἐκτυφλωτικῆς ἀκτινοβολίας : Τὴν Πηνελόπη Σ. Δέλτα. Εἶναι ἡ ἀκατανίκητη γόησσα τῶν μικρῶν, ἀλλὰ μὲ προέκτασι γοητείας καὶ στοὺς μεγάλους. Ἡ γόησσα τοῦ ὕφους, ἡ μάγισσα τῆς ἀφηγήσεως, ἡ εὐφάνταστη δημιουργὸς παραμυθίων κόσμων, πού ἀπὸ μέσα τους ξεπετάγονται ζωντανὰ πρόσωπα μὲ τοῦ φανταστικοῦ τῆ διακοσμητικῆ αἰγλή...

Ἀρχοντοπούλα καθάραιμη ἡ Πηνελόπη Δέλτα, κόρη ἀγαπημένη τοῦ πλούτου ὁμογενοῦς ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον Ἐμμανουὴλ Μπενάκη — τοῦ μεγάλου εὐεργέτη τῆς Ἑλλάδος — ἔζησε σὰ γνήσια ἀριστοκράτισσα καὶ ἔγραψε σὰν ἐμπνευσμένη ἐρασιτέχνης. Ἀγάπησε τὸ παιδί μὲ φανατισμὸ, γιὰτὶ παιδί δὲν εἶχε. Ὑιοθέτησε γεμάτη τρυφερότητα ὅλα τὰ ἑλληνόπουλα καὶ ἔγραψε γι' αὐτὰ τόσες ὁμορφες, ἀνεπανάληπτα ἐνδιαφέρουσες σελίδες, πού ἀπὸ μέσα τους ἀνάβλυζε ἡ ἱστορία τῆς Ἑλλάδος, δοσμένη μὲ τρόπον εὐληπτό καὶ γλαφυρό, ξεπετάγονταν οἱ ἥρωες, πού προπαγανδίζανε τὴν ἀγάπην γιὰ τὴν Πατρίδα, τὴν Πίστιν στὴ Χριστιανικὴ Θρησκεία, τὸν σεβασμὸ στὴν οἰκογένεια. Ἐσκυψὲ ἀπάνω στὸν Βυζάντιον, καί, μελετώντας μὲ ἐμβρίθεια τὴν ἱστορίαν του, γυρεύοντας ἀκόμα ἀπληστα συμβουλὲς ἀπὸ τὸν σοφὸ Γάλλο βυζαντινολόγον Γουσταῖον Σλουμπερζέ, ἔγραψε τὰ πιὸ ἁπλοῦς, τὰ πιὸ ἥρωικά, τὰ πιὸ ἐμπνευσμένα βυζαντινὰ ἱστορήματα : «Τὸν καιρὸ τοῦ Βουλγαροκτόνου», διπτύχον μὲ τὸ «Γιὰ τὴν Πατρίδα» — καὶ τὰ δύο μὲ τοὺς ἴδιους ἥρωες —, τὸν γέρον Παγρᾶτη, τὴν Ἀλεξία, τὸν ἀκούραστο Ἕλληνα κατάσκοπον Νικητὰ, τὸν ἥρωϊκὸ παπὰ Γρηγόρη καὶ τοὺς δύο ἀδερφικούς φίλους, τὸν ἀδάμαστο γιὸ τοῦ «κατεπάνω» τῆς Ἀδριανούπολης Κωνσταντῖνον Φρηνίτη καὶ τὸν διστακτικὸν Μιχαὴλ Ἰγερνιό, πού τὴν ἀδερφήν του, τὴν εὐγενικὰ πατρικίαν Ἰγερνὴν ὁ Βουλ-

γαροκτόνος δίνει γυναῖκα στὸν Βούλγαρον στρατηγὸν Δραζάν γιὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν οὐδετερότητά του στὸν ἀνελέητο ἀγῶνα ἀνάμεσα στὴ Βουλγαρία καὶ τὴν Ἑλλάδα. Ἄλλο, τώρα, ἂν τὸ εὐστροφὸ σχέδιον τοῦ βυζαντινοῦ αὐτοκράτορα ἀποτυγχάνει, καὶ ὁ Δραζάν, ἀμετανόητος Βούλγαρος

ΠΗΝΕΛΟΠΗ Σ. ΔΕΛΤΑ

σβαρνιστὴς, ἐγκαταλείπει γυναῖκα καὶ παιδιὰ στὴ Θεσσαλονίκην καὶ ξαναβγαίνει σὰν ἀγρίμι στὰ βουνὰ γιὰ νὰ ὑπερασπισθῇ ἀπεγνωσμένα τὴν ματωμένην του πατρίδα πού σφαδάζει κάτω ἀπὸ τὰ ἀδυσώπητα κτυπήματα τοῦ ἀδάμαστου Βουλγαροκτόνου! Καὶ στὸ «Γιὰ τὴν Πατρίδα» ἀλλὰ, ἰδίᾳ, στὸν «Καὶρὸ τοῦ Βουλγαροκτόνου» ὑπάρχουν σελίδες ἐπικές, ἀνεπανάληπτες! Σ' ἕνα ἀπὸ τὰ κεφάλαια τοῦ ἀριστουργήματος πού ἐπιγράφεται «Ἡ συνειδήσις τοῦ ἱερέα» ξετυλίγει ἐμπρὸς στὰ μάτια τοῦ ἀναγνώστη τὸ τραγικὸ δῆλημα τοῦ Ἑλλήνα παπὰ-Γρηγόρη ὅταν, κλεισμένος σὲ ἕνα κελλὶ τοῦ ἑλληνικοῦ φρουρίου τῶν Βοδενῶν, βλέπει νὰ ἀνοίγῃ ἡ πόρτα του καὶ νὰ μπαίῃ ἀναστατωμένος ὁ Βούλγαρος στρατηγὸς Δραζάν πού ζητάει μὲ τὴν ἐξαμολόγησιν συγχώ-

ρεσι : Λέει στὸν Ἕλληνα ἱερωμένον ὅτι μπῆκε λαθραῖα στὸ βυζαντινὸν φρούριον καὶ ἐτοιμάζει ἐξέγερσιν καὶ σφαγὴ τῆς ἑλληνικῆς φρουρᾶς. Ὁ παπὰς, ἀναστατωμένος ἀπὸ αὐτὰ πού ἀκούει, ἀρνιέται τὴν συγγνώμην, καὶ ὁ βούλγαρος φεύγει ἀφήνοντας ἀνοικτὴ τὴν πόρταν τοῦ κελλιοῦ. Ἀπ' ἐξῶ κυκλοφοροῦν ἀνύποπτοι οἱ Βυζαντινοὶ στρατιῶτες, ὁ Ἕλληνας ἱερέας δὲν ἔχει παρὰ νὰ ἀνοίξῃ τὴν πόρταν γιὰ νὰ πάῃ στὸν διοικητὴν τοῦ φρουρίου καὶ νὰ καταγγείλῃ τὴν προδοσίαν πού ἐτοιμάζεται. Ἀλλὰ τὸ ρᾶσο, ἀνελέητο, τοῦ ἀρνιέται τὸ δικαίωμα νὰ εἶναι Ἕλληνας! Αὐτὰ πού ἀκούει ἦταν ἡ ἐξαμολόγησι ἑνὸς ἀνθρώπου πού ἀγωνιζότανε γιὰ τὴν πατρίδα του καὶ εἶχε ἀνοίξει μπροστὰ στὸν παπὰ τὴν ἐνοχλήν του καρδιά γυρεύοντας συγχώρεσιν... Κι ἔτσι, οἱ ὄρες περνᾶνε, καὶ ὅταν, ξημερώνοντας, ἀρχίζει ἡ ἄγρια σφαγὴ τῶν Βυζαντινῶν ἀπὸ τοὺς Βουλγάρους κάτω ἀπὸ τὸν Δραζάν, ὁ παπὰ-Γρηγόρης πετάγεται μὲ τὸν Σταυρὸ στὸ χέρι γιὰ νὰ μπῇ μπροστὰ στοὺς ὁμοεθνεῖς του, τοὺς ὁμοθρήσκους του, πού κινδυνεύουν : «Γιὰ τὸν Χριστὸ καὶ γιὰ τὸν Βασίλεα», φωνάζει. Μιὰ βουλγαρικὴ σπαθιά τοῦ ἀνοίγει τὸ κεφάλιν, καὶ οἱ δύο Βούλγαροι τὸν πετᾶνε ἀπάνω ἀπὸ τὰ τεῖχη, στὰ βράχια! Ἀπὸ κεῖ καὶ ἐμπρὸς ὁ δρόμος τῶν Βουλγάρων εἶναι ἀνοικτός. Τὰ Βοδενὰ νικηθῆκαν — ἀπὸ τοὺς Βουλγάρους καὶ ἀπὸ τοῦ ἱερέα τῆ συνειδήσεως...

Αὐτὸ τὸ κεφάλαιον τῆς Δέλτας μοιάζει ἀπόλυτα σὲ δυναμισμό μὲ τὸ κεφάλαιον τῶν «Ἀθλίων» τοῦ Οὐγκὼ πού ἐπιγράφεται «Τρικυμία ἐν κρανίῳ».

Ἐπικές σελίδες γεμάτες εἰλικρινὴ ἀνθρωπιά καὶ τεχνικὴ ἀπαράμιλλη συνθέτουσε τῆς Πηνελόπης Δέλτας τὸ ἔργον. Ἐνα ἔργον πού τιμᾷ τὴν Ἑλλάδα. Τὴν τιμᾷ καὶ τὴν ἀναδεικνύει. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ Βυζάντιον, ἡ ζωὴ καὶ ἡ δρᾶσις τοῦ ἥρωϊκοῦ μακεδονομάχου τῶν νεωτέρων ἐτῶν, τοῦ μεγάλου ἥρωα τοῦ Μακεδονι-

(Συνέχεια στὴν σελίδα 23)

ΤΟ ΚΟΡΙΤΣΑΚΙ ΜΕ ΤΟ ΕΛΑΤΟ

ΤΗΣ ΕΙΧΑΝ πη πολλά για τὸ ἔλατο. Τόσα πολλά, πὸν τὰ εἶχε υπερδέσει μέσα στὸ μυαλουδάκι της καὶ νόμιζε πὼς θὰ τῆς ἔφερναν ἓνα δέντρο μαγικό. Τὸ χρώμα του, λέει, δὲν θὰ ἦταν συνηθισμένο. Τὸ πρῶτ θὰ ἦταν μπλέ, σὰν τὸν γαλάζιο οὐρανὸ πὸν θὰ τρύπωνε ἀπὸ τὴν μπαλκονόπορτα, τὸ μεσημέρι θὰ γινόταν χρυσὸ σὰν τὶς ἀκτίνες τοῦ ἡλίου καὶ τὸ σούρουπο θὰ φάνταζε τεφρὸ καὶ σταχτί, σὰν τὴν νύχτα πὸν θὰ ἐρχόταν ν' ἀγκαλιάσει τὴν πόλι. Θὰ ἦταν πολὺ ψηλὸ. Μπορεῖ καὶ νὰ τρυποῦσε μὲ τὴν κορυφή του τὸ ταβάνι γιὰ νὰ βλέπη τὶς φεγγαροβραδιὲς καὶ

τὰ κλαδιά του θὰ ἦταν πλούσια καὶ βαριά σὰν ἀπλωτὰ χέρια, ἔτοιμα νὰ δεχτοῦν κάθε λογῆς παιχνίδια. "Ὅταν θὰ ἔσβηναν τὰ φῶτα μέσα στὸ δωμάτιο, τὰ μικρὰ λαμπιόνια του θὰ φώτιζαν τὶς πολὺχρωμες μπάλιες καὶ τότε, εὐχαριστημένο καὶ καμαρωτὸ μέσα στὴν ἐξίσια φορεσιά του, θ' ἄρχιζε νὰ τῆς μιλάει καὶ νὰ τῆς λέει ἱστορίες τοῦ βουνοῦ καὶ τοῦ δάσους. Θὰ ἦταν ἓνα πολὺ σοφὸ ἔλατο τὸ ἔλατο τῆς Μελίνας. Θὰ τῆς ἔλεγε ἱστορίες γιὰ τὰ ζούδια καὶ τὰ ἐρπετά, γιὰ τὰ μανιτάρια καὶ τὰ βρύα, γιὰ τὶς ἀλεπουδίτσες καὶ τοὺς σκίουρους, γιὰ τὰ μικρὰ δαιμόνια τοῦ δάσους, ἐκεῖνα πὸν βγαίνουν καὶ χορεύουν στὴν ἀστροφεγγιὰ μὲ σουραύλια καὶ φλογέρες.

"Ὅταν χτύπησε λοιπὸν τὸ κουδούνι, ἡ Μελίνα ἔτρεξε μὲ χτυποκάρδι ν' ἀνοίξει. Τὸ ἔλατο ἔφραζε τὴν πόρτα.

"Ἦταν πολὺ μεγάλο καὶ πολὺ δροσερὸ. Μοσχοβολοῦσε. Τὸ πέρασαν μὲ δυσκολία μέσα στὸ σπῖτι γιὰτὶ τὰ κλαδιά του γαντζώνονταν στοὺς τοίχους σὰν ν' ἀρνιόταν νὰ προχωρήσει. Σὰν νὰ διαισθάνονταν ὅτι ἐκεῖ μέσα θὰ περνοῦσε τὶς πιδ λαμπερές, μὰ καὶ τὶς τελευταῖες μέρες τῆς ζωῆς του. "Ὅταν κατάφεραν ἐπιτέλους νὰ τὸ στήσουν στὸ σαλόνι, κοντὰ στὴν μπαλκονόπορτα, ἀνάμεσα σὲ δύο πολυθρόνες, τὸ ἔλατο ἔμοιαζε σὰν ἓνας παράξενος ἐπισκέπτης, πὸν στεκόταν ὄρθιος καὶ ἀμήχανος, σὰν νὰ τὰ εἶχε χαμένα μέσα σ' ἓνα χῶρο πὸν δὲν τοῦ ταίριαζε καθόλου.

—Τὶ ἔχει; ρώτησε ἡ Μελίνα τοὺς μεγάλους μὲ ἀγωνία. Δὲν τοῦ ἀρέσει τὸ σπῖτι μας;

Πῆγε κοντὰ του κι ἄρχισε νὰ χαϊδεύει τὰ γυμνά του ἀγκαθωτὰ χέρια. Τὸ ἔλατο, μεγαλόπρεπο καὶ μελαγχολικὸ, ἔσκυψε πρὸς τὸ κοριτσάκι. "Ἀπὸ τὴν κορυφή του ἔσταζε λίγη δροσιὰ, σὰν δάκρυα. Χωρὶς τὴ διαύγεια καὶ τὴν φωτεινότητα τοῦ ὑπαίθρου, χωρὶς τὴ συντροφιά τῶν ἄλλων δέντρων, ἔνοιωθε θλίψι καὶ ἀπόγνωση.

"Ἡ Μελίνα ἀγάπησε τὸ ἔλατο γιὰτὶ ἔφερε στὸ σπῖτι της τὴν μυρωδιά τοῦ δάσους. Τὸ ἀγάπησε πολὺ καὶ προσπάθησε νὰ τὸ κἀνὴ νὰ νοιώσει εὐχάριστα ἐκεῖ μέσα. "Ἀνοίξε μὲ φούρια τὰ κουτιά μὲ τὰ στολίδια, πῆρε τὴν χρυσόσκονι, ξεδίπλωσε τὴν χειμωνιάτικη πάχνη πὸν τῆς ἀγόρασαν κι ἄρχισε νὰ ντύνη τὸ γυμνὸ δέντρο ἀνεβασμένη σὲ μιὰ μικρὴ σκάλα. Δὲν ἔεχασε οὔτε τὸ ἀστὲρι τῆς κορυφῆς, οὔτε τὰ ἡλεκτρικὰ κεράκια, οὔτε τὶς γιρλάντες καὶ τὰ παιχνίδια. "Ὅταν πιά τὸ στόλισε, ἔσβησε τὰ φῶτα τοῦ σαλονιοῦ κι ἄφησε μόνο τὰ δικά του τὰ μικρὰ ν' ἀναβοσβήνουν.

Τὸ ἔλατο στὴν ἀρχὴ ἀντιστεκόταν. Κουνιόταν καὶ τραβιόταν κάθε φορὰ πὸν τοῦ κρεμοῦσαν μιὰν ἀστραφτερὴ γυάλινη μπάλλα. "Γιὰτὶ μὲ στολίζουν σὰν παλιάτσο; σκεφόταν. Σὲ τί τοὺς ἔφταιξα;". "Ὅταν μάλιστα τοῦ φόρεσαν τὴν ψεύτικη πάχνη παρὰ λίγο νὰ χάσει τὴν ἰσορροπία του καὶ νὰ πέσει λιπόθυμο στὸ πάτωμα. "Τὶ σχέσι μπορεῖ νὰ ἔχη ἡ πρωϊνὴ δροσιὰ τοῦ δάσους μ' αὐτὸ τὸ πλαστικὸ κατασκευάσμα;» ἀναρωτήθηκε. Κοιτάχτηκε ἀπὸ πάνω ὡς κάτω. "Ἀστραφτε σὰν νὰ εἶχαν πέσει ἐπάνω του ὅλα τ' ἀστέρια τ' οὐρανοῦ. "Ὅμως ἐκεῖνο προτιμοῦσε τὴν γύμνια του, τὴν μεγαλόπρεπη γύμνια του, τὴν ὠραία του πράσινη φορεσιά πὸν φοροῦσε πάνω στὴν πλαχιά τοῦ βουνοῦ, καὶ ταίριαζε τόσο μὲ τὸ τοπίο. "Ὁ! πὼς θάθελε ν' ἀκούση γιὰ λίγο τὴν βραχνὴ καὶ παρὰτονη φωνὴ τῆς κουκουβάγιας, στὸν νυχτερινὸ της περίπατο, τὸ γουργουρητὸ τῆς μεπικάτσας, ἢ τὸ λάλημα τοῦ ἀηδονιοῦ ὅταν καλοδεχόταν τὴν ἀνοιξί. Πὼς θάθελε νὰ ξαναβρεθῇ στὸν τόπο πὸν γεννήθηκε, νὰ ξαναδῇ τὸ φθινόπωρο νὰ ἐρχεται μὲ τὰ παράξενά του χρώματα, τότε πὸν τὸ φύλλωμα τῶν ὄψι αὐτο γίνεται πορφυρὸ καὶ τὸ δάσος παίρνει μιὰν ὄψι αὐτοκρατορικῆς ὁμορφιάς. Πὼς θάθελε νὰ ξαναβρεθῇ δίπλα σ' ἐκεῖνη τὴ μικρὴ λιμνούλα, ὅπου καθρεφτίζονταν

κάθημερινὰ μὲ φιλαρέσκεια οἱ φίλενάδες του οἱ βελανιδιές, οἱ ὀξιές καὶ τὰ λειριόδεντρα! Τὶ ἤθελαν ἐπάνω του αὐτὰ τὰ ψεύτικα πουλιά πὸν κελαηδοῦσαν μόνον ὅταν τὰ κούρντιζαν; "Εκεῖνο εἶχε μάθει νὰ φιλοξενῇ στοὺς κλώνους του πουλιὰ ἀληθινὰ, γεμάτα ζωντάνια καὶ ζωηράδα, πὸν ἤξεραν νὰ τραγουδοῦν συμπαθητικὲς ἱστορίες. Τὰ πουλιὰ ἐκεῖνα πετοῦσαν καὶ πῆγαιναν ὅπου ἤθελαν.

Τοῦτο τὸ κοριτσάκι μπροστὰ του δὲν ἦταν οὔτε ζωτικὸ, οὔτε νεράϊδα, οὔτε ζῶακι τοῦ δάσους. "Ἦταν ὅμως τὸ μόνον παρήγορο πρᾶγμα μέσα σ' ἐκεῖνο τὸ ψυχρὸ δωμάτιο μὲ τὰ βελούδινα καθίσματα καὶ τὰ σκαλιστὰ τραπεζάκια. Κι ὅλο τὸ χαϊδεύει! "Ὅλο τὸ χαϊδεύει! Στὸ τέλος, γιὰ νὰ τοῦ φανῇ εὐχάριστο, ἔγινε κάπως γελαστό. "Ἐμοιαζε μάλιστα νὰ περηφανεύεται μέσα στὴν καταστόλιστη φορεσιά του. Κι ὅταν εἶδε τὸ κοριτσάκι νὰ πέφτει ἀποκαμωμένο ἐπάνω στὸ χαλὶ κλείνοντας τὰ μάτια του ἀπὸ νύστα, ἄφησε ἓναν ψίθυρο μέσα ἀπὸ τὰ κλαδιά του καὶ νανοῦρισε ἀπαλὰ-ἀπαλὰ τὸ παιδί...

ΤΑ ΚΥΚΛΑΜΙΝΑ πὸν στόλιζαν τὸ χαλὶ ἄρχισαν νὰ ζωντανεύουν. "Ἐγιναν ἀληθινὰ ροζ μπουκετάκια, κ' ἡ Μελίνα βρέθηκε ξαφνικὰ στὸ δάσος. Τὸ ἔλατο τὴν κρατοῦσε ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὴν ξεναγοῦσε στὸ βουνό. Τῆς μίλοῦσε ψιθυριστὰ καὶ βαθιά, ὅπως ἔξερουν νὰ μιλοῦν τὰ δέντρα ὅταν διαβαίνει ἀνάμεσά τους περαστικός ὁ ἄνεμος. Χαιρέτησαν πρῶτα τοὺς θάμνους, τὰ βρύα καὶ τὶς λειχῆνες, εἶπαν μιὰ καλησπέρα στὶς φτέρες, κ' ὕστερα ἔδωσαν τὸ χέρι τους στὰ ἔντομα, στὰ σκουληκάκια, στὰ πουλιὰ, στὰ μικρὰ τρακτικά καὶ στὰ μεγάλα ζῶα τοῦ δάσους.

—"Ελα, τῆς ἔλεγε τὸ ἔλατο, ἔλα ἀπὸ δῶ. "Ελα νὰ σὲ συστήσω στὶς ἱτιές, στὶς λεῦκες καὶ στὶς καρυδιές. Αὐτὰ τὰ δέντρα οἱ φουσικὸι τὰ λένε δικτυλῆδονα. Δὲν εἶναι πολὺ ὁμορφὸ παρατσούκλι; Αὐτὰ ἐδῶ πὸν βλέπεις τὰ λέμε κωνοφόρα. Εἶναι ὅλα ξαδέλφια μου γι' αὐτὸ μού μοιάζουν. "Ἀκουσα ἓνα γεωπόνον κάποτε νὰ μᾶς λέει γυμνόσπερμα γιὰτὶ οἱ σπόροι μας εἶναι γυμνοὶ καὶ ἀπροστάτευτοι.

Βρέθηκαν σ' ἓνα ἔξωφωτο.

—Αὐτὸ τὸ λένε ἔξωφωτο, συνέχισε τὸ ἔλατο. Εἶναι ἓνας δρόμος μέσα στὸ δάσος. "Ἦρθαν ξυλοκόποι μὲ τσεκούρια, μὲ πριόνια, ἔκοψαν τὰ δέντρα, τὰ ἔβαλαν στὸ καμῖον καὶ τὰ πῆραν στὰ ἐργοστάσια. "Ἄν ἤξερες, Μελίνα, πόσο τὸ δάσος ἀγαπᾷ τοὺς ἀνθρώπους! Καὶ ζωντανὸ καὶ πεθαμένο δὲν παύει νὰ προμηθεύει στοὺς ἀνθρώπους ἀγαθὰ καὶ νὰ τοὺς προστατεύει.

—Ποῦ βρισκόμαστε; ρώτησε τὸ κοριτσάκι.

—Βρισκόμαστε σὲ ὕψος 800 μέτρων. Μέχρις ἐδῶ εἶναι ἡ ζώνη τοῦ δάσους γιὰ τὰ φυλλοβόλα δέντρα. Γι' αὐτὰ δηλαδὴ πὸν χάνουν τὰ φύλλα τους τὸ φθινόπωρο. "Εδῶ ζοῦν οἱ βελανιδιές, οἱ σημύδες, οἱ ὀξιές καὶ οἱ ἱτιές. Πάνω ἀπὸ τὰ 1.500 μέτρα βρίσκονται τὰ δάση τὰ δικά μας. Τὰ δάση τῶν κωνοφόρων. Τὰ ἔλατα, οἱ λάρικες κι ὅλα τὰ ὅμοια δέντρα ἔχουν στὸ ὕψος αὐτὸ μιὰ παντοδύναμη αὐτοκρατορία. Πάνω ἀπὸ τὶς 2.000 μέτρα, περνᾶμε πιά στὰ ἀλπικὰ λιβάδια. Τὰ δέντρα αὐτῆς τῆς ζώνης εἶναι ἀδύνατα, μὰ ἀντέχουν στὰ μεγάλα κρύα καὶ στὸ χιόνι.

—Καὶ τὴν ἀνοιξί; ρώτησε ξανά τὸ κοριτσάκι.

—"Α! τὴν ἀνοιξί! εἶπε ψιθυριστὰ τὸ ἔλατο κι ἀνατέναξε βαθιά. "Ἀκοῦς τὸν κοῦκο νὰ λαλῇ ἀνοιξιά-

τικα μηνύματα, φυτρώνουν τὰ βατόμουρα κ' οἱ ἀγριοφράουλες, οἱ πεταλοῦδες χορεύουν σὰν τρελλές καὶ τὰ πουλιὰ ζευγαρώνουν. Τὶς νύχτες ὅλα τὰ δέντρα μιλάμε μὲ τ' ἄστρα. "Εκεῖνα μᾶς λένε ἱστορίες τ' οὐρανοῦ κ' ἐμεῖς ἱστορίες τοῦ τόπου μας.

—Καὶ τὰ Χριστούγεννα; ξαναρώτησε ἡ Μελίνα.

—Τὰ Χριστούγεννα εἶναι γιὰ τὸ δάσος τῶν κωνοφόρων μέρες συμφορᾶς καὶ πένθους. Χιλιάδες ξυλοκόποι ἐρχονται καὶ μᾶς κόβουν. Εἶναι δρᾶμα ν' ἀφήνουμε πίσω τὶς ρίζες μας, τοὺς φίλους μας, τὰ παιδιὰ μας, καὶ νὰ ἐρχόμαστε νὰ σταθοῦμε μέσα στὰ ζεστὰ σὰς δωμάτια, πὸν γιὰ μᾶς ἔχουν τὴν κρυὰδα τοῦ θανάτου. Πᾶμε τώρα πίσω... "Ἀρκετὰ εἶπαμε μέχρις ἐδῶ.

Ἡ ΜΕΛΙΝΑ ταξίδευε κάθε βράδυ, συντροφιά μὲ τὸ ἔλατο, στὴ ζώνη τῶν κωνοφόρων δέντρων. Κανεὶς δὲν εἶχε καταλάβει τὸ μυστικὸ τους. "Εκεῖνη κοιμόταν στὸ χαλὶ καὶ τὸ ἔλατο βρισκόταν ἀκίνητο καὶ φωτεινὸ δίπλα στὴν μπαλκονόπορτα. Κανεὶς δὲν εἶχε ὑποπτευθῇ τοὺς νυχτερινούς περιπάτους τους στὸ ἔξωφωτο τοῦ δάσους, οὔτε ποτὲ κανεὶς ἔμαθε τὶς ἱστορίες πὸν εἶπε τὸ ἔλατο στὸ μικρὸ ἀγαπημένο κοριτσάκι.

"Ὅταν πέρασαν οἱ γιορτινὲς μέρες καὶ ὁ σκουπιδιάρης ἦρθε νὰ μαζέψῃ τὰ μαραμένα ἔλατα, ἡ Μελίνα δὲν ἔδωσε τὸ δικό της. Δὲν μπορούσε νὰ καταλάβῃ πὼς γινόταν νὰ πετάξῃ στὰ σκουπίδια ἓνα δέντρο πὸν τῆς εἶχε δώσει τόσο μεγάλη χαρὰ. Τὸ κράτησε μὲ κλάματα κ' ἔδωσε τὴ μεγάλη μάχη τῆς ζωῆς της.

—"Εγὼ τὸ ἔλατό μου δὲν τὸ δίνω στὸ σκουπιδιάρη. Δὲν φταίει σὲ τίποτα ἂν τὸ ἔκοψαν γιὰ νὰ μοῦ τὸ κάνουν δῶρο. Θὰ τὸ φυτέψω γιὰ νὰ ξαναφυτρώσῃ. "Ἄδικα ἐπέμεναν οἱ μεγάλοι πὼς τὰ δέντρα πεθαίνουν ὅταν κοποῦν. "Ἄδικα τὴν παρακαλοῦσαν νὰ τὸ βγάλουν ἀπὸ τὸ σαλόνι γιὰτὶ γέμιζε κάθε μέρα τὸν τόπο μὲ μαδημένα βελονόφυλλα. "Ἡ Μελίνα δὲν ἤθελε νὰ τὸ ἀποχωρισθῇ. Καὶ στὸ τέλος... βρῆκε τὴ λύσι. Πῆρε σκεπάρνι, φτυάρι, ἄξινα, κ' ἐκεῖ πίσω στὴ μικρὴ τους αὐλὴ ἔσκαψε μὲ τὰ δὺό της χέρια μιὰ μεγάλη τρύπα. "Τότερα ἔχωσε μέσα τὸ ἔλατό της καὶ τὸ σκέπασε μὲ νιόσκαφο ἀπλὸ χῶμα. "Ὅχ φυτρώσῃ, ἔλεγε, θὰ φυτρώσῃ ξανά!"

Στὴ γειτονιά τὴν εἶχαν βροτῆσει «τὸ κοριτσάκι μὲ τὸ ἔλατο» καὶ χαμογελοῦσαν ἔχοντας ὅτι πίσω στὴν αὐλὴ τῆς εἶχε φυτέψῃ ἓνα μακαμένο χριστουγεννιάτικο δέντρο. Πέρασε ὁ χειμώνας, ἦρθε ἡ ἀνοιξί, λουλούδιασε ὁ τόπος, ἦρθε καὶ τὸ κλιμακίρι, πέρασε κι αὐτὸ κ' εἶχε πιάσει γιὰ καλὰ τὸ φθινόπωρο, ὅταν...

Τότε πὸν τὸ δάσος γίνεται πορφυρὸ καὶ παίρνει μιὰν ὄψι αὐτοκρατορικῆς ὁμορφιάς, τὸ μακαμένο ἔλατο τίνανζε τὸ πρῶτο του πράσινο φυλλαράκι. Τὸ θαῦμα εἶχε γίνει! "Ἡ Μελίνα τὸ εἶδε ἀπὸ τὸ παράθυρο κ' ἔτρεξε χοροπηδώντας στὴν αὐλὴ. Πὼς ἔγινε τάχα καὶ ξαναπιάσε ρίζες; Πὼς ξαναἄρχισε νὰ κυκλοφορῇ μέσα του ὁ θρεπτικὸς χυμὸς πὸν κάνει τὰ δέντρα νὰ ζοῦν καὶ νὰ υπάρχουν; "Ἡ Μελίνα δὲν ἀπόρησε καθόλου. Τὴν παραξένευε μάλιστα γιὰτὶ ἀπορούσαν οἱ ἄλλοι. Κ' ἐπειδὴ τὴν κορόιδευαν, δὲν εἶπε σὲ κανέναν ὅτι ὅταν πῆγαινε δίπλα στὸ ἔλατο τὸ ἀκούγε νὰ ψιθυρίζῃ, ἔτσι ὅπως ἔξερουν νὰ μιλοῦν τὰ δέντρα, καὶ νὰ τῆς λέει: "Εὐχαριστῶ! Σ' εὐχαριστῶ πολὺ πὸν μ' ἀγαπᾷς!"

Η ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΗ ΕΙΚΟΝΑ

Χριστουγεννιάτικο διήγημα

ΜΗΤΕ ΛΑΔΙ για το καντήλι, μήτε χρήματα για ένα κερί. Το σπίτι μαύρο κι άραχλο και το κελάρι άδειο. Τις λίγες σταφίδες που είχαν απομείνει τις έδωσε στα παιδιά που είπανε τα κάλαντα. Πώς να τὰ δώχνε τέτοια μέρα τα δύστυχα, που στα σκελετωμένα κορμάκια τους κρεμόντανε σαν ξένα τα κουρελιασμένα τους ρούχα; Μά να, τώρα που είχε απομείνει μονάχη μὲς στη σκοτεινή κάμαρα, ένοιωθε να την πνίγει ο βραχνάς της ανέχειας, της πείνας. Καί να ξεμερώνουν Χριστούγεννα, και να μη μπορή να πάη στην εκκλησία, και να μην έχη τίποτα να δώσει στη Σταυρούλα της!

Αλήθεια, πώς άργοῦσε τόσο το παιδί; Από το δειλινό το είχε στείλει στο γέρο στρατηγό να ρωτήση αν πήρε κανένα μήνυμα από τη Μέση Ανατολή. Τάχα νάχε φθάσει καλά ο Βάγγος;

Όρες-ώρες φούσκωνε μέσα της ο καημός του ξενητεμένου της γιού, που τις άφησε έρημες δυο γυναίκες αδύναμες, δίχως προστάτη, δίχως πεντάρα, για να πάη να παίξη τη ζωή του κορώνα-γράμματα. Μά ή βαθεία της Πίστι κ' ή αγάπη στην Πατρίδα δεν άφηναν τον πόνο να ξεχειλίση. Έδενε κόμπο την καρδιά της, κι άγναντεύοντας την παλιά εικόνα της Μεγαλόχαρης, που ένας άγιονορίτης είχε χαρίσει στον παπού της, έλεγε μέσα της με πεποίθησι:

— Η χάρι Της θα μου τόν ξαναφέρει γερό και τιμημένο!

Την εικόνα ξαναθυμήθηκε μιαν ακόμα φορά, σ' αυτή πήγε πάλι με κρυφή έλπίδα ή σκέψι της. Σήκωσε τα μάτια στο εικονοστάσι χωρίς να καλοβλέπη, γιατί μόλις φωτίζονταν ή κάμαρα από το άμυδρο φως του δρόμου.

Ξαφνικά μιá ιδέα της πέρασε από το νοῦ: αν πουλούσε την εικόνα; Θυμήθηκε πώς όταν ήτανε μικρή κάποιος συγγενής, άνθρωπος σπουδαίος φερμένος από τη Μασσαλία, τους είπε αφού τη μελέτησε προσεχτικά, πώς είχε μεγάλη αξία.

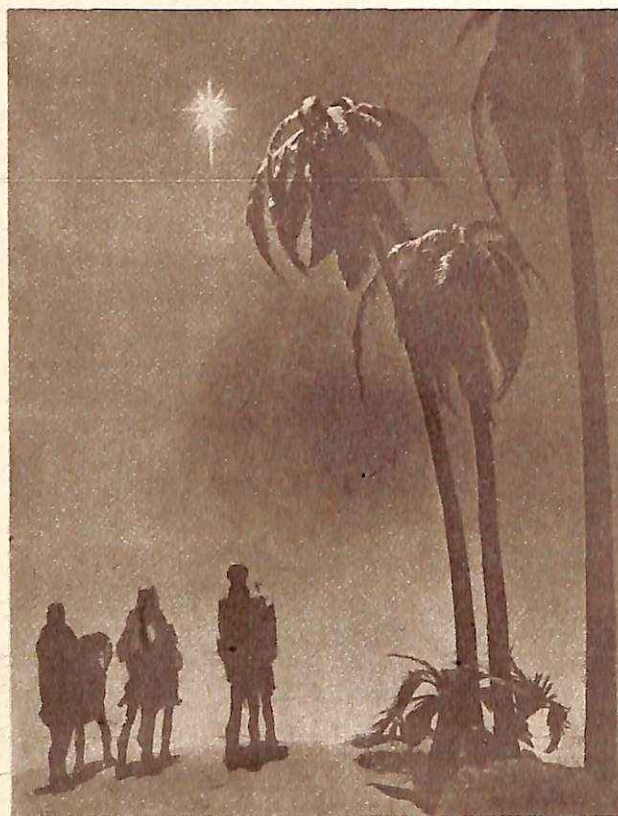
Στην άρχή εκείνη ή σκέψι της φάνηκε τρομερή. Θάρρεψε πώς μιá τέτοια πράξι έμοιαζε με ιεροσυλία. Μά πάλι, πώς να γίνη; Καλά την πρώτη μέρα τῶ Χριστουγέννων. Θά τὰ βόλευε, ρίχνοντας τὰ μούτρα και πηγαίνοντας με το κορίτσι στο σπίτι του κουνιάδου της, που ήτανε τσιγκούνης και γκρινιάρης, κι άς είχε τον τρόπο του. Αλλά την άλλη μέρα, την παράλλη;

Όστερα από βασανιστικούς δισταγμούς, ή σκληρή ανάγκη την υποχρέωσε να τ' αποφασίση. Έκανε την προσευχή της, ανέβηκε στη σκάμνα, την ξεχώρισε πασπατευτά από τις άλλες εικόνες και την κατέβασε με προσοχή. Όταν την έφερε στα χείλη για να την ανασπαστή, δάκρυα ζεστά κυλήσανε στο άγουρο-ρασμένο πρόσωπό της.

Έβουσε την ποδιά της και την τύλιξε, κλείδωσε την πόρτα, δρασκέλισε την αύλη και τράβηξε κατά το σπίτι του κύρ-Λεωνίδα, που τον ήξερε για φίλο

του μακαρίτη του άντρα της. Ήταν ένας καλός νοικοκύρης αυτός, άρχοντάθρωπος άληθινός, κι άγαπούσε κάτι τέτοια κειμήλια. Είχε μάθει πώς τον τελευταίον καιρό μάζεψε κάμποσα εικονίσματα, άκριβοπληρώνοντάς τα. Όσο για τη Μεγαλόχαρή της, θυμότανε καλά πώς αυτός, είκοσι χρόνια πριν, την είδε κ' είπε πώς τέτοιες εικόνες είναι «δυσεύρετες». Έτσι άκριβώς. Η λέξι της είχε κάνει έντύπωσι, γιατί ήταν ή πρώτη φορά που την άκουγε.

Τόν βρήκε στο κρεβάτι. Είχε κρυολογήσει. Όσο τόσο μόλις άκουσε τ' όνομά της τη δέχθηκε πρό-

Το άστρο των Μάγων.

θυμα. Αφού είπε στη γριά οικονόμο του να της ψήση έναν καφέ, άρχισε να μιλάη για τη φίλια του με το μακαρίτη, για το λάθος που έκανε να μην τόν άκούση όταν του προένεψε μιá καλή κοπέλλα, για την πίκρα της μοναξιάς του. Όστερα τη ρώτησε εύγενικά πώς είχε πάει σ' αυτόν.

— Σας έφερα τοῦτο το εικόνισμα, άποκρίθηκε ντροπαλά. Κάποτε σας άρεσε. Άς μου δώση ή άφεντιά σας ό,τι νομίζει κι άς το κρατήση. Έχουμε μεγάλη ανάγκη!

Ο κύρ-Λεωνίδας πήρε στα χέρια του την εικόνα.

την κοίταζε προσεκτικά πολλήν ώρα, κ' έπειτα της είπε:

— Σ' εύχαριστώ πολύ που με θυμήθηκες. Όμως μιá τέτοια εικόνα δεν πρέπει να φύγη από το σπίτι σου. Δεν θά το συγχωρούσα ποτέ στον έαυτό μου αν στη στερούσα. Να την άφήσης κληρονομιά στα παιδιά σου. Είναι δυσεύρετη (ξαναείπε εκείνη τη λέξι). Δυσεύρετη και θαυματουργή. Και μόνο που την αντίκρυσκ' έγινε καλά.

Απλώσε με τρόπο το χέρι του στο κομοδίνο κ' έβγαλε μερικά χαρτονομίσματα.

— Κάνε μου τη χάρι να τὰ δεχθής, έκανε καλωσυνάτα. Καί θέλω να έρχεσαι συχνά από δω. Έτσι θά θαρρώ πώς ξαναζώ τις όμορφες ήμέρες τῶν περασμένων...

Αρπαξε το χέρι του τρέμοντας από τη συγκίνησι και πήγε να το φιλήση. Μά εκείνος την έμπόδισε κ' είπε στην οικονόμο, που μόλις είχε φθάσει κρατώντας το δίσκο με τόν καφέ και τὰ κουλουράκια:

— Δίπλωσε σε μιá πετσέτα ένα ψωμί, βάλε σε μιá σακκούλα κάμποσα αυγά, ένα καλό κομμάτι τυρί. γέμισε κ' ένα γαλόνι με λάδι, και φέρε τα σύντομα.

Όταν ήρθαν τὰ πράγματα ο κύρ-Λεωνίδας είπε χαμογελώντας αγαθά:

— Τέτοιες μέρες στο χωριό μου χαρίζουν Χριστόφώματα και γλυκά. Μά τώρα, τι να γίνη; Πόλεμος είναι, Κατοχή...

Και πριν εκείνη προλάβη ν' άπαντήση, πρόσθεσε:

— Ίσως δυσκολεύεσαι να τὰ κρατῆς όλα μαζί. Θέλεις να σε βοηθήση ή Άγγελική;

Φυσικά, άρνήθηκε να βάλη σε κόπο τη γριούλα. Έχωσε το πολύτιμο εικόνισμα στη μασχάλη, πήρε το δέμα, πέρασε την πετσέτα με το ψωμί στο ένα χέρι, έπιασε με το άλλο το γαλόνι κ' έφυγε, αφού τόν άποχαιρέτησε με πολλά «εύχαριστώ» και μ' άπειρες θερμές εύχές.

Φθάνοντας στο σπίτι είδε φως και παραξενεύτηκε. Η κόρη της έτρεξε να την υποδεχθῇ χαρούμενα.

— Μητέρα! φώναξε. Χαιρετίσματα από το Βάγγο. Είναι πηγαμένος από την Κυριακή. Πήρε μήνυμα ο στρατηγός. Καί, ξέρεις; Μοῦδωσε και δυο χρυσές λίρες. Κάθε μήνα θά παίρνουμε, λέει, τό 'χει κανονήσει ή όργάνωσι. Χάλασα τη μιá λίρα στο μπακάλη, κι άγόρασα κάμποσα τρόφιμα για το σπίτι.

Αλάφρωσε από τὰ χαρίσματα του κύρ-Λεωνίδα, που με κόπο πολύ είχε κουβαλήσει, σταυροκοπήθηκε λέγοντας με αναφυλλητά: «Δόξα Σοι ό Θεός!» Έπειτα έσφιξε στην άγκαλιά της τη Σταυρούλα και τη φίλησε πολλές φορές. Εκείνη, ξαφνιασμένη από τὰ τόσα πράγματα που έβλεπε εκεί μπροστά της σαν Χριστουγεννιάτικους μπουναμάδες, βιάστηκε να ξεφύγη από τὰ χέρια της και να τη ρωτήση:

— Δικά μας είν' όλα τοῦτα, μανούλα; Ποιός σου τάδωσε;

— Η Παναγία, παιδί μου.

Κ' ενώ ή κοπέλλα, σαστισμένη, προσπάθησε να μάθη τι έτρεξε, ή μάνα πήρε εύλαβικά το εικόνισμα, τββαλε στη θέση του χωρίς να βγάλη μιλιά, έβαλε λάδι στο καντήλι κι άμα το άναψε γονάτισε ψιθυρίζοντας:

— Προσκύνησε, κόρη μου. Τούτη ή εικόνα είναι θαυματουργή!

ΤΑ 60ΧΡΟΝΑ ΤΗΣ ΠΑΝΙΚΑΡΙΑΚΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ

Έκφρασις εύγνωμοσύνης του Λαού προς τόν κ. Κ. Γεωργακόπουλον

Την 5ην Νοεμβρίου έ.ε. και ώραν 10,30 π.μ. έτελέσθη εις τόν Μητροπολιτικόν Ναόν 'Αθηνών παρά της Πανικαριακής 'Αδελφότητος 'Αθηνών δοξολογία επί τη 60ῃ έπετείῳ της ένώσεως της νήσου 'Ικαρίας μετά της 'Ελλάδος.

Η έορτή έγένετο με έξαιρετικήν λαμπρότητα, κατ' αυτήν δε ώμίλησεν ο Πρόεδρος της Πανικα-

Πανικάριον Νοσοκομείον «Ο Άγιος Κήρυκος».

ριακής 'Αδελφότητος 'Αθηνών κ. Σταμ. Βασίλαρος, ο όποιος μεταξύ τῶν άλλων έξήρε την προσωπικότητα του Προέδρου του Ε.Ε.Σ. κ. Κωνστ. Γεωργακόπουλου διά την όλην δρασίην του ως Προέδρου του Ε.Ε.Σ. και ιδιαίτερα διά την αγάπην του προς τὸ νησί τους, όπου λειτουργεί υπό την αϊγίδα του Ε.Ε.Σ. Νοσοκομείον, το όποιο προσφέρει πολυτιμωτάτας υπηρεσίας εις τούς έχοντας ανάγκην αὐτῶν κατοίκους της νήσου. Τελευταίον ο κ. Βασίλαρος εξέφρασεν εις τόν κ. Κωνστ. Γεωργακόπουλον την εύγνωμοσύνην ολοκλήρου του 'Ικαριακού λαού.

ΥΠΟΜΝΗΣΙΣ

Πολλά είναι τὰ θύματα, κυρίως μεταξύ τῶν παιδιῶν, τὰ όποία από άγνοια του σοβαρωτάτου κινδύνου περιεργάζονται έγκαταλελειμμένα πολεμοφόδια (χειροβομβίδες, νάρκες κ.λ.π.). Γι' αυτό τονίζομεν και πάλιν ότι δεν πρέπει να περιεργάζονται τέτοια άντικείμενα, οὔτε ν' άφήνουν άλλους να τὰ πλησιάζουν, αλλά μόλις τ' άντικρύζουν να είδοποιούν άμέσως την πλησιεστέραν άστυνομικήν ή στρατιωτικήν 'Αρχήν.

Η ΕΟΡΤΗ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΩΝ

Χριστούγεννα! Είκοσι αιώνες πέρασαν από την αγία και θεία εκείνη νύχτα, που το γαλάζιο άστέρι στάθηκε πάνω στο σπήλαιο της Βηθλεέμ κι ακούστηκε το μεγάλο μήνυμα: «Εὐαγγελίζου χαρὰν μεγάλην ἐτέχθη σήμερον ὁ Σωτήρ».

Καὶ τὸ χαρούμενο αὐτὸ μήνυμα τὸ πῆραν οἱ Ἅγγελοι καὶ μετὰ συνοδεία τῶν «αἰώνων τὰ ὄργανα» ἔψαλλαν τὸ πανευφρόσυνο «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνῃ».

Ὁ μελωδικὸς αὐτὸς ὕμνος, ποὺ παρόμοιος ὥς τότε δὲν εἶχε ποτὲ ἀκουστῇ στῇ γῇ, ἀπλώθηκε στὴν Οἰκουμένη ὁλόκληρη καὶ οἱ γλυκύτατοι ἀχοὶ του ἐξακο-

ΜΩΣΑΪΚΟ ΤΟΥ ΔΑΦΝΙΟΥ

λοῦνθουν καὶ σήμερα, δυὸ χιλιάδες ἀπὸ τότε χρόνια, ν' ἀκούγονται τὰ Χριστούγεννα σὲ κάθε τοῦ κόσμου γωνιά.

Οἱ καμπάνες τῶν τραγουδοῦν μετὰ τὴν γλυκὴν γλῶσσα τους, οἱ χριστιανοὶ μετὰ τὴ βαθύτερη κατάνοξη καὶ ὁ νοῦς ἀναφτερόνεται λυτρωτικὰ καὶ δοθεύει πρὸς τὴν ταπεινὴ Φάνη τῆς Βηθλεέμ, ποὺ γύρω στὸ ἱερὸ λίκνο φτερουγίζουν λευκοφόροι ἄγγελοι, ποιμένες, ἀγραυλοῦν καὶ Μάγοι προσκυνοῦν. Πλάι στὸ Θεῖο Βρέφος, ποὺ ἀκτινοβολεῖ ἀπὸ ὑπέργειο φῶς, ἡ Παρθένος Μητέρα μετὰ μάτια ποὺ λαμπυρίζουν ἀπὸ χαρὰ τὸ κοιτάζει μετὰ στοργὴ καὶ ἐκστασι, καὶ ταπεινὰ ζῶα τὸ θερμαίνουν μετὰ τὴν ζεστὴ τους ἀνάσα.

Τ' ἀστέριον φεγγροβολοῦν στὸ σκοτάδι, τὰ χιόνια καλύπτουν βουνὰ καὶ κοιλάδες καὶ τὰ πρόβατα μετὰ τὴν ἡμερότητά τους συμπληρώνουν τῆς βραδιάς τὴν γαλήνη. Ἀπλοῖκοι ποιμένες «ἀγραυλοῦν» ἀτενίζουν μετὰ προσήλωσι τὰ οὐράνια σὰν κάτι νὰ περιμένουν, σὰ νὰ προμαντεύουν τὸ μεγάλον ἐρχομὸ.

Ἀπὸ τὸ βάθος τ' οὐρανοῦ κάποιο λευκὸ σύννεφο χαμηλώνει πρὸς τὴ γῇ, καὶ τὴν ἀκοὴ τῶν ποιμένων χαϊδεύει θεία μελωδία, μουσικὴ ὑπερούσια: «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ...». Θαμπωμένοι ἀπομένουν οἱ κα-

Ὁ θρησκευτικὸς λυρισμὸς

«Εἰ θέλεις τέλειος εἶναι»

Λεπτὸς, ἀξιοπρεπής, ποὺ ὅλους θαμπώνει ὁ σεβασμὸς του καὶ ἡ ἀρχοντιά, μ' ἐγγύμνια εἰς νέος λέγει στὸν Ἰησοῦ ὡς σιμώνει, δίχως κακὴ ἢ ἐρώτησις νὰ χῇ ἔννοια:

Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ἂν κάμω σῶναι αἰώνια νὰ σωθῶ; Κι ὁ Ἰησοῦς μ' ἐνμένει, τί «ἠγάπησεν σὺτόν», τοῦ λέγει: ἂν μόνῃ σου, μετὰ στίς ἐντολές, «τὸ τέλειον» ἢ ἔργονα,

στὴ φτώχειο δὸς ὅ,τι ἔχεις ποὺ πεινάει, καὶ δεῦρο «ἀκολούθει μοι». Τότε ὅλος λύπη ὁ Νεανίσκος προτιμᾷ τὴν ἔλξη.

Κι ὁ Ἰησοῦς τοὺς λέγει: ἡ κάμηλος πρὶν εὐκόλως περνᾷ βελόνης τρύπο παρὰ πύλην ὁ πλούσιος τοῦ οὐρανοῦ. Μὰ ὁ Θεὸς βοηθεῖ.

ΘΕΟΔ. Β. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Α. PIEDAGUEL

Χριστούγεννα

Τοῖσιν χρόνῳ καὶ πέντε. Ἡ μεγάλη
Ἀπὸ βραδύς, μετὰ ἔπλεκα μαλλιά,
Γδυτή, στὸ κρῖν τῆς αἰχμῆς βάλει
Ἰνὸ παπουτσάκι κόκκινα, παλιά.

Ἦρθε ἡ ἀνγούλα καὶ ἄσπρα ἀγγελάκια
Στέλνει ὁ Χριστὸς σὲ σπύτια χαρωπά,
Κ' ἕνα φιλάκι δίνουν σὲ παιδάκια
Καὶ τὰ ξεπνοῦν γιὰ δῶρα, νυχτωπά.

Πηδοῦν ἀπ' τὰ μικρὰ τοὺς κορβετάκια
καὶ τρέμοντας, γυμνὰ τὰ κοριτσάκια
καθένα στὸ παπούτσι του ὁρμᾷ.

Ἄχ! τὰ μικρὰ παπούτσια τὰ σχισμένα
Εἶναι ἀκόμη ἄδεια, παγωμένα...
—Τὴ νύχτα ἐξεπύχθηκε ἡ μαμά.

Μετάφρ. Ν. Ι. ΚΑΤΖΗΔΑΚΗΣ

λοκάγαθοι βοσκοὶ καὶ ἡ στρατιὰ τῶν Ἀγγέλων, ποὺ τοὺς πλησιάζει, ψιθυρίζει:

—Μὴ φοβᾶστε. Σᾶς φέρνουμε τὸ χαρμόσυνο μήνυμα. Ἐφτάσε ἡ μεγάλη στιγμὴ τῆς γῆς. Πλάι στὸ σπήλαιο γεννήθηκε ἀπὸψε ὁ Χριστὸς!

Τὸ χαρούμενο αὐτὸ μήνυμα τῆς Γέννησης τοῦ Σωτήρος γίνεται πηγὴ χαρᾶς, ποὺ διαποτίζει τοὺς Ἀγγέλους, τοὺς ἀνθρώπους, ἀκόμα καὶ τὰ ζῶα. Καὶ γίνεται πηγὴ ἐμπνεύσεως γιὰ τὴν Τέχνη καὶ ἡ μεγαλύτερη γιὰ τὴ Χριστιανοσύνη γιορτὴ.

Η ΥΓΕΙΑ

ὑπὸ ΑΘΗΝΑΣ Β. ΜΠΑΖΑ
ἱατροῦ Ὑγιεινολόγου - Δ) τοῦ Ὑπουργείου
Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν
Σχεδ. Μ. ΠΡΟΤΟΓΕΡΙΔΗ

ΥΓΙΕΝΗ ΤΩΝ ΠΟΛΕΩΝ

Τὰ πόδια εἶναι ἀπὸ τὰ πολυτιμώτερα μέλη τοῦ σώματος. Μ' αὐτὰ κυκλοφοροῦμε ὅπου θέλομε σ' ὁλόκληρῃ τῇ ζωῇ μας, χορεύομε, τρέχομε, παίζομε διάφορα ἀθλητικὰ παιγνίδια, ἀνεβαίνομε στὰ βουνά, κολυμποῦμε καὶ μετὰ τὴ βοήθειά τους ἀπολαύομε τὴ φύσιν καὶ τὴ ζωή.

Ἀφοῦ λοιπὸν εἶναι τόσο πολὺτιμα θὰ πρέπει καὶ μεῖς νὰ τοὺς προσφέρωμε ὀρισμένα πράγματα γιὰ νὰ τὰ προστατεύωμε ἀπὸ διάφορες κακώσεις καὶ ἀνωμαλίες ποὺμποροῦν νὰ πάθουν. Καὶ πρῶτα ἀπ' ὅλα πρέπει ν' ἀποφεύγωμε τὰ στενὰ καὶ σκληρὰ παπούτσια καὶ αὐτὰ ποὺ ἔχουν λεπτές σόλες, γιὰτὶ μᾶς δημιουργοῦν κάλους στὰ δάκτυλα ἢ στὸ πέλμα. Οἱ κάλοι εἶναι πολὺ ἐνοχλητικοί, μᾶς χρονοῦν τὴ διάθεσιν καὶ προκαλοῦν ἐκνευρισμὸν.

Ἄν τυχόν δημιουργηθοῦν κάλοι, τοὺς κάνομε ἕνα ζεστὸ ποδόλουτρο γιὰ νὰ μαλακώσουν καὶ κατόπιν μετὰ τὴ μύτη ἐνδὸς κλειστοῦ ψαλιδίου προσταθοῦμε μετὰ ὑπομονὴ νὰ τοὺς ξεριζώσωμε. Χρειάζεται ὁμοίως προσοχὴ νὰ μὴ τοὺς κόψωμε, γιὰτὶ ὑπάρχει κίνδυνος νὰ μολυνθοῦν.

Ἄλλῃ ἀνωμαλία εἶναι ἡ «εἰσφύσεως ὀνυχος», δηλαδὴ ὅταν στρίβῃ τὸ νύχι καὶ μπαίνει μέσα στὸ δέγμα, συνήθως τοῦ μεγάλου δακτύλου. Τότε καμμιὰ φορὰ μολύνεται, μαζεύει πύον,

Πολλοὶ ἀνθρώποι συνήθισαν νὰ παίρνουν καθαρτικὰ ἐπειδὴ ἔχουν τὴν πεποίθησιν ὅτι πρέπει νὰ ἐνεργοῦνται καθημερινά, διότι βέβαια αὐτὸ εἶναι τὸ πλέον σὺνθετος. Αὐτὸ ὅμως δὲν εἶναι ἀπολύτως σωστὸ, διότι ὑπάρχουν ἄλλοι ποὺ κενώνουν τὸ ἔντερό τους δύο φορὲς τὴν ἡμέρα καὶ ἄλλοι κάθε δύο ἢ τρεῖς ἡμέρες, καὶ ἐν τούτοις αἰσθάνονται πολὺ καλά.

Γι' αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχῃ καμμιὰ ἀνησυχία καὶ ἀγωνία, διότι ἔτσι χειροτερεύει ἡ κατάστασις. Ἐὰν ἡ ἀργηγορία αὐτῆς μᾶς δημιουργεῖ δυσάρεστα συμπτώματα, τότε πρέπει νὰ πᾶμε σὲ γιναιό.

Τέτοια συμπτώματα εἶναι αἰσθητὰ πλήρητος, φούσκωμα, πονοκέφαλος, ἀτονία ἢ εὐερεθιστικότης.

Πολλοὶ πιστεύουν ὅτι τὰ συμπτώματα αὐτὰ ὀφείλονται σὲ ἀπορρόφηση τοξινῶν ποὺ δημιουργοῦνται στὰ ἔντερα ἀπὸ τὴν ἐπίδρασιν μικροβίων στὰ περιττώματα.

Ἡ πρόληψις γίνεται μετὰ τὴν κατάλληλὴ διαίτα. Φρούτα, λαχανικά καὶ μαῦρο ψωμί, τρόφιμα πλούσια σὲ φυτὰνίνη ποὺ αὐξάνει τὸν ὅγκον τῶν περιττωμάτων καὶ διευκολύνουν τὴν κένωσι. Ἡ τακτικὴ ὥρα κένωσης τοῦ ἔντερου συντελεῖ σημαντικὰ στὴν καλὴ λειτουργία του. Ἐὰν ἡ δύο ποσὴν νερὸ τὸ πρῶν μετὰ τὴν ἐνδὸς λειμνοῦ διευκολύνουν τὴν κένωσιν καθὼς καὶ ἡ τακτικὴ ἀσκῆσις τῶν κοιλιακῶν μυῶν ἔχουν ἐπίσης καλὸ ἀποτέλεσμα.

ΟΙ ΠΟΛΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΩΣ ΒΙΟΤΟΠΟΙ

Αν ήταν δυνατόν να γίνουμε αστροναύτες και να παρατηρήσουμε τη γη μας από το διάστημα, ένα πράγμα θα μας έκανε ιδιαίτερη εντύπωση: οι απέραντες εκτάσεις των πάγων, που σκεπάζουν τις περιοχές των δύο πόλων της γης. Και θα μας έκανε ακόμη εντύπωση, πώς οι δυο αυτές περιοχές φαίνονται τόσο διαφορετικές και στην έκτασι και στο σχήμα, ανάλογα βέβαια με την εποχή.

Οι αιώνιοι πάγοι της Ανταρκτικής — έτσι λέγεται η μεγάλη έκταση ξηράς, που βρίσκεται γύρω από το νότιο πόλο — σκεπάζουν πάντα την ίδια έκταση. Νομίζει κανείς πως ένας τεράστιος κατάλευκος σκουφός σκεπάζει τη γη μας στην περιοχή εκείνη. Αντίθετα, οι πάγοι της Αρκτικής — έτσι λέγεται η περιοχή του βορείου πόλου — το μὲν χειμώνα σκεπάζουν απέραντη έκταση, ἐνῶ το καλοκαίρι αποσύρονται και αφήνουν ἐλεύθερες μεγάλες εκτάσεις ξηράς, που σκεπάζονται από το καταπράσινο χαλί της πολιτικής βλαστήσεως. Η διαφορά αυτή οφείλεται στο γεγονός, ότι η μὲν Ανταρκτική είναι μία απομονωμένη ξηρά, ἡ ἑκτη ἡπειρος της γης — πιο μεγάλη από την Εὐρώπη, — στο κέντρο της οποίας περίπου βρίσκεται ο νότιος πόλος. Η ἡπειρος αυτή σκεπάζεται κατά τα 95 (100) αιώνιους πάγους, που σὲ μερικά ἀπὸ αὐτὰς φθάνουν σὲ πάχος σὲ 4000 μέτρα. Αντίθετα τὸ κέντρο τῆς Αρκτικῆς εἶναι μὴ θάλασσα αἰώνια παγωμένη, ἡ ὁποία περιβάλλεται ἀπὸ μεγάλες ἐκτάσεις ξηρᾶς.

Στις περιοχές που βρίσκονται κοντά στους πόλους τὸ ἔδαφος εἶναι αἰωνίως σκεπασμένο ἀπὸ πάγους καὶ χιόνι. Ἡ μεγαλύτερη θερμοκρασία τοῦ χρόνου κυμαίνεται γύρω ἀπὸ τὸ μηδέν. Ἀκόμη καὶ στὴν καρδιά τοῦ καλοκαιριοῦ καὶ αὐτὲς οἱ θάλασσες εἶναι σκεπασμένες ἀπὸ παγόβονα.

Ὅσο ἀπομακρυνόμαστε ἀπὸ τοὺς πόλους ἡ θερμοκρασία ἀνεβαίνει σιγά-σιγά μερικὸς βαθμοὺς πάνω ἀπὸ τὸ μηδέν. Τὸ χιόνι ὁμοῦ καὶ οἱ χαμηλὲς θερμοκρασίες ποὺ ἐπικρατοῦν ὅλο τὸ χρόνο ἐμποδίζουν τὴν ἀνάπτυξιν τῶν δένδρων. Αντίθετα, κατὰ

τὸ σύντομο καλοκαίρι ἀναπτύσσεται ἄφθονο χόρτο, ποὺ χρησιμεύει γιὰ τροφή σὲ πολλὰ φυτοφάγα ζῷα.

Ἡ Ἀνταρκτική, ὅπως εἶπαμε, εἶναι μὴ ἀπομονωμένη ἡπειρος. Ἡ κοντινότερή της ξηρὰ εἶναι ἡ Ν. Ἀμερική, ἀπὸ τὴν ὁποία τὴ χωρίζει θάλασσα πλάτους 800 χιλιομέτρων. Ἀντίθετα ἡ Ἀρκτική ἀποτελεῖ συνέχεια τῶν ἐκκράτων χωρῶν τοῦ βορείου ἡμισφαιρίου. Ἔτσι ζῷα καὶ πουλιὰ μποροῦν νὰ μετακινῶνται ἀπὸ τὴς ἐκκράτες στὴς πολιτικὲς περιοχὲς τοῦ βορείου ἡμισφαιρίου καὶ ἀντιστρόφως, ἀνάλογα μὲ τοὺς κλιματικὸς ὁρους. Γι' αὐτὸ τὰ ζωικά εἶδη ποὺ ζοῦν στὴν Ἀρκτική εἶναι πολὺ περισσότερα ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ ζοῦν στὴν Ἀνταρκτική.

Οἱ γεωλόγοι μᾶς λένε, ὅτι ποῖν ἀπὸ πολλὰ ἑκατομμύρια χρόνια ἡ Ἀνταρκτική μὲ τὴ Νότιο Ἀμερική, τὴν Ἀφρική, τὴν Ἰνδία καὶ τὴν Αὐστραλία ἀποτελοῦσαν μὴ ἡπειρο. Ἡ ἡπειρος ὁμοῦς αὐτὴ χωρίστηκε σὲ κομμάτια, τὰ ὁποία μετακινήθηκαν σὲ ἄλλες θέσεις ἐπάνω στὴν ἐπιφάνεια τῆς γῆς. Ἡ Ἀνταρκτική μετακινήθηκε, ἔλεγε, στὴ σημερινή θέση της ποῖν ἀπὸ πενήντα ἑκατομμύρια χρόνια. Ἡ ξηρὰ ποὺ ὑπάρχει στὴς πολιτικὲς περιοχὲς, θὰ ἐνδομιζε κανεὶς ὅτι ἀποτελεῖ μὴ πραγματικὴ παγωμένη ἐρημοὶς ὅπου κάθε ζῷον εἶναι ἀδύνατον. Δὲν εἶναι ὁμοῦς ἔτσι τὰ πράγματα. Καὶ νὰ γιατί:

Οἱ θάλασσες τῶν περιοχῶν ἐκεῖ

ναι εἶναι γεμάτες ἀπὸ πολλὰ εἶδη ζῴων. Τὰ ζῷα αὐτὰ μποροῦν νὰ ζήσουν ἐκεῖ χάρι στὸ φυτοπλαγκτὸν καὶ τὸ ζωοπλαγκτόν. Τὸ φυτοπλαγκτόν ἀποτελεῖται ἀπὸ μικροσκοπικὰ θαλάσσια φυτὰ, ποὺ ἀναπτύσσονται τὸ καλοκαίρι, ὅταν οἱ πάγοι σπάζουν. Μὲ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ φωτὸς τὰ μικροσκοπικὰ αὐτὰ φυτὰ ἀναπτύσσονται μὲ τόση ταχύτητα καὶ τόση ἀφθονία, ὥστε σὲ λίγες ἡμέρες σκεπάζουν τὴν ἐπιφάνεια τῆς θάλασσας πέρα ὡς πέρα καὶ σὲ ἀρκετὸ βάθος, ὥστε μεταβάλλουν ἀκόμα καὶ τὸ χρῶμα της.

Ἀπὸ τὸ φυτοπλαγκτόν τρέφονται μικρὰ ζῷα, ποὺ ἀποτελοῦν τὸ ζωοπλαγκτόν. Καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ ἴδιο ἄφθονο, ἀποτελεῖ δὲ τὴν τροφή γιὰ ἕνα πλῆθος ζῴων: φάλαινες, φῶκες, θαλάσσια πουλιὰ, ψάρια. Ὅλα αὐτὰ τὰ ζῷα καὶ τὰ πουλιὰ — ἐκτὸς βέβαια ἀπὸ τὰ ψάρια — καταφεύγουν στὴν παγωμένη ξηρὰ εἴτε γιὰ νὰ ξεκουραστοῦν εἴτε γιὰ νὰ γεννήσουν τὰ μικρὰ ἢ τὰ αὐτὰ τους. Ἔτσι ἡ παγωμένη ἐρημος τῆς πολιτικῆς ξηρᾶς παρουσιάζεται γεμάτη ἀπὸ ζωή, ποὺ οφείλεται ὁμοῦς στὴ θάλασσα, ποὺ τὴν περιβάλλει. Ἄν ὁμοῦς ἡ τροφή ἐκεῖ εἶναι ἀφθονή, ὥστε τὰ ζῷα νὰ μὴν κινδυνεύουν ἀπὸ τὴν ἔλλειψιν της, ἔχουν νὰ ἀντιμετωπίσουν ἕναν ἄλλο πολὺ ἐπικίνδυνον ἐχθρὸν: τὸ κρύο. Ἡ θερμοκρασία τῶν πολιτικῶν θαλασσῶν εἶναι περίπου σταθερὴ γύρω στοὺς δυὸ βαθμοὺς κάτω ἀπὸ τὸ μηδέν. (Ὅπως ἔξομε τὸ νερὸ γίνεται πάχος στὴ θερμοκρασία τῶν μηδέν βαθμῶν. Τὸ θαλασσινὸ νερὸ ὁμοῦς, ἐπειδὴ πε-

(Συνέχεια εἰς τὴν σελίδα 23)

Ἀνταρκτικὴ περιοχή.

διατηρήσουμε σὲ καλὴ κατάσταση. Γιατὶ ἡ ὑγεία καὶ ἡ χαρὰ τῆς ζωῆς ἐξαρτᾶται κατὰ ἕνα μεγάλο μέρος ἀπὸ τὴν καλὴ πέψη, ἡ ὁποία κανονίζει καὶ τὴν ὁρμὴν διὰ φαγητό.

Ἡ τροφή, ἀρχίζοντας ἀπὸ τὸ στομάχι καὶ ἔνα σωστὸ πλῆθος ἔως ὅπου ἀξιοποιεῖται οἱ θρεπτικὲς οὐσίες της καὶ ἀποβλήθουν οἱ ἔχρηστες, τὰ περιττώματα ἢ κόπρανα ὅπως λέγονται.

Σ' ὅλη τὴ διαδρομὴν ὑπάρχουν σπουδαῖες χημικὲς οὐσίες, τὰ ἐνζύμα. τὰ ὁποία ἐπιδρῶν στὴς τροφὲς καὶ κινῶν τὴς χημικὲς ἀλλαγὲς καὶ ἀντιδράσεις ποὺ χρειάζονται, διὰ ν' ἀναλυθῶν στὴς πρὶ ἀπλῆς ἐνώσεις ποὺ θὰ μπορέσουν ν' ἀπορροφηθῶν ἀπὸ τὸ ἔντερο, νὰ μεταφερθῶν μὲ τὸ αἷμα σ' ὅλο τὸ σῶμα καὶ νὰ χρησιμποιηθῶν ἀπὸ τὸν ὁργανισμό μας.

Ὑπάρχουν διαφορὲς στὴν πέψη καὶ κάθε ἀνθρώπος, κάθε ὄργανισμὸς ἔχει διαφορετικὴν ἱκανότητα πέψεως διὰ κάθε τρόφιμο, καὶ αὐτὸ γιὰτὶ ἡ πέψις ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴ φυσικὴ του κατασκευὴ, τὴ λειτουργία καὶ τὴν κατάστασιν τοῦ νευρικοῦ συστήματος τοῦ ἀτόμου καὶ ἀπὸ τὴ ψυχικὴ του διάθεσι.

Ἦ' αὐτὸ, ἐκτὸς ἀπὸ τὴς γενικῆς γραμμῆς τῆς ὑγιεινῆς διατροφῆς ποὺ πρέπει ὅλοι ν' ἀκολουθοῦμε, θὰ πρέπει ὁ καθένας μας νὰ βρῇ μόνος του τὴ τροφὴν χονεῖν καλύτερα καὶ τὴ τοῦ ταχυρίσκει περισσότερο.

Στὸ στομάχι αὐτοῦ ὅπου ἀρχικὰ πηγαίνει κάθε τρόφιμο, γίνεται ἡ μάσησις, κατὰ τὴν ὁποίαν γίνονται τὰ ἐξῆς χημικὰ πράγματα: Ὅταν περᾶσιν λίγη ὥρα μετὰ τὴ μάσησις, γίνεται αἰσθητὴ ἡ γεύσις τῆς τροφῆς, κοιματιάζεται σὲ πολὺ μικρὸ μέρος καὶ ἔτσι αὐτὸς ποὺ ἡ ἐπιφάνεια τῆς ὅπου θὰ ἐπιδρᾶσιν τὰ διάφορα πεπτικά ὑγρά τὰ ὁποία θὰ διευκολύνουν τὴν πέψη, ἀνακατεῖται καὶ ἀναμιγνύεται μὲ τὸν σάλιον (σάλιο) ποὺ εἶναι τὸ πρῶτον ὑγρὸ ποὺ ἀρχίζει τὴν πέψη τῶν τροφῶν καὶ κυρίως τοῦ ἀμύλου.

Ὁ σάλιος ἐκκρίνεται ἀπὸ εἰδικὰς σιελογόνους ἀδένες ποὺ βρίσκονται στὴν κοιλότητι τοῦ στομάχου καὶ τὴν παρωτίδα, ποὺ εἶναι καὶ ὁ μεγαλύτερος.

Μὲ τὴν μάσησις, ἐρεθίζονται οἱ σιελογόνοι ἀδένες καὶ ἐκκρίνουν περισσότερο σάλιο. Τὸ ἴδιον γίνονται καὶ πρὶν ἀρχίσωμε νὰ τρώμε, μὲ τὴν ψυχολογικὴ ἐπίδρασιν ἑνὸς καλῶς βρεφισμένου φαγητοῦ ποὺ ὁφραϊνόμεστε τὸ ὄρατο τοῦ ἄρωμα καὶ γνωρίζωμε

τὴ καλὴ του γεύσι. Ἐξ οὗ καὶ ἡ ἐκφρασις ἐπὶ τῇ θέα ἑνὸς ὀρεοῦ φαγητοῦ «μοὺ τρέχουν τὰ σάλια».

Μετὰ τὸ στομάχι, ἡ τροφή διὰ τοῦ οἰσοφάγου, ὁ ὁποῖος εἶναι ἕνας σωλὴν ποὺ ἐνώνει τὸ στομάχι μὲ τὸ στομάχι, καταβαίνει μέσα σ' αὐτό, ὅπου μὲ τὴ βοήθεια τοῦ γαστρικοῦ ὑγροῦ ποὺ ἐκκρίνεται ἀπὸ τὰ τοιχώματά του, συνεχίζεται ἡ πέψις. Ἐκεῖ μένει ἀπὸ λίγα λεπτὰ μέχρι 4-5 ὥρες, ἀναλόγως τοῦ εἶδους τῆς τροφῆς. Οἱ ὕδατα ὁρμακὲς μένουν πολὺ λίγο, τὰ λευκώματα περισσότερο καὶ τὰ λίπη πολὺ περισσότερο. Ἦ' αὐτὸ ὅταν τρώμε λιπαρὰ φαγητὰ αἰσθανόμεστε βαρυστομαχὰ καὶ γενικὰ δυσφορία καὶ κόπωση.

Οἱ καλὰ μασημένες τροφὲς φύγουν γρηγορώτερα ἀπὸ τὸ στομάχι. Τὸ οἶνόνευμα, τὰ καρυκεύματα (μπαχαρικά), ἡ πολλὰ ζάχαρι καὶ ὁ ἄερας ποὺ καταπίνουμε μὲ τὸ φαγητὸ προκαλοῦν καθῆμι στὸ στομάχι καὶ στενοχώρια.

Στὸ στομάχι οἱ τροφὲς ἀνακατεῖνται καὶ ζυμώνονται μὲ τὴ βοήθεια τῶν μυῶν ποὺ βρίσκονται στὸ τοίχωμα τοῦ στομάχου. Ἀπ' ἐκεῖ ἡ τροφή πηγαίνει στὸ δωδεκαδάκτυλο, ποὺ εἶναι τὸ πρῶτον τμήμα τοῦ λεπτοῦ ἔντερου, καὶ κατόπιν στὸ λεπτὸ ἔντερο ποὺ ἔχει μήκος 8-9 μέτρα. Ἐκεῖ μένει 4-5 ὥρες συνήθως καὶ μὲ τὴς κινήσεις ποὺ κάνει τὸ ἔντερο ἀνακατεῖται μὲ διάφορα ἄλλα πεπτικά ὑγρά, σὰ ὁποία περιλαμβάνεται καὶ ἡ χολή.

Ἡ χολή παρήγεται στὸ ἥπαρ (συκώτι), ἀποθηκεύεται στὴ χοληδόχου κύστι καὶ ἀπ' ἐκεῖ κάθε φορὰ ποὺ χρειάζεται, καὶ σὲ κανονικὰ διαστήματα, διὰ τοῦ χοληδόχου πόρου ποὺ εἶναι ἕνας λεπτὸς σωλήνας, χύνεται στὸ δωδεκαδάκτυλο καὶ συνεχίζει τὴν πέψη στὸ λεπτὸ ἔντερο. Στὸ δωδεκαδάκτυλο ἐπίσης χύνεται καὶ ἕνα ἄλλο πεπτικὸ ὑγρὸ ποὺ παράγεται στὸ πάγκρεας, ἕνα ὄργανο ποὺ βρίσκεται κάτω καὶ πίσω ἀπὸ τὸ στομάχι.

Τὸ συκώτι εἶναι ἕνα πολὺντιμὸ ὄργανο, γιὰτὶ ἐκτὸς ἀπὸ τὴν παραγωγή τῆς χολῆς, ποὺ ἀπαιτεῖται γιὰ τὴν πέψη τῶν λιπαρῶν τροφῶν, εἶναι καὶ τὸ χημικὸ ἐργαστήριον τοῦ ὁργανισμοῦ. Ἐκεῖ κατακρατοῦνται διάφορες δηλητηριώδεις οὐσίες ποὺ ἀπορροφῶνται ἀπὸ τὸ ἔντερο καὶ κατόπιν διασπῶνται σὲ ἀβλαβεῖς διὰ τὸν ὄργανισμό, ὁ ὁποῖος τὴς ἀποβάλλει μὲ τὰ ὄρα καὶ τὰ κόπρανα.

Ὅταν ἀπορραχθῇ ὁ χοληδόχος πόρος, ὁ λεπτὸς σωλὴν ποὺ διοχετεύει τὴ χολή στὸ δωδεκαδάκτυλο, καὶ αὐτὸ γίνεται ἀπὸ διὰ-

Η ΑΤΟΜΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

II

Οί μορφές, πού είναι δυνατόν να πάρη ή φωτιά κατά τη χρησιμοποίησή της από τον άνθρωπο, περνάν βασικά από τρεις βαθμίδες: θεομότητα, φώς, ενέργεια. Είναι ενδιαφέρον να σταθούμε για λίγο σε καθεμιάν απ' τις βαθμίδες αυτές, γιατί έτσι θα οδηγηθούμε ασφαλέστερα και θα μπορούσαμε να κατανοήσουμε πιο καλά τις δύσκολες έννοιες, πού κλείνει ή εφαρμογή της ατομικής ενέργειας.

Στο βάθος, δεν πρόκειται παρά για διαφορετικές μορφές ενέργειας. Ο άνθρωπος από πολύ νωρίς μπόρεσε να χρησιμοποιήσει τις δύο πρώτες. Ανακάλυψε όμως αφάνταστα και καθυστέρησε πολύ ν' αξιοποιήσει για λογαριασμό του την τρίτη μορφή. Απ' τη στιγμή όμως πού κατάφερε να βάλη στο χέρι του καθεμιά τους, μια νέα περίοδος προόδου ανοιγόταν μπροστά του.

Είπαμε πώς ο άνθρωπος εταλαιπωρήθηκε για αρκετούς αιώνες από την έλλειψη της φωτιάς. Και την είχε τόσο ανάγκη. Πρώτα-πρώτα για να ζεσταθώ. Τρύπωνε, βέβαια, μέσα στις σπηλιές και τα βαθυνλώματα της γης, μα αυτό δεν του ήταν αρκετό. Κάποια στιγμή έτριψε ασυναίσθητα τα χέρια του, τα κοκκαλιασμένα από την παγωνιά. Αισθάνθηκε τότε μιαν ανακούφιση. Εκεί, ανάμεσα στις παλάμες του, αναπτύχθηκε μια μικρή ποσότητα θερμότητας. Η ζεστασιά διαπέρασε όλο του το κορμί. Επανέλαβε το τρίψιμο. Ναι. Είχε κάνει μιαν ανακάλυψη. Οί φυσικοί αργότερα τη διατύπωσαν περίπου έτσι: «Με την τριβή παράγεται θερμότητα». Το ίδιο είδε, κάποιος άλλος πρωτόγονος, πώς γίνεται και με το χτύπημα. Το επίμονο χτύπημα στο ίδιο σημείο δημιουργεί θερμότητα.

Φαίνεται λοιπόν πώς περισσότερο από την ανάγκη για λίγη ζεστασιά, παρά για οτιδήποτε άλλο, ο άνθρωπος προχώρησε στην τεχνητή παραγωγή της φωτιάς. Γιατί τη φωτιά την έβλεπε είτε σαν ούρα-νόσταλτο δώρο είτε σαν υποχρόνιο

θησαυρό. Στη δεύτερη περίπτωση πού ήταν και ή πιο σπάνια, την έβλεπε να πετάγεται απ' τους κρατήρες ήφαιστειών, όπου υπήρχαν τέτοια ήφαιστεια, ή απ' τις ρωγμές διαφύγής των φυσικών αερίων, όταν αυτά, από κάποια αιτία, επιαναν φωτιά (όπως γινόταν παλιότερα σε πολλές περιοχές της Μέσης Ανατολής). Εκεί όμως, στις πηγές αυτές της φωτιάς, του ήταν πολύ δύσκολο ν' εξαιρετικά επικίνδυνο να πλησιάσει. Γι' αυτό ήταν ευτυχέστερος σαν τύχαινε κάποιος κεραυνός να κάνη να πάρη φωτιά κάποιο δέντρο μέσα στο δάσος. Έτρεχαν τότε οί πρωτόγονοι άνθρωποι όλόγυρά του, άπλωναν τις παλάμες τους, ζεσταίνονταν. Αργότερα σκέφθηκαν να ρίχνουν κι άλλα, ξερά, ξύλα πάνω της και να διατηρούν έτσι γι' αρκετό διάστημα τη φωτιά, ώσπου κάποια νεροποντή να τους τη σβήσει.

Σίγουρα θα επανελήφθη πάμπολλες φορές τούτη ή ιεροτελεστία, ώσπου κάποιος σκέφθηκε να πάρη ένα δαυλί και να το φέρη στη σπηλιά του. Και είναι δυνατόν εύκολα να φαντασθώ κανείς με πόση προσοχή και με πόσες απεγνωσμένες προσπάθειες φυλαγόταν τούτη ή φωτιά. Η ομάδα, πού κατάφερε να την αποκτήσει, έπειδή ήταν αναγκασμένη να βγαίνει κ' έξω απ' τη σπηλιά, για αναζήτησι τροφής, αποφάσισε να αναθέσει σε κάποιο από τα μέλη της το ρόλο του «φύλακα της φωτιάς». Τόν ρόλο αυτό τον αναλάβαιναν κατά κανόνα οί γυναικες. Τόσο σπουδαίος και ιερός ήταν αυτός ο ρόλος, πού οί πρόγονοί μας σκέφθηκαν να θεοποιήσουν την πρώτη φύλακα και προστάτιδα της φωτιάς. Ωνόμασαν την θεότητα αυτήν Έστία και της αφιέρωσαν το σπουδαιότερο μέρος του σπιτιού, το κέντρο, γύρω απ' το οποίο συγκεντρωνόταν όλόκληρη ή οικογένεια. Όλα ξεκινούσαν από αυτό κεί. Γι' αυτό κ' οί αρχαίοι έλεγαν «αφ' Έστίας άρχεσθαι».

Ήταν όμως φυσικό, από κάποια αιτία, ή φωτιά, μ' όλη τη φροντίδα πού της είχαν, και πάλι να σβήσει. Έπρεπε να βοηθή κάποιος τρόπος να μπορού ή άνθρωπος να

την παράγη και να την αναπαράγη μόνος του κι όποτεδήποτε θέλει.

Σίγουρα πολλοί από τους πρωτογόνους ανθρώπους θα παρατήρησαν πώς μερικοί βράχοι, καθώς κινούσαν σε κάποιο γκρεμό, πετούσαν σπίθες. Το ίδιο γινόταν κι όταν έτριβαν δυο πυριτόλιθους για να κατασκευάσουν τα πρωτόγονα εργαλεία ή τα όπλα τους. Κάποιος έπανελάβε το πείραμα. Έβαλε και κάτω από τις σπίθες, πού μ' αυτόν τον τρόπο έπεφταν, λίγα ξερά χόρτα. Και το θαύμα έγινε. Τα χόρτα άναψαν. Λοιπόν, ή φωτιά μπορούσε να παραχθώ με το χτύπημα δυο πυριτόλιθων. Στο «Φιλοκτήτη» του Σοφοκλή ο ήρωας της τραγωδίας δηγείται στον Νεοπτόλεμο, ότι εκεί, στη Λήμνο, όπου τον είχαν παρτήσει οί συμπολεμιστές του, μη έχοντας άλλο τρόπο ν' ανάψη φωτιά, την άναβε «έν πέτροις πέτρων εκτρίβων».

Αλλά αν έτριβε ο άνθρωπος, αντί για πέτρες, δυο ξερά ξύλα, μήπως πάλι θα μπορούσε να γίνη το ίδιο; Τρίβοντας τα χέρια του έβλεπε να παράγεται θερμότητα. Γιατί να μην γίνη το ίδιο κι αν τρίβη δυο ξύλα; Ναι. Παρατήρησε πώς όχι μόνο θερμότητα αλλά και καπνός είναι δυνατόν να παραχθώ. Και φωτιά. Στα βεδδικά βιβλία βρίσκομε λεπτομερή περιγραφή του τρόπου με τον όποιο, με την τριβή δυο ξύλων, παράγεται φωτιά. Ένα κομμάτι ξύλο σκληρό κ' έλαφρό στηρίζεται σταθερά στο έδαφος. Στο κέντρο του ανοίγεται μια τρύπα. Μες στην τρύπα τοποθετείται ένα ξύλινο ραβδί, το όποιον αυτός πού θέλει ν' ανάψη φωτιά περιστρέφει με δύναμη και ταχύτητα. Σιγά-σιγά μέσ στην τρύπα σχηματίζεται λεπτή ξυλώδης σκόνη, πού με την τριβή άνάβει. Οί γλωσσολόγοι το όνομα Προμηθεός το θεωρούν συγγενικό με την σανσκριτική λέξη «πράμαθους», πού παράγεται από την λέξη «πράμανθα», πού σημαίνει δαυλί με το όποιον ανάβεται φωτιά.

Αργότερα, όταν οί άνθρωποι μπόρεσαν να παράγουν τη θερμότητα με χημικά μέσα ή ακόμα και με τα σύγχρονα (ηλεκτρισμός), αναλογίστηκαν: τι είναι αυτό πού την παράγει και ποιά είναι ή φύσι της;

Στην αρχαιότητα νόμιζαν πώς ή θερμότητα είναι ένα άβαρές (δίχως βάρος) ρευστό, πού περνά μέσα στα σώματα, κ' ή θερμική κατά-

στασι των σωμάτων εξαρτάται από το πόση ποσότητα από το ρευστό αυτό έχει απορροφήσει το θερμαινόμενο σώμα. Η αντίληψη αυτή κράτησε ως τον 19ο αιώνα, όποτε και κλονίστηκε από τις εργασίες των Ράμφορντ και Νταίβιν, πού πρώτοι επέτευχαν να βράσουν νερό και να λιώσουν πάγο με θερμότητα, πού είχε παραχθώ μηχανικά και μάλιστα με τριβή.

Σύμφωνα με τις νεώτερες αντιλήψεις ή θερμότητα οφείλεται στην κίνησι των μορίων. Πιο κάτω θα δούμε ότι τα μόρια είναι τα ελάχιστα τεμαχίδια της ύλης κι αποτελούνται από ένα ως δύο άτομα ένωμένα. Σήμερα δεχόμαστε ότι τα μόρια των διαφόρων σωμάτων βρίσκονται σε μιαν αδιάκοπη κ' άτακτη κίνησι και συνεπώς κάθε υλικό σώμα κλείνει μέσά του, εξαιτίας της κινήσεως αυτής, κάποια κινητική ενέργεια. Το άθροισμα της κινητικής ενέργειας των μορίων ενός σώματος είναι ή «έσω-τερική ενέργεια» του σώματος, πού εκδηλώνεται μακροσκοπικά στον έξω κόσμο ως θερμότητα. Όταν τα μόρια ενός σώματος δέχονται επιτάχυνσι της κινητικής τους καταστάσεως, και ιδιαίτερος των κινήσεων μεταφορής και περιστροφής, τότε το σώμα παρουσιάζει αύξηση της θερμότητός του. Κ' έχουν όπολογίσει ότι για τα διατομικά μόρια (τα μόρια πού αποτελούνται από δύο άτομα) το 60% της θερμότητάς τους προέρχεται από τη μεταφορική κίνησι των μορίων του και τα άλλα 40% από την περιστροφική. Αυτός είναι ο λόγος πού με την τριβή (δηλ. τη μετακίνησι των μορίων) παράγεται θερμότητα.

Είπαμε πιο πάνω ότι, από την άποψι των πρακτικών εφαρμογών, ή χρήση της φωτιάς κλιμακώνεται σε τρεις φάσεις: θερμότητα, φώς, ενέργεια. Η πρώτη, προαιώνια κι αναντικατάστατη, πηγή φωτός υπήρξε ο ήλιος. Αλλά, όπως λέει κ' ή Αγία Γραφή, «διεχώρισε ο Θεός αναμέσον του φωτός και αναμέσον του σκότους». Κάποτε έγινε ο διαχωρισμός. Και το σκοτάδι έγινε αναγκαίο συνακόλουθο του φωτός. Ο άνθρωπος όμως είχε περισσότερη ανάγκη από φώς. Αυτό τον ήμέρευε, τον καθυσάχαζε, του έδιωχνε μακριά τους φόβους και τους κινδύνους, του επέτρεπε να κινήται και να εργάζεται με μεγαλύτερη

ευχέρεια και άνεσι. Έπρεπε να βρω έναν τρόπο να το τιθασεύσει. Το λάτρευσε, βέβαια, το θεοποίησε («Υπερίων», «Ηλιος», «Απόλλων»), αλλά αυτό δεν ήταν αρκετό. Θέλησε να το παράγη μόνος του.

Με το χτύπημα και την τριβή παράγεται θερμότητα. Παρατήρησε όμως και τη σπίθα και τη φλόγα της φωτιάς. Κράτησε τη φωτιά αναμμένη τροφοδοτώντας την συνεχώς με ξύλα. Έμαθε να την αναπαράγη με τεχνητό τρόπο. Θέλησε να βρω τρόπο να μπορού να διατηρη και το φώς. Κι όχι μόνο με σώμα-ριασμα ξύλων πάνω στην αναμμένη φωτιά. Παρατήρησε ότι το λίπος πολλών ζώων, καθώς καίεται, άναδίνει μια φλόγα. Παλιότερα οί Λάπωνες, για να έχουν φώς στην καλύβα τους, είχαν επινοήσει τον εξής τρόπο: Έπιαναν ένα πουλί, πού είχε αρκετό λίπος, κι αφού το σκότωναν και το μαδούσαν, περνούσαν μέσα στο σώμα του ένα φτίλι. Το άναβαν και το πουλί καίγταν κ' έφεγγε σαν κερί. Αργότερα, όταν ανέκαλυναν τους ελαιώδεις καρπούς, έκαναν οί άνθρωποι τα λυχνάρια, στα όποια έκαιγαν λάδι. Πριν από μερικούς αιώνες διαδόθηκε ή χρήση του φωτιστικού πετρελαίου, κατόπιν του φωταερίου και τελευταία του ηλεκτρισμού, πού ή διάδοσίς του πήρε τεράστιες διαστάσεις. Στις μέρες μας γίνεται λόγος και για τη χρήση της ατομικής ενέργειας, ενώ παράλληλα ποικίλες είναι οί χρήσεις των διαφόρων ραδιενεργών ακτίνων.

Ο άνθρωπος, πού βρέθηκε στην ανάγκη να μελετήσει, για λόγους πρακτικούς, το φαινόμενο του φωτός, στάθηκε πολλές φορές σκεπτικός μπροστά στο πρόβλημα: τι είναι το φώς και πώς εξηγούνται τα διάφορα φαινόμενα, πού το συνοδεύουν;

Από τους αρχαίους πρώτος πού ασχολήθηκε με τη φύσι του φωτός είναι ο σοφός Δημόκριτος, ο «πατέρας της ατομικής Επιστήμης». Οί απόψεις του, όσες αποσπασματικά σώθηκαν, φαίνεται πως συμφωνούν με τη θεωρία του Άγγλου φυσικού Νεύτωνος (1642-1727), κατά την όποια το φώς αποτελείται από πολλή μικρά σωμάτια, πού εκπέμπονται με καταπληκτική ταχύτητα από το σώμα πού φωτοβολεί (τη φωτεινή πηγή). Την ίδια περίπου εποχή ένας άλλος φυσικός, ο Όλλανδός Χώγκινς (1629-1695)

υπεστήριξε ότι οί φωτεινές πηγές βρίσκονται σε ταχύτατη κραδασμική κίνησι κι ότι το φώς μεταδίδεται με παλμικές κινήσεις.

Διακόσια πενήντα περίπου χρόνια αργότερα ένας άλλος φυσικός, ο Φρενέλ (1788-1827) παρατήρησε ότι, για να ενισχυθούν οί φωτεινές ακτίνες, πρέπει να έχουν το ίδιο μήκος κύματος. Έτσι έδραιώθηκε ή θεωρία ότι το φώς δεν είναι άλλο παρά κυματισμός ύψηλης συχνότητας. Ο Άγγλος φυσικός Μάξγουελ απέδειξε αργότερα θεωρητικά, ότι τα φωτεινά κύματα είναι κύματα ηλεκτρομαγνητικά. Δηλαδή γύρω από τη φωτεινή πηγή παράγεται στον αέρα ένα ηλεκτρικό και ένα μαγνητικό πεδίο. Οί διευθύνσεις τους είναι ή μία κάθετη προς την άλλη. Το ηλεκτρομαγνητικό πεδίο, ανάλογα με την περίπτωση, επεκτείνεται κ' έτσι δημιουργείται το φωτεινό κύμα, πού έρεθίζει το όπτικό όργανο, το μάτι, δημιουργώντας το αίσθημα του φωτός. Με τις έρευνες του Έρτζ και του Λόρεντς απέδείχθη ότι οί θεομικές ακτίνες, οί υπέρυθρες, το όρατο φώς, τα έρτζιανά κύματα, οί υπεριώδεις ακτίνες, οί ακτίνες Χ, δεν είναι τίποτε άλλο από ηλεκτρομαγνητικά κύματα.

Έτσι είχαν τα πράγματα, όταν το 1900 ο καθηγητής του Πανεπιστημίου του Βερολίνου Μάξ Πλάνκ (1858-1947) έκανε μια καταπληκτική ανακοίνωσι. Είπε ότι κάθε ακτινοβόλος πηγή δεν ακτινοβολεί συνεχώς, αλλά συγκεντρώνει ενέργεια, ώσπου αυτή να φθάσει σε μιαν όρισμένη ποσότητα, την όποιαν όνόμασε «κβάντο». Όταν ή ενέργεια ξεπεράσει την ποσότητα αυτή, τότε ή ποσότητα πού περισσεύει εκτοξεύεται έξω από το σώμα, ακτινοβολείται. Η ακτινοβολία εκπέμπεται σε ποσά άσυνεχη, κατά κόκκους, τον ένα ύστερ' από τον άλλο. Τα ενεργειακά αυτά βλήματα, πού εκπέμπονται από τα ακτινοβολούντα σώματα, πού αργότερα ο Αϊνστάιν τα όνόμασε κβάντα ενεργείας ή «φωτόνια», δεν έχουν το ίδιο μέγεθος. Όσο μεγαλύτερο είναι το ποσόν ενεργείας των κβάντων, τόσο ή συχνότητα της ακτινοβολίας είναι μεγαλύτερη, και αντιστρόφως. Τη θεωρία του Πλάνκ απέδειξε και ο Αϊνστάιν. Τελικά έγινε δεκτός ένας συγκεκρισμός των επικρατέστερων θεωριών κ' έγινε δεκτό, ότι

(Συνέχεια στην σελίδα 23)

ΟΙ ΠΡΩΤΟΙ ΠΟΥ ΕΙΔΑΝ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΟ

ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ της Γαλιλαίας ποτέ δεν είχαν τόσο κίνηση όσο τις χειμωνιάτικες εκείνες μέρες. Ο Κάισαρ Αύγουστος είχε προστάξει να πάει η απογραφή στην πατρίδα του, κι όλοι γυρνούσαν στον τόπο τους. Τα χάνια έκαναν χρυσές δουλειές. Γιατί είχε πέσει βαρυσχιμωνιά κι οι στρατολάτες πλήρωναν όσο - όσο για μια ζεστή σούπα και μια θέσι κοντά στο παρακόνι.

Γεμάτο ήταν και το χάνι του Συμεών στο δρόμο της Βηθλεέμ. Γι' αυτό ο νοικοκύρης του διάλεγε με το μάτι τους πελάτες και κρατούσε τους πιο παραληδες. Βράδιαζε πιά, όταν μαζί με κάμποσους άλλους μπήκε και μια φτωχοντυμένη γυναικούλα. Στην άγκυλιά της σήκωνε ένα χρονιάρικο μωρό και φαινόταν αποκαμιωμένη από την πεζοπορία.

—Θάθελα μια θεσούλα για να περάσω τη νύχτα, είπε δειλά-δειλά.

Ο Συμεών έσμιξε τα φρύδια.

—Βλέπεις πώς το μαγαζί είναι γεμάτο! απάντησε απότομα. Τράβα για άλλο.

—Δεν έχει ούτε σπίτι ούτε άλλο χάνι εδώ κοντά κι απόστασα όλημερίς να περπατώ. Να προχωρήσω άλλο δεν μπορώ. Κι αν μείνω έξω με τέτοιο κρύο θα ξεπαγιάσω. Άσε με να ζαρώσω στην πιο μικρή γωνιά σου.

—Και τι θα πληρώσεις;

Η γυναίκα ξεροκατάπιε.

—Μου σώθηκαν τα λεφτά, ωμολόγησε σβηστά. Λογάριαξα πώς θάφταναν από χθες στη πεθερική μου, στη Βηθλεέμ. Μά δεν το κατάφερα, γιατί έχασα το δρόμο.

—Δεν έχεις λεφτά και θες να σε βάλω εδώ κοντά με αφεντάδες; φώναξε με αγανάκτηση ο Συμεών. Έξω γρήγορα, καλιοζητιάνε. Έξω πριν σε πετάξω εγώ με τις κλωτσιές.

—Και το παιδί μου δεν το λυπάσαι; Πεινάει. Ούτε δυο γουλιές γάλα δεν μπορείς τουλάχιστον να δώσεις σ' αυτό;

—Έξω, έξω! φώναξε ο σκληρός άνθρωπος.

—Αρχοντάδες μου... έκανε παρακλητικά η γυναίκα γυρνώντας στους εμπόρους ολσντρίγυρα, που έτρωγαν κ' έπιναν, λιγάκι γάλα για το μικρό μου, δεν μπορεί κάποιος από σας να πληρώσει;

Κανείς δεν φάνηκε πώς την άκουσε. Κανείς δεν σάλεψε από τη θέσι του, ενώ σπρώχνοντας ο Συμεών την έσερνε ως την είσοδο.

Εάφνου η πόρτα άνοιξε σπρωγμένη απ' έξω και φάνηκε ένα δωδεκάχρονο αγόρι ντυμένο με προβιά και φορτωμένο μια καρδάρια γάλα. Ήταν το τσομπανόπουλο που καθημερινώς έφερνε στο χάνι από τη γειτονική στάνη γάλα, τυρί, γιαούρτι.

—Αργήσες, το μάλλωσε ο Συμεών αφήνοντας για μια στιγμή τη γυναίκα. Πότε θα προλάβει να φτιάσω ρυζόγαλο για τους αφεντάδες;

—Αχ! Δεν έχει λίγο γάλα και για το παιδί μου που πεινάει; έκανε με λαχτάρα η μάνα.

—Δός μου μια κούπα να σου τη γεμίσω, είπε το τσομπανόπουλο πρόθυμα.

—Δε θα σε πληρώσει! Δεν έχει ούτε

όβολο! Είναι ζητιάνη, τον προσειδοποίησε ο Συμεών.

—Δεν πειράζει... Άμαρτία ν' αφήσουμε νηστικό ένα μωρό, απάντησε απλά το παιδί γεμίζοντας ξέχειλα μια κούπα.

—Θά πω στο γέρο Ραγουήλ, το αφεντικό σου, πώς κλέβεις το γάλα του και το χαρίζεις στους ζητιάνους. Έκανε με κακία ο Συμεών.

Το τσομπανόπουλο σήκωσε τους ώμους.

—Όσο του λείπειται ως το κρατήσι, αν θέλη από μένα, αποκρίθηκε.

Το μωρό ρούφηξε άχόρταχα το γάλα κι όταν έγειρε χορτάτο ήσυχος στην άγκυλιά της μάνας του, εκείνη στράγγισε λιμασμένη τις λίγες σταγόνες που άβόμεναν.

—Τράβα τώρα! της φώναξε ο Συμεών σπρώχνοντάς την πάλι.

Έξω το αγιάζι έτσουζε. Σωστή παγωνιά.

—Άσε με κάπου να ζαρώσω μην ξεπαγιάσω απ' το κρύο το παιδί μου, έκτεψε πάλι θρηνητικά η μάνα μπροστά στην ανοιχτή πόρτα.

Μά ο Συμεών εξακολούθησε να την σπρώχνει.

Το βοσκόπουλο έβγαλε από τους ώμους του την προβιά και την έριξε πάνω στο μωρό.

—Σκέπασε το να μην κρυώσει, είπε στη γυναίκα.

Τα μάτια της φτωχιάς γέμισαν από δάκρυα ευγνωμοσύνης.

—Όπως ζέτανες το παιδί μου, ως ζεστάνη ο Θεός την καρδιά σου, του εύχθηκε, ενώ σκυφτή δρασκελούσε το κατώφλι.

ΤΟ ΤΣΟΜΠΑΝΟΠΟΥΛΟ άφησε στο χάνι, κι το είχαν παραγγεμένο κ' έπειτα βιαστικά άρπαξε την αδειανή καρδάρια και χύθηκε στο δρόμο. Ο ούρανός ήταν συννεφιασμένος, μα πίσω από τα σύννεφα, πιο δυνατά τους, άχνόφεγγε ένα μονάχα αστέρι, εκείνο που μέρες τώρα άστραφτε ασύγκριτα στον ούρανό.

—Ποιό τάχα καλό να προμηνάει στον κόσμο, σκέφτηκε το παιδί κοιτάζοντάς το. Χαμήλωσε τα μάτια και τάχυνε το βήμα να προλάβει τη φτωχή γυναίκα και θώς έσερνε κατάκοπη τα πόδια της.

—Κρίμα που δεν έχω μαζί μου λιγάκι ψωμοτύρι να σε φιλέσω, της είπε μόλις την πρόφτασε. Μά έλα μαζί μου ως τη στάνη μας. Δεν είναι μακριά... Νά, φαίνονται κιόλας οι τσομπανικές φωτιές μας.

Τις ανάβουμε για να κρατούμε μακριά τ' αγρίμια. Ο γέρο Ραγουήλ δεν είναι κακός... Ίσως μ' αφήσει να σου φέρω κάτι.

Η γυναίκα με το μικρό πρόσωπο στην άγκυλιά τον ακολούθησε, κι όταν πλησίασαν στη στάνη στάθηκε απ' έξω, ενώ ο μικρός βοσκός μπήκε και σίμωσε το αφεντικό του.

—Μιά φτωχιά μ' ένα παιδάκι νυχτωθηκε στο δρόμο νηστικά. Νά ζής, αφέντη, άσε με να της δώσω μισό καρβέλι, είπε παρακαλεστικά. Κράτα το αν θες απ' το μερτικό μου.

—Μιά γυναίκα στο δρόμο, τέτοιαν ώρα! με τέτοιο κρύο; απόρησε ο γέρο Ραγουήλ. Ποῦ είναι; Πές της νάρθη.

Στηρίχτηκε στη γκλίτσα του, σηκώ-

θηκε και πλησίασε στην πόρτα. Έκει στεκόταν τρέμοντας η μάνα με το παιδί.

—Το κρύο διώχνει τους λύκους απ' τα δάση, γι' αυτό ξεγυρνάμε, για να φυλάξουμε τ' αρνιά μας. Κ' εσύ, γυναίκα ολομόναχη, φορτωμένη μ' ένα μικρό, που πᾶς μέσα στη νύχτα;

—Πάω στα πεθερικά μου, στη Βηθλεέμ, γιατί είμαι χήρα, του εξήγησε. Μά το σκοτάδι με πρόλαβε στο δρόμο. Και στο χάνι δε με δέχτηκαν, γιατί... δεν είχα να πληρώσω, πρόσθεσε άχνά.

—Μην πικραίνεσαι, κύρη μου, γιατί ο Θεός κανένα δεν αφήνει. Βέβαια εγώ δεν έχω χάνι να σε βάλω, της αποκρίθηκε ο γέρο βοσκός. Μά έλα να καθήσεις πλάι στη φωτιά μας, να φᾶς απ' το βορσκούμενο, να ξεποστάσεις και να ξεστοκοπηθής ώσπου να ξεμερώσει. Κι αύριο βλέπουμε...

Η γυναίκα τον ακολούθησε μέσα στη στάνη. Τα λόγια του τσομπάνου τη ζέσταναν πιο πολύ από τη φωτιά, και το σκοτάδι της φάνηκε πιο φωτεινό από ανοιχτάτικο πρωί.

—Όπως με σώζουμε τα λόγια σου και μου δίνουν αναχαλλίσει, ως στείλη και σε σένα ο Παντοδύναμος είδισι αναπάντεχης χαρᾶς και ᾶς σ' αείωση τιμῆς που ἄλλος δεν απόλαψε ως τα σήμερα, τοῦπε σηκώνοντας τα χέρια της στον ούρανό.

ΔΕΝ ΕΙΧΕ καλὰ καλὰ ἀποσώση τα λόγια της η φτωχομάνα και μια μακρινή ολόγλυκη ἄρμονία ἀπλώθηκε ξάφνου παντού. Τα σύννεφα παρκαμέρισαν, και καταγάλανος, γελαστός ο ούρανός άφηνε να ξεχύνονται χιλιάδες ἄγγελοι, που τραγουδούσαν γεμίζοντας τις καρδιές γαλήνη. Οι βοσκοί άκουαν έκστατικοί. Τα λόγια των ἄγγελικῶν ὕμνων έφταναν ολόκαθαρα στα αυτιά τους γιατί δεν τάχε βουλώσει το χρυσάφι κ' η περηφάνεια κ' η πλεονεξία:

«Άς ἔχη Δόξα ο Θεός, κ' η Γῆ ᾶς ἔχη εἰρήνη. Και στῶν ἀνθρώπων τις καρδιές ᾶς ἔρθη η καλωσύνη...»

—Τι θαῦμα! μουρμούρισε το μικρό βοσκόπουλο.

—Εἶναι η Σκᾶλα τοῦ Ἰακώβ! ψιθύρισε με τη σειρά του ἕνας μπιστικός.

—Ναι... η κλίμαξ τοῦ Ἰακώβ που ἑνώνει τὸν οὔρανό με τη Γῆ! τραύλισε ο γέρο Ραγουήλ πεφτοντας στα γόνατα.

Μονομιᾶς μέσα σε λάμψη δυνατώτερη κι από της άστραπής, πρόβαλε εμπρός τους ἄγγελος ολόλευκος.

—Ὡρα ψάχνω στη Γῆ ἀναζητώντας ἀνθρώπους ἄξιους να δεχθῶν το Μῆνυμα τοῦ Αὐτρωτοῦ. Τώρα μονάχα ἄκουσα μιά φτωχή πενιασμένη γυναίκα να με καλῆ κοντά σε ἐκείνους που τη ζέσταναν, που την χορτάσαν, που την παρηγόρησαν. Ἦρθα στο κάλεσμά της. Καί βρήκα ἑσᾶς, τους ξωμάχους, νάχετε ἄγρυπνα με μάτια της ψυχῆς σας όταν οι ἄλλοι ἀποκοιμήθηκαν μέσα στην καλοπέρασι!

—Πρόσταξε, Ἄγγελε τοῦ Θεοῦ, τι θες να κάμωμε, τραύλισε ο γέρο Ραγουήλ σκύβοντας το κεφάλι ως τη γῆ.

—Μη δειλιάζετε. Σᾶς φέρνω ἄγγελμα χαρᾶς και σωτηρίας που γεννιᾶς γενεῶν περιμένουν: Ὁ Μεσσίας γεννιέται!

Οἱ βοσκοί ἀλληλοκοιτάχτηκαν ἄφωνοι.

(Συνέχεια εἰς τὴν σελίδα 27)

ΟΙ ΠΟΛΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΩΣ ΒΙΟΤΟΠΟΙ

(Συνέχεια από τη σελίδα 19)

ριέχει ἁλάτι, στερεοποιείται σε χαμηλότερη θερμοκρασία). Στην ξηρά όμως η θερμοκρασία είναι πιο χαμηλή, ἄρκετους βαθμούς κάτω από το μηδέν. Επομένως το κρύο είναι μεγάλο και μάλιστα γίνεται πιο επικίνδυνο όταν φυσᾶ ἄνεμος. Οἱ ειδικοί μᾶς λένε, ότι κρύο πενήντα βαθμῶν κάτω από το μηδέν είναι λιγώτερο επικίνδυνο, από όσο είναι το κρύο ἑικοσι βαθμῶν κάτω από το μηδέν, όταν φυσᾶ ἕνας ελαφρὸς ἄνεμος με ταχύτητα μονάχα 16 χιλιομέτρων την ὥρα.

Πῶς κατορθώνουν λοιπόν τα ζῶα που ζουν ἐκεῖ να διατηροῦνται σε τόσο χαμηλές θερμοκρασίες; Πολλά από τα ζῶα τῶν πολικῶν περιοχῶν το χειμῶνα μετακινῶνται πρὸς τις εὐκρατές ζώνες. Αυτό γίνεται με τους ταράνδους, κυρίως ὅμως με τα ὑδροβία πουλιά.

Τὰ περισσότερα ὅμως ζῶα δεν είναι δυνατόν να διατρέξουν τόσο μεγάλες ἀποστάσεις και επομένως θέλοντας και μη ἐκεῖ θα μείνουν και το χειμῶνα.

Και γι' αὐτὰ ἔχει προνοήσει η Φύσις. Πολλί, ὠδηγούμενα από το ένστικτό τους, κατασκευάζουν καταφύγια κάτω από τα χιόνια και τους πάγους και ἐκεῖ ζουν καλὰ προφυλαγμένα. Ὁ πάγος είναι κακὸς ἄγωγὸς τῆς θερμότητος και στην ὑπόγειά ἐκείνη τρῶπα η θερμοκρασία κατεβαίνει το πολύ στους ἑπτὰ βαθμούς κάτω από το μηδέν. Μ' αὐτὸ τὸν τρόπο ἀντιμετωπίζουν το πολικό κρύο οἱ λευκὲς ἀρκουδες, οἱ φώκες, οἱ λίμμοι, οἱ πολικὲς νυφίτσες και ἀλεπούδες και πλῆθος ἄλλων ζῶων.

Τὴν καλύτερη προστασία ὅμως για τὰ ζῶα αὐτὰ ἀποτελοῦν το τρίχωμα που σκεπάζει πυκνὸ και ἄρκετὰ μακρὸ το σῶμα των και το στρώμα τοῦ λίπους, που βρίσκεται κάτω από το δέρμα των. Το λίπος αὐτὸ σε μερικὰ ζῶα ἔχει πάχος ἕως ὀκτὼ πόντους. Καί τα δυὸ δέ, τρίχωμα και λίπος, είναι κακοὶ ἄγωγοὶ τῆς θερμότητος. Οὔτε το ἐξωτερικό κρύο ἀφήνουν να εἰσχωρήσῃ στο σῶμα των ζῶων οὔτε τὴν ἐσωτερικὴ θερμοκρασία να ἀκτινοβοληθῇ πρὸς τὰ ἔξω. Ἀλλὰ και η κατασκευή τοῦ σώματος των ζῶων αὐτῶν είναι προσαρμοσμένη στους κλιματικούς ὁρους που ἐπικρατοῦν ἐκεῖ. Είναι πιο κοντὸ, πιο χοντρό, πιο στρογ-

γυλό, ὥστε να παρουσιάσῃ μικρότερη ἐπιφάνεια. Τὰ πόδια των είναι κοντὰ και πολλὲς φορές σκεπασμένα με φτερά ἢ τρίχες ὡς κάτω από τὰ πέλματα. Ἀκόμη και τὰ αὐτιά των είναι μικρά. Καί θυμηθῆτε τι λέμε ἐμεῖς, όταν κάνη κρύο: «πάγωσαν τ' αὐτιά μου». Ὅσο για μερικὰ μέρη τοῦ σώματος, που είναι λεπτὰ ἢ ἐκτεθειμένα στο κρύο, ὅπως τὰ ρουθόνια, τὰ μάτια, τὰ πόδια, και γι' αὐτὰ η Φύσις ἔχει προνοήσει ὥστε να μην παγώνουν. Στὰ σημεῖα αὐτὰ η κυκλοφορία τοῦ αἵματος γίνεται πιο ἐντονη, ὥστε η θερμοκρασία να διατηρῆται σε κανονικὴ ἐπίπεδο. Καί ὅπου το αἷμα, που γυρίζει στην καρδιά με τις φλέβες, είναι πολὺ κρύο, πριν φθάσῃ ἐκεῖ θεομαίνεται από τις ἀρτηρίες, ὥστε να μην ὑπάρχῃ κανένας κίνδυνος για το ζῶο.

Οἱ συνθήκες λοιπόν που ἐπικρατοῦν στις πολικὲς χώρες είναι πολὺ σκληρὲς και κάνουν τὴ ζωὴ των ζῶων που ζουν ἐκεῖ πολὺ δύσκολη. Παρ' ὅλα αὐτὰ τὰ ζῶα ἐκεῖνα είναι προσαρμοσμένα στις συνθήκες αὐτὲς κατὰ τέτοιο τρόπο, ὥστε να ὑπάρχῃ ζωὴ και ἐκεῖ, ὅπου θα ἦταν δύσκολο να πιστεῦσῃ κανεὶς πῶς θα ἦταν δυνατόν να ὑπάρχῃ ζωντανὸ πλάσμα.

ΣΗΜ. Ἐνας ἀναγνώστης τοῦ περιοδικοῦ μᾶς διευκρίνισε τὴν ἀπορία γιατί τὰ αὐγὰ των διαφόρων πουλιῶν παρουσιάζουν διάφορα χρώματα και κυρίως πολλὰν εἰδῶν τὰ αὐγὰ ἔχουν ἐπάνω τους κοκκίους διαφόρων χρωμάτων. Παρακαλέσαμε το συντάκτη μᾶς κ. Ν. Δημητροκάλλη να μᾶς δώσῃ τις σχετικὲς πληροφορίες, τις ὁποῖες παραθέτουμε:

Τὰ διάφορα χρώματα που παρουσιάζουν τὰ αὐγὰ των διαφόρων πουλιῶν ἔχουν σκοπὸ προστατευτικό. Οἱ χρωματιστὲς κοκκίδες που σκεπάζουν το αὐγὸ, το κάνουν να συγχέεται με τὰ χόρτα, τις τρίχες και τὰ ἄλλα ὄλκα, με τὰ ὁποῖα κατασκευάζεται ἡ φωλιά, ὥστε να μὴ διακρίνεται. Τὰ μεγάλα πουλιά, ὅπως π.χ. οἱ ἀετοί, γεννοῦν αὐγὰ ἄσπρα, γιατί σχεδὸν δεν κινδυνεύουν ἀπὸ κανένα ἐχθρό. Τὸ ἴδιο ἄσπρα αὐγὰ γεννοῦν και ὅσα πουλιά κάνουν τις φωλιές των μέσα σε τρύπες ἢ ἄλλα σκοτεινὰ μέρη. Ἀπ' ἔξω το αὐγὸ δεν διακρίνεται, γιατί ἐκεῖ που βρίσκονται είναι σκοτεινά. Ἀντίθετα, τὰ λευκὰ χρώμα των βοηθεῖ το πουλὶ να το διακρίνῃ, όταν μπῇ στη φωλιά του για να κλωσήσῃ, ὥστε να μην ὑπάρχῃ κίνδυνος να το σπάσῃ. Ἄν ἦταν χρωματιστὸ δύσκολα θα διακρινόταν. Θὰ πρέπει τέλος να σημειώσωμε ὅτι τὸ χρώμα των κοκκιδῶν είναι σκοτεινότερο ἢ ανοιχτότερο ἀνάλογα με το περιβάλλον που κατασκευάζει τὴ φωλιά του κάθε εἶδος.

ΝΙΚ. Γ. ΔΗΜΗΤΡΟΚΑΛΛΗΣ

ΠΗΝΕΛΟΠΗ Σ. ΔΕΛΤΑ

(Συνέχεια από την σελίδα 9)

κοῦ Ἀγῶνος Παύλου Μελά, ἀναβλύζει ἀπὸ τις σελίδες τοῦ βιβλίου της «Τὰ Μυστικά τοῦ Βάλτου».

Ἐνα φανταστικό κομφογράφημα, με παναθρώπινη προέκτασι, εἶναι τὸ «Παραμῦθι χωρίς ὄνομα». Γεμάτη θρησκευτικό, κατανυκτικό μεγαλεῖο ἡ «Ζωὴ τοῦ Χριστοῦ». Γλυκύτατα, ἐφάμιλλα τῶν ἔργων ἐνὸς Χάνς - Κρίστιαν Ἀντερσεν τὰ «Παραμῦθια και ἄλλα»...

Ἀρχόντισσα περήφανη, συγγραφεὺς ἐμπνευσμένη και πονεμένη γυναῖκα, ἔζησε, ἔγραψε, ἔδρασε και πέθανε ἡ Πηνελόπη Δέλτα, σάν γνήσια, καθαρὸαιμη Ἑλληνίδα. Καταδικασμένη να ζῇ στη γραφικὴ της κηφισιώτικη ἔπαυλι, καρφωμένη ἀπὸ μιὰ μόνιμη ἀναπηρία σε μιὰ πολυθρόνα, ἔζησε στὸν ἀντίπαλο που ἔφερε ὡς τὴν ἀναγκαστικὴ της ἀκίνησία τὸ ραδιόφωνο, τὸ καινούργιο ἔπος τῆς Ἀλβανίας, αὐτὸ που δεν ἦταν γραφτὸ της να ἱστορήσῃ δίπλα στὰ ἄλλα ἑλληνικὰ ἔπη. Καί, με κομμένη τὴν ἀνάσα, ἄκουσε μιὰ πικρὴ ἀνοσιγιάτικη μέρα τοῦ 1941 τὴ βάρβαρη ναζιστικὴ κραυγὴ να διαδέχεται τὸν Ἑλληνα σπῆκερ, που ἡ βία τὸν εἶχε κάνει να σωπάσῃ. Τότε, ἡ μεγάλη Ἑλληνίδα, ἡ συνεπής, ἐντιμη κι ἀδίστακτη πατριώτισσα, ζήτησε ἀπὸ τὸ δηλητήριο τὴν αἰώνια λησμονιά. Ἐνῶ τὰ γερμανικὰ στούκας ὠργωναν βάρβαρα τὸν οὔρανό της Ἀθήνας, ἡ Πηνελόπη Δέλτα, ἡ μεγάλη των μικρῶν, ἄφηρε τὴν τελευταία της πνοή. Αὐτὴ που εἶχε ὕμνησει κ' ἱστορήσει τὴν Ἑλλάδα νικήτρια, ἀρνήθηκε πεισματικὰ να ζῇ με τὴν Ἑλλάδα σκλαβωμένη!..

ΧΡ. Κ. ΧΑΙΡΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΑΤΟΜΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

(Συνέχεια από την σελίδα 21)

το φῶς είναι μαζί και σωματίδιο και κύμα.

Με τὴν παραπάνω ὁμως ἀναδρομὴ φθάσαμε στην τρίτη φάσι των πρακτικῶν ἐφαρμογῶν τῆς φωτιᾶς, τὴν ἐνέργεια, που, με τὸ σημερινὸ ἀποκορύφωμά της, τὴν ἀτομικὴ ἢ ἀκόμα τὴν πυρηνικὴ ἐνέργεια, θὰ μᾶς ἀπασχολήσῃ στὰ ἐπόμενα σημειώματα.

(Συνεχίζεται)

ΧΑΡΗΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ

Η κόμησσα του Λίμερικ συνοδούσα τον σύζυγόν της, Υφυπουργόν του Εμπορίου της Μεγάλης Βρεταννίας κόμητα του Λίμερικ, όστις έξ όνόματος της Βρεταννικής Κυβερνήσεως άφίχθη είς Αθήνας δι' επίσημον διήμερον επίσκεψιν, έπεσκέφθη την Κεντρικήν Διοίκησιν του Έλληνικού Έρυθρού Σταυρού την 1/11/72, συνοδευόμενη υπό της λαίδης Hooper, συζύγου του έν Αθήναις Πρέσβευς της Μ. Βρεταννίας.

Έν άπουσία του Κου Προέδρου, την κόμησαν Λίμερικ υπεδέχθησαν ό Γενικός Γραμματεύς του Ε.Ε.Σ. κ. Ι. Φιννής και ή Γενική Έπιθεωρήτης του Σώματος Έλληνίδων Αδελφών του Ε.Ε.Σ. κ. Μαρία Έλευθερίου, μετά των όποίων αύτη συνεζήτησεν επί των δραστηριοτήτων του Ε.Ε.Σ. έν γένει.

Η λαίδη Λίμερικ είναι μέλος της Έκτελεστικής Έπιτροπής του Βρεταννικού Έρυθρού Σταυρού, έχρημάτισεν Πρόεδρος του Έρυθροσταυρικού Τμήματος του Κένσιγκτον και Τσέλση επί έξ έτη και άκολούθως εξέλεγη Αντιπρόεδρος τμήματος του Βρεταννικού Έρυθρού Σταυρού της Κομητείας του Λονδίνου.

Λόγω των ιδιοτήτων της εξέφρασε μεγάλην επιθυμίαν νά επισκεφθί το Νοσοκομείον του Ε.Ε.Σ. και την Σχολήν Αδελφών, όπου και έξεναρήθη υπό της κ. Έλευθερίου. Η λαίδη Λίμερικ ένδιεφέρθη ιδιαίτερα διά τά εκπαιδευτικά προγράμματα της Σχολής Αδελφών, διά την λειτουργίαν του Τεχνητού Νεφρού και της Μονάδος έντατικής θεραπείας, και πληροφορηθείσα σχετικώς, έξεφράσθη μέ τας πλέον ευνοϊκάς κρίσεις. Κατά την άναχώρησίν της έξέφρασεν τας θερμάς εύχαριστίας της και την εύχην νά επανέλθη σύντομα είς την Ελλάδα.

*

ΠΡΩΤΑΙ ΒΟΗΘΕΙΑΙ

Ο Σταθμός Πρώτων Βοηθειών του Έλληνικού Έρυθρού Σταυρού έξυπηρετήσε διά των διαφόρων Υπηρεσιών του κατά τον παρελθόντα μήνα Οκτώβριον 1972, 9.475 άσθενείς και τραυματίας, έκ των όποίων 1.377 έξηκριβωμένοι περιπτώσεις ήσφαλισμένων Ι.Κ.Α. Οι

έξυπηρετηθέντες κατά κατηγορίας έχουν ως έξής :

α) Τραύματα, κατάγματα 4.616, β) Παθολογικά νοσήματα 3.722, γ) Λοιπαι περιπτώσεις (δηλητηριάσεις, έγκαύματα κ.λ.π.) 1.137.

Χαρακτηριστικά περιπτώσεις : Δηλητηριάσεις τροφικά, φαρμακευτικά, 113. Δηλητηριάσεις διά μονοξειδίου του άνθρακος, 5. Καρδιολογικά νοσήματα, 584. Λοιμώδη νοσήματα, 14. Έγκαύματα, 99. Μέθη, 80.

Ελήφθη αίμα πρός εξέταση από οδηγούς αυτοκινήτων υπόπτους μέθης 6. Έγένοντο έκ του Αεροδρομίου Έλληνικού μεταφοραι άσθενών και τραυματιών άφικνουμένων έξ Έπαρχιών ή άντιστρόφως έν συνόλω 67. Παροχή διά του άσυρμάτου Ιατρικών οδηγίων είς ποιντοπόρα πλοία δι' άσθενούντα μέλη των πληρωμάτων των 54. Τό Κέντρον Αιμοδοσίας Ε.Ε.Σ. παρέσχε δωρεάν δι' άπόρους φιάλας αίματος 176.

*

ΑΣΙΕΠΑΙΝΟΙ ΠΡΑΞΕΙΣ

Ο Ε.Ε.Σ.Ν. έπαινεί και συγχαίρει τους ως έπεται μαθητάς, οι όποιοι, ως μάς γράφουν οι κ.κ. Δ)νται των, άνεύρον άπολοσθέντα χρήματα και άντικείμενα και τά παρέδωσαν είς τους δικαιούχους :

1) Γεωργία Φράγκου, 6ου Δημ. Σχολ. Καλλιθέας Αθηνών, 2) Αλέκα Μπουλουγάρη, Ηλίας Μακράκης, Παναγιώτης Ντούλιας και Μαρίνος Φραγκομίχαλος, 1ου Δημ. Σχολ. Αργυρουπόλεως Αθηνών, 3) Γεωργία Κίτσου, Γυμν. Θεσπρωτικού Πρεβέζης, 4) Μαρία Ζήση, Δημ. Σχολ. Πρίνου Καβάλας, 5) Γεώργιος Λιακόπουλος Νηπιαγ. Αγκαθιάς Ημαθίας, 6) Χρήστος Μπούλιας και Ιωάννα Ζαχαράκη, Δημ. Σχολ. Χρυσομηλέας Καλαμπάκας, 7) Θεοδώρα Γκαβοτάσιου, Αναστασία Παρτάλα και Ιωάννης Γαζέτης, 2ου Δημ. Σχολ. Λιβαδίου Έλασσόνας, 8) Μάρθα Μπαντόλια και Κων/νος Τσιγάρας, Δημ. Σχολ. Βαλτινού Τρικάλων, 9) Θεμιστοκλής Καρατσώλης, 2ου Δημ. Σχολ. Κατοχής Μεσολογγίου, 10) Αναστάσιος Αναστασίου, Δημ. Σχ. Μώλου Λοκρίδος, 11) Σωτηρία Κυριακοπούλου, Δημ. Σχολ. Ψαρίου Κορινθίας, 12) Κων/νος Αδάμ του Αναστ. και Κων/νος Αδάμ του

Ηλία, Δημ. Σχολ. Βέλου Σικυωκωνών, 13) Γεώργιος Παπαδόπουλος, Δημ. Σχολ. Βασιλάδας Μεσσήνης, 14) Ζαχαρ. Καφετζογιαννάκης, Δημ. Σχολ. Αλαγνίου Ηρακλείου, 15) Δέσποινα Παναγιωτάκη, Δημ. Σχολ. Μαλών Ίεραπέτρας, 16) Γεώργιος Σφυράκης και Κων/νος Τσαμπανάκης, 3ου Δημ. Σχολ. Ίεραπέτρας, 17) Σπυρίδων Τερζάκης, Δημ. Σχολ. Αίμονος Ρεθύμνης, 18) Χαράλαμπος Στεφανάκης, Σπυρ. Κασσωτάκης, Γεωργία Συντιχάκη, Χρήστος Δρακωνάκης, Έμμαν. Γρηγοράκης και Γεώργιος Νερατζούλης, 1ου Δημ. Σχολ. Αγ. Νικολάου Μεραμβέλλου, 19) Δημήτριος Σοφιανός, Πυθαγόρειον Γυμνάσιον Άρρ. Σάμου, 20) Καλλιόπη Φλωρούς, Δημ. Σχολ. Μαραθοκάμπου Σάμου, 21) Ποθητός Χαλκίτης, 1ου Δημ. Σχολ. Καλύμνου, 22) Κυριάκος Παντελής, Οίκον. Γυμν. Καλύμνου, 23) Εύστρ. Φρεζούλης, 8ου Δημ. Σχολ. Χίου, 24) Ίσιδώρα Μπαχά και Χάιδω Φλάμου, 3ου Δημ. Σχολ. Χίου, 25) Χρήστος Τσαλίκης, 2ου Γυμν. Άρρ. Μυτιλήνης.

*

ΑΠΟΣΤΟΛΗ
ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΩΝ ΕΙΔΩΝ

Τά κάτωθι Σχολεία μάς απέστειλαν χαμαίμηνον και άλλα φαρμακευτικά φυτά, τά όποια διεθέσαμε είς ένταύθα Νοσηλευτικά Ίδρύματα.

1) Δημ. Σχολ. Αγυιάς Κυδωνίας Κρήτης, 2) Δημ. Σχολ. Χαιρεθιανών Κισσάμου Χανίων, 3) Δημ. Σχολ. Αϊτανίων Πεδιάδος Ηρακλείου, 4) Δημ. Σχολ. Νίππου Χανίων, 5) Δημ. Σχολ. Πετροκεφαλίου Μοιρών, 6) Δημ. Σχολ. Κολυμπαρίου Χανίων, 7) Δημ. Σχολ. Έξωπόλεως Αποκορώνου Χανίων, 8) Δημ. Σχολ. Καμηλαρίου Μοιρών Ηρακλείου, 9) Δημ. Σχολ. Ταυρωνίτου Χανίων, 10) Δημ. Σχολ. Χουμερίου Ηρακλείου, 11) Δημ. Σχολ. Μαλαθύρου Χανίων, 12) Δημ. Σχολ. Σούδας Χανίων, 13) Δημ. Σχολ. Αγριλέ Χανίων, 14) Δημ. Σχολ. Καρρών Κισσάμου Χανίων, 15) Δημ. Σχολ. Καλαθενών Κισσάμου Χανίων, 16) Δημ. Σχολ. 1ον Τυμπακίου Ηρακλείου, 17) Δημ. Σχολ. 2ον Κρουσσώνος Ηρακλείου, 18) Δημ. Σχολ. Παλαιοχώρας Χα-

νίων, 19) Δημ. Σχολ. Αρμένων Αποκορώνου Χανίων, 20) Δημ. Σχολ. Τσιφούτ Καστελλίου Ηρακλείου, 21) Δημ. Σχολ. Ορεινού Ίεραπέτρας, 22) Δημ. Σχολ. Βατολάκκου Κυδωνίας Χανίων, 23) Δημ. Σχολ. Βαφέ Αποκορώνου Χανίων, 24) Δημ. Σχολ. Γαβαλοχωρίου Χανίων, 25) Δημ. Σχολ. Μαλάξης Χανίων, 26) Δημ. Σχολ. Κατωχωρίου Χανίων, 27) Δημ. Σχολ. Ροδωπού Κισσάμου Χανίων, 28) 15ον Δημ. Σχολ. Χανίων, 29) Δημ. Σχολ. Αη Κύρ Γιάννη Χανίων, 30) Δημ. Σχολ. Αύλης Ηρακλείου, 31) Δημ. Σχολ. Σπηλείου Ρεθύμνου, 32) Δημ. Σχολ. Πλατάνου Ηρακλείου, 33) Δημ. Σχολ. Κουφού Κυδωνίας, 34) Δημ. Σχολ. Κάμπων Κυδωνίας Χανίων, 35) Δημ. Σχολ. Φονέ Κυδωνίας Χανίων, 36) Δημ. Σχολ. Σαρακήνας Σελίνου Χανίων, 37) 2ου Δημ. Σχολ. Τυμπακίου Κρήτης, 38) Δημ. Σχολ. Υδρούσης Σάμου, 39) Δημ. Σχολ. Κουκλίων Παραμυθιάς, 40) Δημ. Σχολ. Γαλαξειδίου Φωκίδος, 41) Δημ. Σχολ. Σούρπης Βόλου, 42) Δημ. Σχολ. Κοχύλου Άνδρου, 43) Δημ. Σχολ. Δροσιάς Θηβών, 44) 21ον Δημ. Σχολ. Αθηνών, 45) Δημ. Σχολ. Μεγανησίου Λευκάδος, 46) Δημ. Σχολ. Βλαχιώτη Μολάων, 47) Γυμν. Άμοργού, 48) 7ον Δημ. Σχολ. Χίου, 49) Δημ. Σχολ. Σουλάρων Κεφαλληνίας, 50) Δημ. Σχολ. Κοιάδος Ναυπλίας, 51) Δημ. Σχολ. Νεοχωρίου Μαντινείας, 52) Δημ. Σχολ. Διγελιώτικων Αιγιαλείας, 53) Δημ. Σχολ. Παραλίας Σεργούλας Φωκίδος, 54) Δημ. Σχολ. Κυπαρισσίων Λαρίσης, 55) Δημ. Σχολ. Ζεμενού Κορινθίας, 56) Δημ. Σχολ. Κωμιακής Νάξου, 57) Δημ. Σχολ. Αγίου Βασιλείου Γυθείου, 58) Δημ. Σχολ. Ήεροχωρίου Όλυμπίας, 59) Δημ. Σχολ. Χελιδονίου Πύργου, 60) Δημ. Σχολ. Ήεροπηγάδου Ναυπακτίας, 61) Δημ. Σχολ. Ισθμίας Κορινθίας, 62) Δημ. Σχολ. Κάτω Τιθορέας Λοκρίδος, 63) Δημ. Σχολ. Καλλιθέας Σάμου, 64) Δημ. Σχολ. Βομβοκοῦς Ναυπακτίας, 65) Δημ. Σχολ. Δουμπίων Σταγείρων, 66) Δημ. Σχολ. 4ον Πτολεμαΐδος, 67) Δημ. Σχολ. Καλυβίων Αναλήψεως Έλασσόνας, 68) Δημ. Σχολ. Νέας Αδριανής Κομοτινής, 69) Δημ. Σχολ. Σάγκρα Μαντινείας, 70) Δημ. Σχολ. Λάλουκα Αργολίδος, 71)

Δημ. Σχολ. Βερβεράτου Χίου, 72) Δημ. Σχολ. Δεσφίνας, 73) Δημ. Σχολ. Ίμέρων Κοζάνης, 74) Δημ. Σχολ. Κανδήλας Ακαρνανίας, 75) Δημ. Σχολ. Κουπίων Μολάων, 76) Δημ. Σχολ. Κουνινάς Αιγιαλείας, 77) Δημ. Σχολ. Αγίου Αναργύρων Λαρίσης, 78) 6ον Δημ. Σχολ. Κοζάνης, 79) Δημ. Σχολ. Κρόκων Κοζάνης, 80) Δημ. Σχολ. Περιστερίου Κιλκίς, 81) Δημ. Σχολ. Αγράφων Κερκύρας, 82) Γυμν. Δεσκάτης Γρεβενών, 83) Δημ. Σχολ. Αύλωνος Τριφυλίας, 84) Δημ. Σχολ. Αμυγδαλέας Γορτυνίας, 85) Δημ. Σχολ. Αγίου Γεωργίου Βοιών Λακωνίας, 86) Δημ. Σχολ. Κόλακος Αταλάντης, 87) Δημ. Σχολ. Διλόφου Φαρσάλων, 88) Δημ. Σχολ. Σουλίου Σικυώνος, 89) Δημ. Σχολ.

Κεραμειών Λέσβου, 90) Δημ. Σχολ. Στρανώμης Ναυπακτίας, 91) Δημ. Σχολ. 3ον Ηλιουπόλεως Αθηνών, 92) Δημ. Σχολ. Κρυόβρυσης Μονεμβασίας, 93) Δημ. Σχολ. Φούφας Έορδαίας, 94) Δημ. Σχολ. Νεαπόλεως Μολάων, 95) Δημ. Σχολ. Λογκανίκου Λακεδαιμόνος, 96) Δημ. Σχολ. Αγίου Νικολάου Μολάων, 97) Δημ. Σχολ. Πηγαδιών Λευκάδος, 98) Δημ. Σχολ. 3ον Έδέσσης, 99) Δημ. Σχολ. Δαφνιωτίσης Ηλείας, 100) Δημ. Σχολ. Σίμου Ναυπακτίας, 101) Δημ. Σχολ. Μακρυνής Δωρίδος, 102) Δημ. Σχολ. Παναριτίου Κορινθίας, 103) Δημ. Σχολ. Καλυβίων Φενεού Κορινθίας, 104) Δημ. Σχολ. Ράχης Πιερίας, 105) 1ον Δημ. Σχολ. Βροντάδου Χίου, 106)

Ένας δίσκος ΔΩΡΕΑΝ

σας άποκαλύπτει πώς δά μάθετε εύκολα, άνετα, ΣΕ 3 ΜΗΝΕΣ ΜΙΑ ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ

Τό LINGUAPHONE, άντί νά προσπαθή νά σας πείση μέ τά, άλλωστε άνεξάντλητα, έπιχειρήματά του γιά την άποτελεσματικότητά του, σας προσφέρει ένα χειροσιστό άποδεικτικό μέσο, άπλό και πρακτικό, γιά νά περσθήτε μόνοι σας : Ένα δίσκο, πού σας τον παρέχομε δωρεάν και χωρίς καμιάν ύποχρέωσίν σας.

Άνετα, στό σπίτι σας, θά δήτε πώς θά μάθετε μία ξένη γλώσσα εύκολα, γρήγορα και ότι τό Linguaphone είναι άκριβώς ό,τι σας χρειάζεται.

Δέν θέλομε νά σας πείσωμε μέ λόγια, άλλα μέ γεγονότα. Θέλομε ν' άποφασίσετε σεις έντελώς μόνοι σας.

Συμπληρώστε και στείλτε μάς άμέσως σήμερα τό κατωτέρω δελτίο, και, έκτός από τον δίσκο μέ τά δείγματα μαθημάτων σε 4 γλώσσες και μέ τό έντυπο κείμενο των μαθημάτων αυτών, θά λάβετε και ένα 25σέλιδο εικονογραφημένο τεύχος μέ κάθε πληροφορία και λεπτομερή άνάλυσιν της Μεθόδου LINGUAPHONE.

• Τό LINGUAPHONE βοηθεί τους σπουδαστάς του, διορθώνοντάς τους δωρεάν, τίς προαιρετικές γραπτάς άσκήσεις τους.

• Τό LINGUAPHONE είναι ό μόνος παγκόσμιος όργανισμός διδασκαλίας ξένων γλωσσών πού σας παρέχει σειρές δίσκων και βιβλίων γιά 37 γλώσσες!

ΠΑΛΗΡΗΣ ΣΕΙΡΕΣ ΔΙΣΚΩΝ 45 ΣΤΡΟΦΩΝ
ΕΙΤΕ ΜΑΓΝΗΤΟΤΑΙΝΙΕΣ ΣΥΝΗΘΕΙΣ ΚΑΙ ΚΑΣΣΕΤΤΑΣ

Πρός τό ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΝ
Πανεπιστημίου 10 - Αθήνας (134)
Τοιμίσκη 68 - Θεσ/νίκη

Παρακαλώ στείλτε μου δωρεάν και χωρίς καμιάν ύποχρέωσίν μου 1) Τόν δίσκο σας μέ άποσπάσματα μαθημάτων Linguaphone σε 4 γλώσσες, γιά νά σχηματίσω σαφή άντίληψιν της άποτελεσματικότητος του Linguaphone. 2) Τό έντυπο συμπλήρωμά του, μέ τά κείμενα των άποσπασμάτων. 3) Τό άναλυτικό σας Τεύχος. Έσσεκλείω και δρχ. 7,50 γιά έξοδα άποστολής.

ΟΝΟΜΑ (ΕΤΩΝ)

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ή άσχολία (ΤΗΛ.)

ΠΑΛΗΡΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

Η ξένη γλώσσα πού με ένδιαφέρει είναι ή
Μ' ένδιαφέρει γιά : επαγγελματικές άνάγκες, μόρφωσιν, σπουδές, άπιστημονικές μελέτες, ύποτροφία, ταξίδια (ύπογραμμιστέ ό,τι σας άφορά).

Δημ. Σχολ. 2ον Δεσκάτης Γρεβενών, 107) Δημ. Σχολ. Σκοπίνης Πιερίας, 108) Δημ. Σχολ. Κεραμουτσίου 'Ηρακλείου Κρήτης, 109) Δημ. Σχολ. Δ.Δ.Μ. Ναυτικού Σούδας Χανίων, 110) Δημ. Σχολ. Μαντζαβινάτων Κεφαλληνίας, 111) Δημ. Σχολ. Πιπериās 'Αλμωπίας, 112) Δημ. Σχολ. Βουσιικών Διδυμοτείχου, 113) Δημ. Σχολ. Βασιλάδος Μεσσηνίας, 114) Δημ. Σχολ. Καρουσάδων Κερκύρας, 115) Δημ. Σχολ. Καρυās 'Ελασσόνας, 116) Δημ. Σχολ. Κρυόβρυσης 'Ελασσόνας, 117) Δημ. Σχολ. Δασοχωρίου Γρεβενών, 118) Δημ. Σχολ. Βονίτσης Αιτνίας, 119) Δημ. Σχολ. Σκουρτούς Ξηρομέρου, 120) Δημ. Σχολ. 2ον Ληξουρίου Κεφαλληνίας, 121) Δημ. Σχολ. Φενεού Κορινθίας, 122) Δημ. Σχολ. Φοινικίου Μολάων, 123) Δημ. Σχολ. 1ον Δεσκάτης Γρεβενών, 124) Δημ. Σχολ. Σπάρτου Κοζάνης, 125) Δημ. Σχολ. Πασιτίδας Ρόδου, 126) Δημ. Σχολ. Μυρτέας Μολάων, 127) Δημ. Σχολ. Κισσαρίου Σουφλίου, 128) Δημ. Σχολ. Σεργούλας Δωρίδας, 129) Δημ. Σχολ. Μαχαιρά Ξηρομέρου, 130) Δημ. Σχολ. Μοδίου Λοκρίδος, 131) Δημ. Σχολ. Στειρίου Λεβαδείας, 132) Δημ. Σχολ. Λιβαδοχωρίου Αήμνου, 133) Δημ. Σχολ. Κάστρου 'Ηλείας, 134) Δημ. Σχολ. Χουργουλιδίου Ζακύνθου, 135) Δημ. Σχολ. Γλυφάδας Φωκίδος, 136) Δημ. Σχολ. Καρδαμᾶ 'Αμαλιάδος, 137) Γυμν. Θηλέων Κομοτινής, 138) Δημ. Σχολ. Δροσπηγής Κονίτσης, 139) Δημ. Σχολ. Πλατανορέματος Κοζάνης.

Επίσης συνέλεξαν και απέστειλαν ποσότητα φαρμακευτικών και άρωματικών φυτών εις διάφορα Νοσοκομεία κλπ. της Χώρας, τὰ κάτωθι Σχολεία :

1) Τὸ Δημ. Σχολ. Πετροκεφαλίου 'Ηρακλείου εις Νοσοκομείον Ε.Ε.Σ. 'Αθηνών, 2) Τὸ Δημ. Σχολ. Σεβαστιανῶν 'Εδέσσης εις Νοσοκομείον Ε.Ε.Σ. 'Αθηνών καὶ τὸ Νοσοκομείον Θεσσαλονίκης. 3) Τὸ Δημ. Σχολ. Φονέ 'Αποκορώνου Χανίων, εις Τμήμα Ε.Ε.Σ. Χανίων πρὸς διάθεσιν εις Νοσηλευτικὸν 'Ιδρυμα. 4) Τὸ Δημ. Σχολ. Κεραμειῶν Λέσβου εις τὰ Νοσηλευτικὰ 'Ιδρύματα Μυτιλήνης. 5) Τὸ Δημ. Σχολ. Λευκοβρύσης Κοζάνης εις τὸ Νοσοκομείον Κοζάνης. 6) Τὸ 1ον Δημ. Σχολ. Δεσκάτης Γρεβενῶν εις τὸ Γεν. Νοσοκομείον Λαρίσης. 7) Τὸ Δημ. Σχολ. Κουρουνοχωρίου

Νάξου εις τὸ 'Ισιδώρειον 'Ορφ)φεῖον Σύρου. 8) Τὸ Δημ. Σχολ. 'Ισθμίας Κορινθίας εις τὸ Κρατικὸν Νοσοκομείον Κορίνθου.

ΑΠΟΣΤΟΛΑΙ ΧΡΗΜΑΤΩΝ (μέσῳ ἡμῶν)

1) Τὸ Ράλλειον Γυμν. Θηλ. Πειραιῶς διὰ τὸ "Ασυλὸν 'Ανιάτων δρχ. 8.750. 2) Τὸ 21ον Δημ. Σχολ. 'Αθηνῶν, διὰ τὸ Γηροκ. «'Ο Λυτρωτής» δρχ. 300. διὰ τὸ "Ασυλὸν 'Ανιάτων δρχ. 200, διὰ τὴν ἀσθενῆ Γεωργίαν Μπενέτου δρχ. 500. 3) Τὸ 7ον Δημ. Σχολ. Λαμίας, διὰ τοὺς σεισμοπαθεῖς Περσίας δρχ. 500. 4) Τὸ Δημ. Σχολ. Θεοδοσίων Κιλκίς διὰ τὸν "Αντικαρχ)κὸν ἔρανον δρχ. 50. 5) Τὸ Δημ. Σχολ. Ρόκκας "Αρτης, εις μνήμην τῶν 21 μαθητρίων τοῦ Γυμνασίου Σπηλίου Κρήτης καὶ ὑπὲρ τοῦ Ε.Ε.Σ. Νεότητος δρχ. 400. 6) Τὸ Δημ. Σχολ.

Κρανέας Γρεβενῶν, διὰ τὸ ἔργον τοῦ Ε.Ε.Σ. Νεότητος δρχ. 150. 7) Τὸ 6ον Δημ. Σχολ. Κοζάνης, διὰ τὸ ἔργον τοῦ Ε.Ε.Σ. Νεότητος δρχ. 255. 8) Τὸ 'Ιδιωτ. Λύκειον «Κ. Σταυριανοῦ» Πειραιῶς ὑπὲρ τοῦ ἔργου τοῦ Ε.Ε.Σ. Νεότητος δρχ. 1.858. 9) Τὸ Γυμν. Ναούσης, διὰ τὸ Κέντρον Αἰμοδοσίας Ε.Ε.Σ. δρχ. 700. 10) Τὸ Γυμν. 'Αρρ. Ν. Φιλadelphείας 'Αττικῆς, διὰ τὸ Κέντρον Αἰμοδοσίας Ε.Ε.Σ. δρχ. 763. 11) Τὸ Οἶκον. Γυμνάσιον Καλύμνου, ὑπὲρ τοῦ ἔργου τοῦ Ε.Ε.Σ. δρχ. 522.

Τέρπει, διδάσκει, καλλιεργεῖ
τὸ καλλιτεχνικὸ συναίσθημα
Ο ΕΛΛΗΝ. ΕΡΥΘΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΕΟΤΗΤΟΣ
Κυκλοφορεῖ
εἰς 315.000 ἀντιτύπων

Παρακαλοῦμε, σχεδιάστε μας ἐδῶ κάτι...

...καὶ στείλτε τὸ μας

Σὰς ἀρέσει νὰ σχεδιάζετε :

Ἄν ναι, θὰ θέλαμε νὰ σὰς γνωρίσωμε. Πάρτε ἓνα μολύβι εἴτε ἓνα στυλό, κοινὸ ἢ διαρκείας, καὶ σχεδιάστε στὸν λευκὸ χῶρο ὅ,τι θέλετε: "Ἐνα δέντρο, τὸ σπῖτι σας, ἓναν φίλιν σας, κάτι φανταστικόν, ἀδιάφορον τί...

Ἔστω καὶ ἂν τὸ σχέδιά σας ἔχη ἀδυναμίας, θὰ λάβετε ἓνα γράμμα μας μὲ κρίσεις καὶ μὲ ὑποδείξεις γιὰ νὰ ἀναπτύξετε καὶ νὰ σταθεροποιήσετε γρήγορα τίς ἱκανότητές σας.

Μαζὶ θὰ λάβετε καὶ ἓνα πολυτελὲς ἐνημερωτικὸ τεύχος γιὰ τὰ μαθηματὰ μας σχεδίου-ζωγραφικῆς δι' ἀλληλογραφίας, πού, ἂν τὸ θελήσετε, θὰ σὰς κάνουν νὰ περάσετε πολὺ σύντομα ἀπὸ τὸ συνηθισμένον ἐρασιτεχνικὸ σκιτσάρισμα ἀπὸ γερὸ καὶ θετικὸ σχέδιασμα τοῦ ἐξελιγμένου καλλιτέχνη.

Θὰ γνωρίσετε τὰ τόσα ἐνδιαφέροντα τεχνικὰ μέσα καὶ τὰ μυστικὰ σχεδίου

καὶ τῆς ζωγραφικῆς καὶ γρήγορον τὸ σχέδιόν θὰ γίνῃ γιὰ σὰς τὸ μέσο ἐκφράσεως τῆς προτιμήσεώς σας. Ἐμπρός, λοιπόν. Σχεδιάστε ἀμέσως τώρα κάτι ὅ' αὐτὸν τὸ χῶρον καὶ στείλτε τὸ μας. Θὰ εἶναι ἴσως τὸ ἑακίνημά σας γιὰ ἓναν νέον κόσμον, μαγικόν...

ΣΧΟΛΗ ΣΧΕΔΙΟΥ — ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ
'Αθῆναι: Πανεπιστημίου 10
(Τηλ. 617.811)

Θεσσαλονίκη: Τσιμισκή 68 (Τηλ. 32.370)

ΟΝΟΜΑ.....

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ.....

.....Τ.Τ.....

ΑΣΧΟΛΙΑ.....

.....Τηλ.....

Γιὰ κάτω τῶν 18 ἐτῶν, ἡλικία...
(ἔσῳκλείστε δρχ. 4 σὲ γραμματόσημα γιὰ ἔξοδον ἀποστολῆς)

ΤΟ ΣΥΝΤΕΛΕΣΘΕΝ ΕΡΓΟΝ ΚΑΙ ΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΑΙ ΤΟΥ Ε.Ε.Σ.

(Συνέχεια ἀπὸ τὴν σελίδα 5)

σας. Θέλω νὰ ἐλπίζω ὅτι εἰς αὐτὸ τὸ μέγα ἀνθρωπιστικὸν ἔργον τὸ ὁποῖον ὡς εἶπατε ἐπιτελεῖ — καὶ γνωρίζομεν ὅλοι ὅτι τὸ ἐπιτελεῖ — ὁ Ε.Ε.Σ. θὰ ὑπάρξῃ ἢ ἀνάλογος ἀνταπόκρισις, ὅπως καὶ πάντοτε ἄλλωστε, ἀπὸ τὴν 'Ελληνικὴν Κοινωνίαν, ἀλλὰ καὶ ὅτι θὰ ἔλθῃ ἀρωγὸς καὶ ἡ Πολιτεία διὰ νὰ διευκολύνῃ τὸ τραγὸν τοῦτο ἔργον πού ἔχετε ἀναλάβει. Σὰς ἐνχαριστῶ θερμῶς καὶ εὐχομαι κάθε ἐπιτυχίαν εἰς τὸ ἔργον σας. Καὶ προσωπικῶς σὰς εὐχομαι μακροσημέρευσιν καὶ εὐδαιμονίαν, ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ Ε.Ε.Σ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ : Καὶ πάλι σὰς εὐχαριστῶ θερμῶτα, κύριε Μεραναῖε, διὰ τὰ αἰσθήματα τὰ φιλικὰ καὶ ἀδελφικὰ τὰ ὁποῖα ἐπιδεικνύετε πρὸς τὸν Ε.Ε.Σ. Θέλω καὶ ἐγὼ νὰ τονίσω ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀναμένωμεν ὅλα τὰ χρήματα τὰ ὁποῖα χρειάζονται διὰ τὴν πραγματοποίησιν τοιούτων προγραμμάτων ἀπὸ τὸ Κράτος. Ἡ 'Εθνικὴ μας Κυβέρνησις ἤδη ἐπιτελεῖ ἓνα τεράστιον ἔργον. Μεριμᾷ διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν, διὰ τὴν βιομηχανικὴν ἀνάπτυξιν, ἢ ὁποῖα ὑπερβαίνει ἀπὸ ἀπόψεως ποσοστῶν καὶ ἐκείνην πού σημεῖοῦται εἰς ἄλλα ἔθνη πλουσιώτερα ἀπὸ μᾶς, καὶ προσπαθεῖ νὰ ἀποφύγῃ τὴν ἐπιβάρυνσιν τοῦ Κοινοῦ, διότι συναισθάνεται ὅτι πρέπει νὰ βοηθῇ καὶ ὅχι νὰ βοηθῇται. Ἀλλὰ νομίζει ταυτοχρόνως ὅτι τὸ ἔργον εἶναι κοινόν δι' ὅλους τοὺς "Ελληνας καὶ ἀπευθύνεται πρὸς ὅλους τοὺς "Ελληνας καὶ ὅλας τὰς "Ελληνίδας. Πιστεύω ὅτι αὐτὰ τὰ ὀλίγα πού εἶπον θὰ ὀδηγήσουν τοὺς ἀγαπητοὺς μας συμπολίτας νὰ συνειδητοποιήσουν τὴν σημασίαν τοῦ ἔργου, τὴν ἀξίαν τῆς ἀποδόσεως αὐτοῦ, ἔαν ἐπεκταθῇ εἰς τὸ ὕψος τὸ ὁποῖον ἐπιδιώκομεν καὶ θὰ μᾶς βοηθήσουν. Ἡ βοήθειά των θὰ εἶναι πολὺτιμος, καὶ δὲν θὰ εἶναι μόνον βοήθεια πρὸς τὸ ταμεῖον τοῦ Ε.Ε.Σ., θὰ εἶναι βοήθεια πρὸς ἐκείνους πού τὴν προσφέρουν, πρὸς ὅλους τοὺς "Ελληνας. Ἐπομένως ἕκαστος προσφέρων προσφέρει καὶ διὰ τὸν ἑαυτὸν του καὶ διὰ τὴν οἰκογένειάν του, ἀλλὰ πρὸ πάντος διὰ τὴν "Ελληνικὴν Πατρίδα. Εἶμαι αἰσιδόξος διὰ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ Ἐράνου, διότι γνωρίζω τὴν γενναϊοδωρίαν καὶ τὴν φιλοτιμίαν τοῦ "Ελλήνος. Ἐὰν ὑπομνήσκω ἐπιχειρήσεις τινάς, τὸ κάνω διότι ἡ ἀσθματικὴ ζωὴ τὴν ὁποίαν ζοῦμε μᾶς κάνει νὰ λησμονοῦμε καμμιά φορὰ αὐτὰς τὰς ὑποχρεώ-

σεις. Ἀλλὰ αὐτὴ τὴ φορὰ, ἃς ἐπιτραπῇ εἰς ἓνα γέροντα "Ελληνα ὁ ὁποῖος ἔχει τὸ βάρος 82 ἐτῶν εἰς τὴν ῥάχιν του, νὰ μιλήσῃ σὰν πατέρα πρὸς παιδιὰ, καὶ νὰ σὰς καλέσω ὅλους, ἀγαπητοὶ μου συμπολίται καὶ συμπολίτιδες, νὰ βοηθήσετε. Ἐνα μόνον σὰς ἐπὶσχομαι : ὅτι ὅσον μεγαλυτέρα θὰ εἶναι ἡ συμβολὴ σας, ἢ βοήθειά σας, ἐπὶ τοσοῦτον ἀποδοτικώτερα θὰ εἶναι ἡ προσφορά τοῦ Ε.Ε.Σ. εἰς τοὺς τομεῖς ὁποίους ἡκούσατε. Εἶναι τομεῖς ἐθνικῆς σημασίας, κοινωνι-

κῆς σημασίας, καὶ προπαντὸς διαφυλάξεως τῆς νεολαίας μας, τῶν ἐλπίδων μας γιὰ τὴν αὖριον, τῶν ἐλπίδων μας διὰ τὴν Ἑλλάδα τῆς αὖριον, ἢ ὁποῖα πρέπει νὰ συνεχίσῃ μίαν ὥραϊαν ἱστορίαν. Σὰς εὐχαριστῶ διατὶ μοῦ ἐδώσατε τὴν εὐκαιρίαν νὰ πῶ αὐτὰ τὰ λίγα λόγια. Εἶμαι πεπεισμένος ὅτι θὰ ἀκουσθοῦν μὲ προσοχήν, καὶ εὐχομαι στὸν Ὑψιστον ὅπως μᾶς φωτίσῃ ὅλους νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὸ ἔργον, τὸ κοινὸν ἔργον, μὲ μίαν ἐπιτυχίαν ἢ ὁποῖα νὰ εἶναι ἀνταξία τοῦ συνθήματος μας «ΔΙΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΣΜΟΥ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΙΡΗΝΗΝ».

Η ΠΡΩΤΗ ΦΑΝΑΡΙΩΤΙΣΣΑ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴν σελίδα 2)

ὁποῖος ἀναλαμβάνει ἀμέσως τὴν διδασκαλίαν τῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς ῥητορικῆς εἰς τὴν σχολὴν τοῦ Φαναρίου καὶ συγχρόνως ἀσκεῖ τὴν ἱατρικὴν. Ἀς σημειωθῇ δὲ ὅτι ὁ τύραννος ἐσέβετο γενικώτερον τοὺς ἱατροὺς, διότι τοὺς εἶχεν ἀνάγκην. Ἀλλὰ ἡ Ῥωξάνδρα δὲν ἠσυχάζει. Καὶ ἡ φιλοδοξία τῆς μητρὸς ἱκανοποιεῖται πλήρως ὅταν ὁ Ἀλέξανδρος προχειρίζεται εἰς πρῶτον διεργμηνέα τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας καὶ γραμματέα τῆς Ἐπικρατείας καὶ διαπραγματευτὰ ἐξ ὀνόματος τῆς Αὐτοκρατορίας ὡς ἴσος πρὸς ἴσον μὲ τοὺς μεγαλυτέρους μονάρχας τῆς Εὐρώπης.

Ἀλλὰ ἡ ὑπάτη αὐτῆς κρατικῆς λειτουργίας εἶχε καὶ τοὺς κινδύνους, κινδύνους συχνὰ φοβερούς. Μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τῆς πολιορκίας τῆς Βιέννης τῷ 1683 ὁ σουλτάνος θανατώνει τὸν μέγα Βεζύρη καὶ ἄλλους ὑπουργοὺς καὶ ῥίπτει εἰς τὰς φυλάκας τὸν μέγα διεργμηνέα, διότι συνετέλεσε νὰ μὴ γίνονν δεκταὶ αἱ πρὸ τοῦ πολέμου εἰρηνικαὶ προτάσεις τῆς Αὐστρίας. Ἡ φυλάκισις ἦτο δυνατόν νὰ θεωρηθῇ πρόλογος τῆς θανατώσεως. Ἐγνωρίζε τοῦτο ἡ γηραιά, ὀρθοδοκοντοῦτις πλέον, μητέρα. Δὲν διστάζει : Συνεννοεῖται μὲ τὸν πανίσχυρον Μουσταφᾶ Κιουπρλί, τὸν κατόπιν μέγα Βεζύρη, κατορθώνει νὰ ἐπιτύχῃ τὴν προστασίαν καὶ τὴν μεσολάβησιν του καὶ ἀποφασίζει, ἕως ὅτου ἀποφυλακισθῇ ὁ υἱὸς τῆς, νὰ συμφωνήσῃ μετ' αὐτοῦ διὰ νὰ τὸν ἐξῇ πλησίον τῆς. Ἡ ἀντοχὴ ὅμως τῶν ὀρθοδόκων ἐτῶν θὰ λυγίσῃ πρὸ τῶν ταιλαιπωριῶν. Καὶ ἡ στοργικὴ μητέρα θὰ ἀποθάνῃ εἰς τὴν εἰρκτὴν.

Δὲν θὰ ἴδῃ τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ υἱοῦ τῆς. Δὲν θὰ καμαρώσῃ τὸν Ἀλέξανδρον ἀνερχόμενον εἰς ἀξιώματα ἀκόμη μεγαλυτέρα καὶ νὰ συνδῇ τὸ ὄνομά του μὲ διευρωπαϊκῆς ἢ μᾶλλον διεθνῆς σημασίας συνθήκην, τὴν συνθήκην τοῦ Κάρλοβιτς—τῷ 1699—, διὰ τῆς ὁποίας ὁ Μαυροκορδάτος ἐπέτυχε νὰ προστατεύσῃ καὶ τοὺς "Ελληνας.

Ἴδου εἰς ὀλίγας γραμμάς ἡ πρώτη Φαναριώτισσα, ἡ ἀρχηγέτις τοῦ οἴκου ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐβλάστησαν τρεῖς μεγάλοι διεργμηνεῖς, τρεῖς ἡγεμόνες τῆς Βλαχίας καὶ Μολδαβίας, καὶ ὁ Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος, ὁ πολυμήχανος πολιτικὸς τῆς Ἐπαναστάσεως καὶ τῆς Ὀθωμανοῦ περιόδου.

ΕΥΑΓΓ. Π. ΦΩΤΙΑΔΗΣ

ΟΙ ΠΡΩΤΟΙ ΠΟΥ ΕΙΔΑΝ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΟ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴν σελίδα 22)

—Πηγαίνετε νὰ τὸν προῦπανθήσετε, παραγγέλλει ὁ Ἄγγελος.

—Εἰσεῖ, οἱ ταπεινοί...

—Ναί, ἐσεῖς — γιὰτί τ' ἀξίζετε! Οἱ νομικοὶ καὶ οἱ λεῖτες, ἐνθ' τὸν περιμέναν χρόνια καὶ καιροὺς, τυφλώθηκαν ἀπὸ ἐγωισμό καὶ περηφάνειαν. Ἀκούσατε τί ψάλλουν τὰ οὐράνια : «Εἰρήνη ἃς ἔρθῃ εἰς τὴ Γῆ καὶ στίς ψυχὰς ἢ καλωσύνη». Αὐτὰς δεῖξατε καὶ ἐσεῖς ἀπόψε. Γι' αὐτὸ εἰσατε ἄλλοι πρῶτοι ἐσεῖς νὰ προσκυνήσετε τὸ Θεοῦ Αὐτοῦ! Μόλις γεννήθηκε. Εἶναι καὶ αὐτὸς γυμνός, σὰν τὸ παιδί πού ζεστάνεται. Κι ὅπως ἡ γυναῖκα πού βοηθήσατε, ἡ Μάνα Του δὲ βρῆκε θέσι κάτω ἀπὸ στέγη. Τὸν γέννησε μέσα σὲ μιὰ σπηλιά ὅπου σταυλιζοῦνε τὰ ζῶα.

Σήκωσε τὸ πάλλευκο χερί του καὶ ἔδειξε τὸ ἀχτινοβόλο ἄστρο στὸν οὐρανόν.

—Τὸ Ἄστέρι βρίσκεται πάνωθ' Του διαλαλώντας σὲ ὅλους τὸν μεγαλεῖο Του. Πηγαίνετε νὰ Τὸν προσκυνήσετε, ἐξανάεστε. Εἰσατε οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι πού θ' ἀξιώθητε ν' ἀντικρύσετε «Παιδίον νέον, τὸν πρὸ αἰῶνων Θεόν».

Κ. Α. ΣΦΑΕΛΛΟΥ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΡΑΣΙΝ

Βοήθεια εις σεισμόπληκτους και ένδεεις
Help to the needy

Ε.Σ.Ν. 36ου Δημ. Σχολ. 'Αθηνών
Juniors of 36th Elem. School Athens

Ε.Σ.Ν. 8ου Δημ. Σχολ. Χίου
Juniors of 8th Elem. School Chios

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Βρυσηϊκών Διδυμοτείχων
Juniors of Elem. School Vryssika Didymoteichon

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Κερασούλας Καλαμπάκας
Juniors of Elem. School Kerassoula Kalambaka

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Ξηροκάμπου 'Ιεραπέτρας
Juniors of Elem. School Xerocampou Hierapetra

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. 'Ηλιοβουνίων Πρεβέζης
Juniors of Elem. School Eliouvounia Preveza

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Σκύδρας 'Εδέσσης
Juniors of Elem. School Skydra Edessa

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Πολυλάκου Βοτού
Juniors of Elem. School Polylakon

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Παλαιοχωρίου Χαλκιδικής
Juniors of Elem. School Palaiochorion Macedonia

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. 'Αμμουλιανής Σταγείρων
Juniors of Elem. School Ammouliane

ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ Ε.Ε.Σ.Ν.

Βοήθεια εις Κοινότητες και σχολεία
Health in the Home

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Κρυόβρυσης 'Ελασσόνας
Juniors of Elem. School Kryovrysse Elassonos

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. 'Αετορράχης 'Ελασσόνας
Juniors of Elem. School Aetorrahe Elassonos

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Χρυσομηλέας Καλαμπάκας
Juniors of Elem. School Chrysomelea Kalambaka

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Κ. Ποταμίας Εύρυτανίας
Juniors of Elem. School K. Potamia Evrytania

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Μακρινής Φωκίδος
Juniors of Elem. School Makrine Phokis

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Καλλιφωνίου Καλαβρύτων
Juniors of Elem. School Kallifonion Kalavryta

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Στόλων 'Ηρακλείου
Juniors of Elem. School Stole Crete

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Κουφού Χανίων
Juniors of Elem. School Koufou Chania

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. 'Υδρούσης Σάμου
Juniors of Elem. School Hydroussa Samos

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Βλαχάτων Κεφαλληνίας
Juniors of Elem. School Vlachata Kefallinia

ΑΠ' ΟΣΑ ΔΙΑΒΑΖΩ

Μείωσις του ήλιακού φωτός
στη Φραγκφούρτη

Η συγκέντρωσις πυκνού νέφους από καυσαέρια πάνω από την Φραγκφούρτη έχει σαν αποτέλεσμα να μειώνεται ή καθημερινή διάροια του ήλιακού φωτός κατά 45 λεπτά. Επίσης, τα ρεύματα του άερος είναι λιγώτερα κατά 25 % και ή ποσότης της βροχής κατά 10 %. Τα στοιχεία αυτά δίνονται σύμφωνα με ύπολογισμούς επιστημόνων.

Το γερμανικό κοινόν έχει θορυβηθή από διάφορες περιπτώσεις σκανδαλώδους ρυπάνσεως του περιβάλλοντος και ο άρμόδιος ύπουργός ζήτησε να υπάγονται παρόμοια αδικήματα σε μεγαλύτερες ποινικές κυρώσεις, κατά την μεταρρύθμισι του ποινικού δικαίου που έχει προγραμματισθή.

Και ή Μαύρη Ήπειρος
λαμβάνει μέτρα

Στο Ντακάρ της Σενεγάλης άπαγορεύθηκε στους εργολάβους ή άμοληψία από μια παραλία σπάνιας όμορφιάς.

— Στην Ουγκάντα ή Κυβέρνησις άκύρωσε το σχέδιο ενός σπουδαίου ύδροηλεκτρικού έργου, που θα κατέστρεφε μια από τις γραφικότερες ύδατοπτώσεις.

— Στην Τανζανία έλαβαν μέτρα για τα άπόβλητα νερά των βιομηχανιών, που έρρύπαιναν τους ποταμούς και προκαλούσαν τον μαζικό θάνατο των ψαριών.

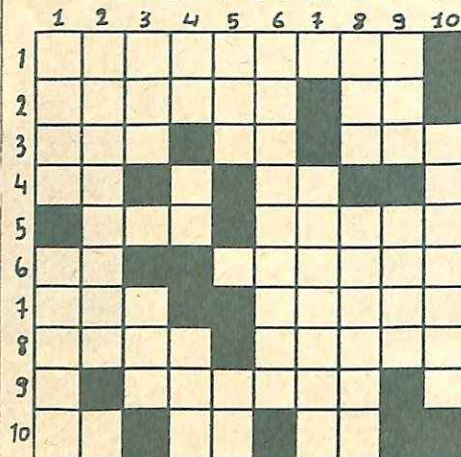
— Στην Νιγηρία, το Πανεπιστήμιο του Λάγκος ίδρυσε Τμήμα Μελέτης και Σχεδιασμού του φυσικού περιβάλλοντος.

— Στην Διάσκεψι Ανθρωπίνου Περιβάλλοντος, που συνήλθε στην Αίθιοπία, ο Γεν. Γραμματέυς αυτής υπεγράμμισε, ότι οι χώρες που είναι τώρα ύπό ανάπτυξι δικαιολογούνται λιγώτερο από κάθε άλλη χώρα να κάνουν κακή χρήσι του φυσικού περιβάλλοντος.

— Στο Ναϊρόμπι, σε άλλη ανάλογη Διάσκεψι, ένας τοπικός ήγέτης ετόνισε, ότι οφείλουν να διδάσκονται από τα σφάλματα των άλλων στο θέμα της διατηρήσεως της Ισορροπίας μέσα στη φύσι.

Αυτά συμβαίνουν στην Αφρική,

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ

Οριζοντίως :

- 1) Η κυρία μέ έργον του Κρόνιν.
- 2) Ο στερούμενος νοός (νεκρόν γράμμα Η). — Αναφορική άντωνυμία.
- 3) Ανδρικών ιμάτιον άναφερόμενον ύπό του Όμήρου (νεκρόν γράμ-

ενώ έμεις στην Ελλάδα δεν κατωρθώσαμε να προστατεύσωμε τα ιστορικά βουνά του Άττικού λεκανοπεδίου άπ' τα πληθυνόμενα λατομεία!

(Άπό τό περιοδ. «ΦΥΣΙΣ ΚΑΙ ΖΩΗ»)

Ο ΑΡΓΟΣ

Ε ό π έ ρ α

Σεμνή έσπέρα
πέρα ως πέρα
πέφτει βαθύσκιωτη
πάνω στη γή
σβήνεται ή μέρα
και στον αϊθέρα
κάτι πλανιέται
σαν προσευχή.

Στοιχειά και θρύλοι
ξυπνούν στο δέλι,
τραπέζι στρώνεται
της φαμελιάς,
γελούν τα χείλη,
δικοί και φίλοι
χαίρονται ώρα
άναμελιάς.

ΕΥΑΓΓ. ΚΟΥΤΣΟΔΟΝΤΗ

Χίος

μα Π). — Τροπικόν έπίρρημα. — Νήσος άνήκουσα εις τās Δωδεκανήσους.

4) Δίφθογγος. — Φωνήεν της ελληνικής γλώσσης. — Αίγυπτιακή θεότης. — Φωνήεν.

5) Άντωνυμία κτητική γ' προσώπου. — Πολύτιμον ξύλον.

6) Τα δύο πέμπτα της λέξεως ήλιος. — Κωμόπολις του νομού Πρεβέζης και ιστορικόν μέρος.

7) Προστακτική άορίστου β' του ρήματος δίδωμι. — Έργον του Παλαμά άφιερωμένο εις μέλος της οικογενείας του.

8) Δεν είναι ίσον. — Όνομάζεται και όπτασία.

9) Φωνήεν της ελληνικής γλώσσης. — Πτηνόν ύδροχαρές. — Ούρανικόν σύμφωνον.

10) Ό,τι και το 4γ' οριζοντίως. — Χρησιμοποιείται και ως δεικτικόν έπίρρημα. — Μόριον των αρχαίων σημαίνον έπίκλησιν μαρτυρίας.

Καθέτως :

1) Έγρον χρώματος λευκού περιέχον και καζεΐνην. — Συγγραφέυς του βιβλίου «Πάπισσα Ιωάννα» (άντιστρόφος).

2) Δεν είναι ωφέλιμος έν τη κοινωνία. — Το πρώτο γράμμα της ελληνικής αλφαβήτου.

3) Η . . . του νερού. — Φωνήεν. — Λέγεται και νευροπληξία.

4) Δύο συνεχόμενα σύμφωνα. — Έυποθετικός σύνδεσμος. — Τώρα.

5) Συγγραφέυς του έργου «Ροβινσών Κρούσος». — Κραυγή χαρ ακτηριστική της όρνιθος.

6) Έπενοήθη ύπό του Ιταλού Γουλιέλμου Μαρκόνι (αίτιατική).

7) Έγρον σύμφωνον. — Τοιούτοτρόπως έκαλούντο οι Μωαμεθανοί (νεκρά γράμματα ΗΝ) (γεν. πληθ.).

8) Συγγραφέυς του βιβλίου «Περι της ανθρωπίνης νοήσεως». — Στερείται έναν εκ των γονέων της.

9) Έπίρρημα τοπικόν. — Είς εκ των μικρών προφητών. (νεκρόν γράμμα Υ).

10) Μεγαλύτερα λίμνη της γής (άντιστρόφος, γεν. ένικού).

ΑΝΝΑ ΚΑΥΓΑ

Γ' Γυμνασίου Πατρών

ΙΟΥΛΙΟΥ ΒΕΡΝ

ΤΟ ΑΙΓΑΙΟΝ ΑΝΑΣΤΑΤΟ

Μέρος Α'

Πολέμησε γενναία, μα ο βλοιοκομμένος άρχηγός του έχθρου σάρωσε την Πελοπόννησο, κ' ή Άνδρονίκη πολλές φορές βρέθηκε στην άνάγκη να καταφύγη στα βάθη της Μάνης για ν' άποφύγη την αιχμαλωσία. Πού να ήσυχάση όμως! Την ξανασυναντούμε στη Μάχη της Βέργας και το Πολυάραβο, όπου οι Μανιάτες εθριάμβευσαν. Κ' έπειτα τη βρίσκουμε να πολεμά με τους ταχτικους του Φαβιέρου στο Χαϊδάρι, τον Ιούλιο του 1826. Πληγωμένη βαριά, παρα λίγο να πέση στα χέρια των τεράτων του Κιουταχή, σώθηκε όμως χάρι στη βοήθεια ενός νεαρού Γάλλου που πολεμούσε μαζί με τους Φιλέλληνες. Χαροπάλεψε εξ αίτίας των πληγών, αλλά γλύτωσε γιατί είχε γερή κρᾶσι.

Γύρισε στη Μάνη τον Αύγουστο του 1827. Ήθελε να ξαναϊδῇ το παλιό σπίτι. Κατά περιεργή σύμπτωσι έφθασε εκεί κι ο γιός της. Είδαμε το αποτέλεσμα της συνάντησης μητέρας και γιού, άκούσαμε τη φοβερή κατάρα που τούρριζε μπρός στο κατώφλι του σπιτιού. Τώρα, που δεν είχε πια κανένα δεσμό με το χωριό της, ή Άνδρονίκη θα συνέχιζε τον πόλεμο ώσπου να μὴν μείνη Τούρκος στην Ελλάδα...

4

Η «Καρύστα» πήγε στην Κέρκυρα. Εκεί έγινε κάτι που προκάλεσε την προσοχή του Κοινού πάνω στα κύρια πρόσωπα της ιστορίας μας. Όπως ξέρετε τα νησιά του Ιονίου ήταν τότε ύπό την προστασία της Αγγλίας. Ο διοικητής σερ Άνταμ από φόβο μήπως προκληθούν ταραχές εξ αίτίας των ελληνoturκικών συγκρούσεων, είχε πάντα πρόχειρες μερικές φρεγάτες. Άλλά χρειάζονταν και ψηλά πλοία για να διατηρούν την τάξι στο πέλαγος, πρό πάντων για να χτυπή τούς κουρσάρους, που δεν έπαυαν να λεηλατούν τα πλοία κάθε εθνικότητος. Στην Κέρκυρα φρόντιζαν να ξεμπαρκάρουν όσοι πήγαιναν στα πεδία των μαχών και όσοι είχαν άνάγκη να ξεκουρασούν ύστερα από τους κόπους του πολέμου. Άνάμεσα σ' αυτούς ήταν ένας νεαρός Γάλλος με φλογερὰ φιλελληνικά αισθήματα, που επί πέντε χρόνια είχε διακριθῇ στους άγώνες για την Έλευθερία, ο άξιωματικός του βασιλικού ναυτικού Έρρίκος ντ' Άλμπαρέ. Ήταν 29 χρόνων, είχε άνάστημα μέτριο και σώμα ρωμαλέο, ικανό ν' άντέχη στους σκληρούς κόπους του ναυτικού. Τον νέον αυτόν αξιωματικό με την ευγενική μορφή και τους λεπτούς τρόπους τον συμπαθούσε κανείς από την πρώτη στιγμή. Είχε κληρονομήσει μεγάλη περιουσία ο ντ' Άλμπαρέ όταν ήταν ήδη αξιωματικός, δεν έσκέφθηκε όμως ότι για τοῦτο έπρεπε να εγκαταλείψη το ναυτικό επάγγελμα. Έξακολούθησε το στάδιό του κ' ήταν ύποπλοίαρχος όταν επαναστάτησαν οι Έλληνες. Όπως τόσοι άλλοι φιλέλληνες, ρίχτηκε κι αυτός στον Άγώνα. Το 1822 βρέθηκε στο πολιορκημένο Μεσολόγγι και το 1824 έλαβε μέρος σε διάφορες ναυμαχίες. Το 1825 διόικαυσε ένα τμήμα του ταχτικού στρατού που είχε

οργανώσει ο Φαβιέρος. Καί τον Ιούλιο του 1826 έπολέμησε στο Χαϊδάρι, όπου κατώρθωσε να σώση τη ζωή της Άνδρονίκης Στάρκου. Λίγο άργότερα ανταμώθηκε με τον άρχηγό του, τον Φαβιέρο, στα Μέθαινα. Την εποχή αυτή ήταν φρούραρχος της Ακροπόλεως, που περιζώναν οι Τούρκοι, ο στρατηγός Γκούρας. Είχαν συγκεντρωθῇ, εκτός από τα 1500 παλληκάρια του, και πολλά γυναικόπαιδα, γι' αυτό και τα τρόφιμα ήταν λιγοστά. Ο Φαβιέρος άπεφάσισε ν' άνεφοδιάζη την Ακρόπολι. Ζήτησε άντρες θαρραλέους για να συντελέσουν στην εφαρμογή του σχεδίου του. Στην πρόσκλησί του σπεύσανε ν' ανταποκριθούν 500 περίπου Έλληνες και 40 φιλέλληνες μ' επικεφαλής τον Έρρίκο ντ' Άλμπαρέ. Το μικρό τοῦτο σώμα έφτασε στους πρόποδες του Ίερού Λόφου τη νύχτα της 13 Δεκεμβρίου. Το φεγγάρι το πρόδωσε, κ' οι Τούρκοι άρχισαν να πυροβολούν. «Έμπρός!» φώναξε ο άρχηγός. Ρίχτηκαν όρμητικά μπροστά οι άντρες, πέρασαν την τάφρο και μπήκανε στο φρούριο. Μα ο ντ' Άλμπαρέ πληγώθηκε από ένα βόλι, εύτυχώς όχι βαριά.

Ήταν ακόμη αδύνατος όταν, τον Ιούνιο του 1827, μετά την εγκατάλειψι του Φρουρίου, βρέθηκε στην Κέρκυρα γι' άνάπαυσι. Τότε όμως ή τύχη πήγε να προσθέση στη ζωή του ένα νέο κίνητρο. Στ' όμορφο νησί των Φαιάκων βρισκόταν ένα σπίτι παλαιό, όπου κατοικούσε ένας σημαντικός, όπως έλεγαν, άνθρωπος που σπάνια παρουσιαζότανε. Ήταν ο έβδομηντάρης τραπεζίτης Έλιζούντο. Είκοσι χρόνια έμενε σ' αυτό το μελαγχολικό σπίτι χωρίς να βγαίνει σχεδόν ποτέ. Μ' αν δεν έβγαине, δεχόταν επισκέψεις πολλών ανθρώπων από κάθε τόπο κι από κάθε τάξι, που ήταν πελάτες του τραπεζικού του οίκου. Ο Έλιζούντο είχε φήμη βαθύπλουτου και πολύ τίμιου τραπεζίτη. Κανένα πιστωτικό γραφείο στα Ίόνια δε μπορούσε να συγκριθῇ με το δικό του. Οι έπιταγές του είχαν αξία χρυσού. Δεν άνοιγότανε σ' επικίνδυνες έπιχειρήσεις ο δυνατός τραπεζίτης, αντίθετα μάλιστα ήταν έπιφυλακτικός. Ζητούσε μεγάλες έγγυήσεις. Όμως το χαρτοφυλάκιό του φαινόταν ανεξάντλητο. Άς σημειώσουμε πως όλες τις εργασίες του τις διεκπεραίωνε ο ίδιος. Μόνον έναν υπάλληλο χρησιμοποιούσε για να καταγράφη τις πιό άπλες πράξεις. Έτσι, όλες του οι δουλειές έμεναν μυστικές.

Ποιά ήταν ή καταγωγή του τραπεζίτη με το πολύ χρῆμα και την μυστηριώδη προσωπικότητα; Άλλοι έλεγαν ότι κατάγονταν από την Δαλματία κι άλλοι από την Ήλυσια, κανείς όμως δεν μπορούσε να πῇ κάτι θετικό. Ο ίδιος μήτε για το παρελθόν του μιλούσε μήτε για το παρόν. Δεν έκανε συντροφιά με κανένα μέλος της Κερκυραϊκής κοινωνίας. Ήταν χῆρος από τότε που πρωτοπήγε στην Κέρκυρα με το δίχρονο κοριτσάκι του. Τώρα ή Χατζίν Έλιζούντο ήταν 22 χρόνων, κ' έμενε κλεισμένη στο σπίτι, άφωσιωμένη στα οικιακά της καθήκοντα. Πολύ όμορφη, κομψή, με μέτριο άνάστημα, μαρτυρούσε την ελληνική

νική καταγωγή της, γιατί, πραγματικά, είχε Έλλη-
νίδα μητέρα. Με τον πατέρα της δεν είχαν οικειότητα
στην: εκείνος ζούσε μόνος, αμίλητος κ' επιφυλακτι-
κός. Πώς λοιπόν αυτή ή ζωή ν' άρέσει στη Χατζίν;
Για τουτό ήταν πάντα μελαγχολική. Εύτυχως είχε
κοντά της έναν άφωσιωμένο φίλο, τόν όμογάλακτο
άδελφό της μητέρας της "Έλληνα Χάρη, πού όταν
αυτή παντρεύτηκε με τόν τραπεζίτη τήν άκολούθησε
στην Κέρκυρα. Ζούσε στο σπίτι, έχοντας θέσι ύπη-
ρέτη και βοηθώντας τόν 'Ελιζούντο όταν επρόκειτο
για καταχωρήσεις άπλές στα κατάστιχα. Ήταν ψηλός,
όπως οί περισσότεροι Λάκωνες και ρωμαλέος. Συνώ-
δευε τη Χατζίν, πού αγαπούσε σάν παιδί του, όταν
έβγαине για ψώνια ή για να προσκυνήση στην εκ-
κλησία του 'Αγίου Σπυριδώνος.

Τέτοιο ήταν τό αύστηρό σπίτι τους, τ' άπομονω-
μένο σε μιá γωνιά της πολιτείας. Τέτοιο τό έσωτε-
ρικό του, όπου έμελλε να μπάσουν τόν 'Ερρίκο οί
περιπέτειες της ζωής του. 'Αρχικά αυτός κι ο τρα-
πεζίτης είχαν έμπορικές σχέσεις. 'Ετυχε νάχη άγο-
ράσει συναλλαγματικές ο Γάλλος άξιωματικός από
τόν οίκο 'Ελιζούντο όταν έφυγε για τό Παρίσι, κ' ήρθε
να τις έξαργυρώση στην Κέρκυρα. 'Από κεί τράβηξε
όσα του χρειαζόνταν για τόν έλληνικό 'Αγώνα. 'Υστερα
από επανειλημμένες επισκέψεις γνώρισε τη Χατζίν
κ' έμαγεύτηκε από τήν όμορφιά της. Κ' ή θύμησί της
τόν άκολούθησε σ' όλες τις μάχες του Μοριά και
της 'Αττικής. Στην Κέρκυρα, πού πήγε γι' άνάρρωσι
και άνάπαυσι, εύρισκε φιλοξενία στο σπίτι του τρα-
πεζίτη, πράγμα πού ως τότε κανένας ξένος δεν είχε
κατορθώσει. Τρείς μήνες ο 'Ερρίκος ζούσε έτσι. Οί
επισκέψεις, από άραιές και τυπικές πού ήταν στην
άρχή, γίνηκαν καθημερινές και ενδιαφέρουσες. 'Ο νέος
άρεσε στη Χατζίν, οί άφηγήσεις του τήν ένθουσίαζαν
όπως κ' οί μεγάλες περιπέτειές του. 'Αλλά κι αυτή
δεν έδίσταζε να περιποιήται τόν γενναίο άξιωματικό,
πού τόσους κινδύνους είχε διατρέξει. 'Ο Χάρης, πού
τόν συμπαθούσε, έλεγε και ξανάλεγε στην κόρη:
«'Εχεις δίκιο, Χατζίν, και στών δυό μας τις φλέβες
τρέχει αίμα έλληνικό. Πώς να ξεχάσουμε τ' ότι ο
νέος αυτός ύποφέρει επειδή πολέμησε για τήν έλευ-
θερία της Πατρίδας μας;».

Μιά μέρα ή Χατζίν είπε στον Χάρη: «Με αγα-
πάει!...». «'Αξίζει τήν άγάπη σου, της αποκρίθηκε.
'Ο πατέρας σου γερνάει, κ' εγώ δε θα είμαι πάντα
κοντά σου. Πού θα βρης προστάτη καλύτερο από τόν
ντ' 'Αλμπαρέ;». Τόν αγαπούσε κι αυτή μ' από κά-
ποια φυσική επιφυλακτικότητα δεν ώμολογούσε στο
Χάρη τό αίσθημά της. 'Ωστόσο τά πράγματα ήταν
φανερά, ή κοινωνία του νησιού είχε καταλάβει τά
πάντα. Πρίν γίνη επίσημα λόγος, όλοι μιλούσαν για
γάμο της Χατζίν με τόν 'Ερρίκο. 'Ας σημειωθή πως
ο τραπεζίτης δεν έδειχνε στενοχωρημένος για τή
στάσι του νεαρού Γάλλου άπέναντι στην κόρη του.
'Ο ντ' 'Αλμπαρέ πάλι φαινόταν ν' άδιαφορή για τά
χρήματά του. 'Αγαπούσε τη Χατζίν για τις εύγενικές
ιδέες της, για τό πνεύμα της, τήν γενναιότητα της
καρδιάς της. Κι αυτό τό έννοιωθε κανείς όταν μιλούσε
για τήν 'Ελλάδα και για τούς υπεράνθρωπους άγώνες
τόν τέκνων της. Σ' αυτό ήταν οί δυό τους έντελώς
σύμφωνοι. Πέρασαν ώρες πολλές μιλώντας στην έλ-
ληνική γλώσσα, πού ο 'Ερρίκος είχε πιά μάθει καλά.
Κι όλο για τούς θριάμβους τών 'Ελλήνων πολέμαρχων.

μιλούσε ο ντ' 'Αλμπαρέ, κι όλο τά όνόματα τών γυ-
ναικών, πού ή Χατζίν επιθυμούσε να μιμηθή — της
Μπουμπουλίνας, της Χαΐδως, της Ζαχαριά κι ακόμη
της άτρόμητης 'Ανδρονίκης, πού τήν είχε σώσει στο
Χαΐδари, — ανέφερε. 'Όταν μιá μέρα πρόφερε τ' όνομα
της Μανιάτισσας ο 'Ελιζούντο, πού ήτανε παρών,
έκανε κάποια κίνησι πού ή κόρη του τήν πρόσεξε.
«Τι έχεις, πατέρα;» τόν ρώτησε. «Τίποτ'» απο-
κρίθηκε ο τραπεζίτης. 'Επειτα, στρέφοντας πρds τόν
'Ερρίκο, είπε: «ώστε γνωρίσατε τήν 'Ανδρονίκη». —
«Μάλιστα». — «Ξέρετε τι άπόγινε;» — «'Όχι, Νο-
μίζω πως ύστερα από τή μάχη του Χαΐδαριού γύρισε
στον τόπο της». Γιατί τάχα ο 'Ελιζούντο έκανε
τέτοιες έρωτήσεις; Αυτό έβαλε σε σκέψεις τήν θυ-
γατέρα του. Μήπως υπήρχε κάποιος δεσμός άνάμεσα
στον πατέρα της και τήν 'Ανδρονίκη, πού θαύμαζε
ύστερα από τις άφηγήσεις του 'Ερρίκου;

Στο ζήτημα του έλληνικού Εσσηκιωμού ο τραπε-
ζίτης, ήταν επιφυλακτικός. Κανείς δεν μπορούσε να
ξεκαθαρίση ποιους συμπαθούσε. Τό βέβαιον είναι πως
έπαιρνε γράμματα κι από τήν Τουρκία κι από τήν 'Ελ-
λάδα. Πρέπει όμως να ξαναπούμε πως τόν ντ' 'Αλ-
μπαρέ εξακολουθούσε να τόν δέχεται στο σπίτι του
με τόν ίδιο πάντα τρόπο. 'Εκείνος όμως ήτανε πιά
καιρός να φύγη από τή Κέρκυρα. Είχε έντελώς αναρ-
ρώσει κ' έπρεπε να εκπληρώση τό καθήκον του ως
τό τέλος. Γι' αυτό μιλούσε συχνά στη Χατζίν. «Είμαι
καθήκον σου, του είπε ένα βράδυ εκείνη. Πικραίνομαι
για τήν αναχώρησί σου, νοιώθω όμως πως πρέπει
να πäs με τούς συντρόφους σου. 'Όσο δεν πετυχαίνει
τήν ανεξαρτησία της ή 'Ελλάδα, πρέπει να πολεμάς
γι' αυτή».

— «Θά φύγω, Χατζίν, όμως θέλω να είμαι βέβαιος,
ότι θα μ' αγαπάς, όπως κ' εγώ σ' αγαπώ», τόλμησε
ν' άπαντήσει. «Ναί, 'Ερρίκο, δεν μπορώ να σου κρύψω
τά αίσθηματά μου. Είμαι πιά γυναίκα και άντικρύζω
τό μέλλον σοβαρά. 'Εχω έμπιστοσύνη σε σένα!»
'Απλωσε τό χέρι της κ' εκείνος τό πήρε και τό έσφιξε
θερμά λέγοντας: «Σ' εύχαριστώ. 'Ανήκουμε ο ένας
στον άλλο. Πρίν όμως φύγω θέλω να μιλήσω με τόν
πατέρα σου, να μάθω αν δεν πρόκειται να μäs φέρη
έμπόδια». «Να τό κάνης, να πάρης κ' εκείνου τήν
ύπόσχεσι, όπως πήρες τή δική μου», του άπάντησε...

Λίγες μέρες πρίν φύγη ο 'Ερρίκος πήγε στον 'Ελι-
ζούντο να του ζητήσει τό χέρι της Χατζίν. 'Ο τρα-
πεζίτης είχε εκτιμήσει τις άρετές του νέου κ' ήξερε
καλά τήν περιουσιακή του κατάστασι. 'Απάντησε
λοιπόν ότι δεχόταν τήν πρότασί του. Βέβαια μίλησε
κάπως ψυχρά, γεγονός όμως είναι πως είπε τό ναί.
'Ήταν λοιπόν χαρούμενοι οί δυό νέοι και — δεν πρέπει
να τό παραλείψουμε — ο πιστός Χάρης, πού τόσο
είχε συμπαθήσει τό Γάλλο ναυτικό.

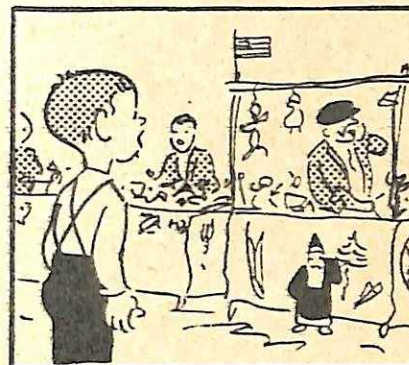
Λίγες ώρες πρίν από τήν αναχώρησι του 'Ερρίκου,
ο Χάρης παρουσιάστηκε εκεί πού οί δυό άρραβωνια-
σμένοι μιλούσανε, μούσκεμα από τόν ιδρώτα. Λαχά-
νιαζε, δε μπορούσε ν' άρθρώση λέξι. «Μίλα, λοιπόν,
Χάρη; Τι συμβαίνει;» είπε ή Χατζίν. «Τι συμβαίνει;
έκανε άγκομαχώντας. Κάτι πολύ σπουδαίο». — «Τί,
τί;» — «Μία άπίστευτη πολεμική είδησι!». — «'Εξη-
γήσου επιτέλους!» — «Οί Τουρκοί νικήθηκαν χτες στο
Ναβαρίνο!»

(Διασκευή) Σ.Π.

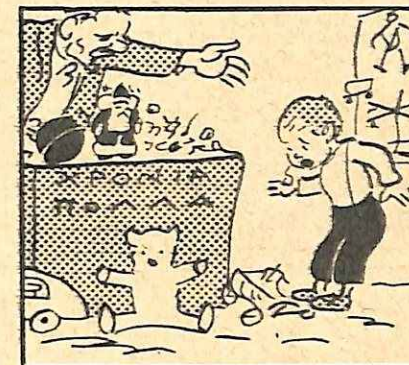
(Συνεχίζεται)

ΠΑΡΑΜΟΝΗ ΤΩΝ ΕΟΡΤΩΝ

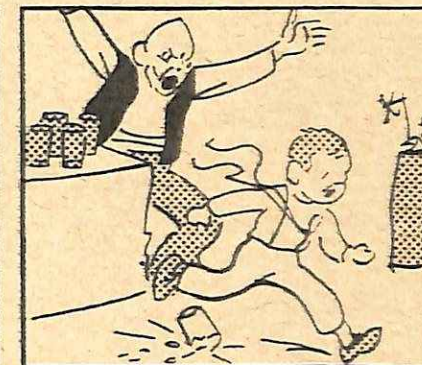
Του έκλιπόντος συνεργάτου μας
ΑΝ. ΒΩΤΤΗ

Χριστούγεννα κοντεύουνε
κ' έχει ο Λελές σαστίσει
τά τραπεζάκια βλέποντας
πούχουν στο δρόμο στήσει.

«Πάω παιχνίδια!» ξεφωνά.
Μά εκεί πού τά χαζεύει
πατάει ένα και τό σπά.
'Ο πωλητής αγριεύει,

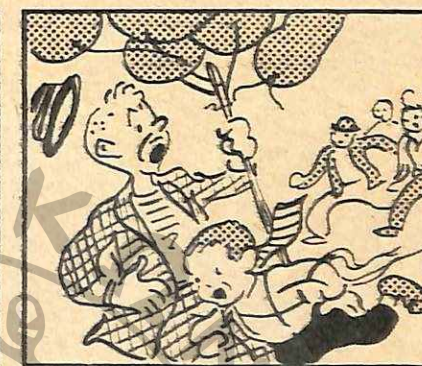
και ο Λελέκος φεύγοντας
στο δρόμο παρασύρει
δύο κορδέλες από δώ,
πιό κεί ένα ποτήρι,

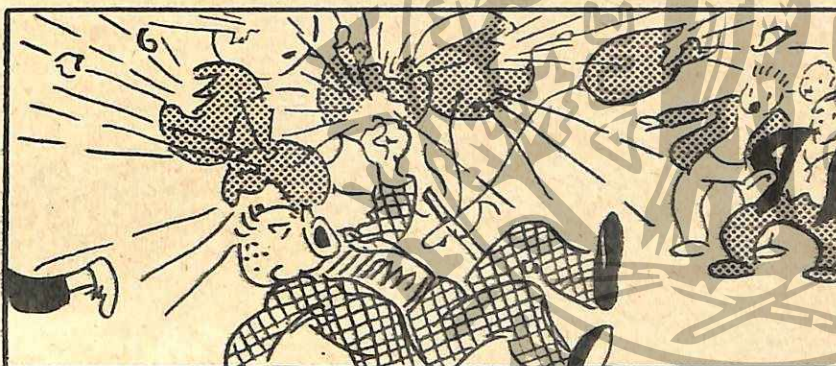
μία γραβάτα ύστερα
μπλέκεται στονα χέρι του.
Τόν κυνηγά ο γραδατάς
μαζί με τό πανέρι του,

κι ο κορδελάς κι ο ποτηράς
κόσμος μαζί τους τρέχει
κι ο κακομοίρης ο Λελές
τώρα σωσμό δεν έχει.

'Αλλά για τύχη του καλή
πέφτει ο Λελές μας τώρα
άπάνω σ' ένα μπαλονά,
με όλη του τή φόρα.

Πέφτει στο χώμα ο μπαλονάς
και... σκάνε τά μπαλονία
μ' ένα μεγάλο μπρρρραταμπούμ...
σάν είκοσι κανόνια!

Στόν κρότο αυτόν τρουάζουνε
όσοι τόν κυνηγάνε
και ώσπου να συνέλθουνε
για λίγο σταματάνε.

Και τότε πρόφτασε ο Λελές
και σε μιá πόρτα χώθηκε
κ' έτσι έντελώς άνέλπιστα,
σάν από θαύμα, σώθηκε!

ΕΝΙΣΧΥΣΑΤΕ ΤΟ ΕΡΓΟΝ
ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥ